

Q. D. B. V.
DISSERTATIO INAUGURALIS,
ELECTA *W.*
DE

ADDITIONE
HEREDITATIS
EX
IVRE ROM. ET PATRIO

ILLVSTRATA SISTENS.

QVAM

IOVA INVANTE

EX DECRETO

MAGNIFICI ICTORVM ORD.

IN ILLVSTRI

ACADEMIA LVDOVICIANA

PRO

GRADV DOCTORALI

RITE CONSEQUENDO

D. OCT. MDCCXXXVIII.

PVBlico PROCERVm ACADEMIAE

EXAMINI SVBMITTIT

IO. CASPARVS GOETHE,

MOENO - FRANCOFVRT.

GISSAE, TYPIS EB. H. LAMMERS, ACAD. TYPOGR.

IN

VIRIS.
NOMINVM. CELEBRITATE.
MVNERVM. SPLENDORE.
ERVDITIONIS. GLORIA.
RERVM. GERENDARVM. PRVDENTIA.
MERITIS. IN. IMPERIVM. ET. PATRIAM.
ILLVSTTRIBVS. GENEROSISSIMIS.
CONSVLTISSIMIS.
INCLYTAE. REIPVBLICAE. MOENO. FRANCOF.
PROCERIBVS. SPECTATISSIMIS.
PRAETORI.
CONSVLIBVS.
SCABINIS. SYNDICIS.
SENATORIBVS.
QVORVM. VIRTUTE. PATRIAE. DECVS.
SVSTINETVR.
VIGET. IVSTITIA. FLORET. SALVS. CIVIVM.
ET. SPES. BONARVM. MENTIVM. EXCITATVR.
PATRONIS SVIS
OMNI. HONORIS. CVLTV. VENERANDIS.
ET. QVIBVS. MAXIME. RATIONEM. STVDIORVM.
SVORVM. REDDENDAM. ARBITRATVR.
* IN,

IN. PIETATIS. ENIXISSIMAE. DOCUMENTVM.
IN. DEMISSISSIMI. CVLTVS. TESSERAM.
IN. ANIMI. DEVOTISSIMI. PIGNVS.

TANTORVM. VIRORVM.

HVMANITATE. CONFISVS.

NON. NISI. VENIAM. PRO. LAVDE. PETENS.

PRIMOS. HOSCE. INDVSTRIAE. FRVCTVS.

SOLENNI. VETERIS. LATII. FORMVLA.

DAT. DICAT. DEDICAT.

ET. PRO. PATRIAE. FORTVNA.

PRO. SENATVS. INCOLVMITATE.

PRO. PATRONORVM. SALVTE.

VOTA. NON. QVINQVENNALIA. AVT,

DECENNALIA.

SED. PERPETVA. NVNCVPAT.

TANTORVM. NOMINVM.

CVLTOR. HVMILLIMVS. OBSERVANTISSIMVS,
IOAN. CASP. GOETHE.

ANA-

ANACEPHALAEOSIS

eorum,

*quae in Capite primo huius Disserta-
tionis tractantur.*

§. 1. Introitus desumptus a
modo acquisitionis.

§. 2. Acquisitio uniuersalis
& singularis.

§. 3. Ordinis ratio exponitur.

§. 4. Quid aditio heredita-
tis? Quotuplex? Aditio-
nis species generatim expli-
cantur.

§. 5. Quid Cretio? Quid

Cretio libera? Quid Cre-
tio vulgaris? Quid con-
tinua? Quid perfecta?
Quid imperfecta?

§. 6. Iura Cretionis ulterius
illustrantur? Quid sint a-
ctus legitimi?

§. 7. Quid aditio simplex?

§. 8. Quid sit pro herede
gestio?

ANACEPHALAEOSIS.

- §. 9. Quid heres necessarius? Qui sui & necessarii?
- §. 10. Sui heredes sunt
a) Liberi.
b) an & Venter?
γ) an nepotes & nepotes posthumus?
δ) An Adoptiui?
ε) An legitimati?
- §. 11. ζ) An uxor inter suos heredes referenda?
- §. 12. Quid immixtio?
- §. 13. Aditio requirit scientiam delatae hereditatis
- §. 14. An per alios hereditas adiri queat? An per seruos? An per filiosfamilias?
- §. 15. Num tutor adire possit? Num curator furiosus? Num Prodigus?
- §. 16. De muto & surdo hereditatem adeuntibus.
- §. 17. An per Procuratorem adiri queat hereditas?
- §. 18. Singularia quaedam de Procuratore Caesaris in adeunda hereditate.
- §. 19. Municipia adire possunt hereditatem.
- §. 20. Quaedam de Collegiis heredibus institutis.
- §. 21. Quis pro Ecclesia adeat hereditatem?
- §. 22. Quomodo hereditas Diis relicta adeatur?
- §. 23. An sub conditione adiri queat hereditas?
- §. 24. An hereditas pro parte adiri valeat?
- §. 25. An heres cogi possit ad adeundam hereditatem? Metu coactus heres efficitur.
- §. 26. Aditio hereditatis nec forum competens, nec alias solennitates requirit. Quomodo B. P. agnoscenda?
- §. 27. Gestio pro herede exemplis illustratur. An ex aditione partis tota hereditas adita censeatur? Num heres conditioni testamento adiectae parendo pro herede se gessisse videatur?
- §. 28.

ANACEPHALAEOSIS.

- §. 28. *An ex omissione hereditatis, pretio accepto facta, praesumatur pro herede gestio? Varia pro herede gestionis exempla enarrantur. Quis probet gestionem?*
- §. 29. *Hereditati adituro competit spatium deliberandi.*
- §. 30. *De beneficio inventarii.*
- §. 31. *Effectus inventarii non confecti. An heres, etiamsi inventarium confecerit, casus fortuitos ferre teneatur?*
- §. 32. *Praescriptio iuris adeundi.*
- §. 33. *Sententia interpretum de praescriptione.*
- §. 34. *Refutatur opinio iuris adeundi annuo spatio excludens.*
- §. 35. *Vera sententia de praescriptione exponitur.*
- §. 36. *De effectibus aditae hereditatis generatim. Hereditas semel adita repudiari iterum nequit.*
- §. 37. *Variae conclusiones inde deductae notantur.*
- §. 38. *De restitutione in integrum contra aditionem.*
- §. 39. *Aditio habet vim contractus.*
- §. 40. *Aditio, quae iura non tribuat?*
- §. 41. *An possessio in suum heredem ipso iure transeat?*
- §. 42. *Obligatio heredis ex defuncti delicto.*
- §. 43. *An actiones poenales in heredem transeant?*
- §. 44. *An heres teneatur ex dolo defuncti in contractu admissio?*
- §. 45. *An heres agere possit ex delicto contra defunctum commissio?*
- §. 46. *Aditio operatur confusionem.*
- §. 47. *Hereditas an post aditionem possessionem hereditatis propria auctoritate apprehendere possit? Quatenus remedium ex l. f. C. de E. dict. D. Adrian. toll. cum Interd. Quor. Bonor. conspirat?*
- * 3
- §. 48.

ANACEPHALAEOSIS.

§. 48. *Hereditas non adita non transmittitur. Quae fuerint caduca?*

§. 49. *Transmissio hereditatis in heredes ex iure suitatis.*

§. 50. *Transmissio Theodosiana.*

§. 51. *Transmissio iuris deliberandi.*

§. 52. *Num vera sit transmissio species, quae in l.*

18. C. d. I. D. occurrit, disquiritur.

§. 53. *De transmissione hereditatis mediata.*

§. 54. *Aditio tollit substitutionem.*

§. 55. *De commodis & oneribus hereditariis. Retrotrahitur aditio ad tempus mortis. Operatur ius accrescendi. Obligat heredem aeri alieno.*

ANA-

ANACEPHALAEOSIS

eorum,
quae in Capite secundo huius Dissert-
tationis tractantur.

- §. 1. *Transitus ad usum adi-*
tionis hereditariae in Ger-
mania. Sententia de usu
Iur. Rom. generatim expo-
nitur.
- §. 2. *An aditio iure Saxonico*
requiratur?
- §. 3. *Ius suorum heredum an*
in Germania receptum?
- §. 4. *Specialia de usu iuris*
suitatis.
- §. 5. *Uterior de usu iuris*
suitatis moderno illustratio.
Iure Francofurtensi sui ac
emancipati pari passu am-
bulant.
- §. 6. *Cui immixtionis proba-*
tio hodie iniungitur?
- §. 7. *An iure Germanico*
possessio ipso iure transeat?
- §. 8. *Exempla possessionis ipso*
iure transeuntis.
- §. 9.

ANACEPHALAEOSIS

- §. 9. Germani post trigessimum adeunt.
- §. 10. Quo tempore iuri adundi apud Germanos praescribatur.
- §. 11. An aditio necessaria heredi pactitio?
- §. 12. Num ius deliberandi valeat Iure Germanico?
- §. 13. An beneficium inventarii valeat iure Germanico? An necessaria obsignatio?
- §. 14. An requisita Iuris Romani circa inventarium recepta?
- §. 15. Forma Inventarii Iure Rom. praescripta, ubi hodie observatur? An heres dolose quaedam subripiens beneficio Inventarii excidat?
- §. 16. De usu iuratae specificationis. An heredis heres specificationem iuratam edere teneatur?
- §. 17. An iure Germanico Creditoribus heres in solidum teneatur?
- §. 18. Iure Saxonico hereditas adita repudiari potest.
- §. 19. An & quatenus moribus heres ex defuncti delicto obligetur?
- §. 20. Heres occisi testatoris necem non vindicans hodie se indignum haud reddit hereditate.
- §. 21. De usu l. 7. ff. de Reg. Iur. in foris Germaniae.
- §. 22. Aditionis effectus relative commemorantur. Vassallus succedens facta antecessoris praestare non tenetur. Exceptio I. Exceptio II. An ob defuncti cambium impositio personalis arresti in herede locum habeat? Quid in Saxonia? Quid Iure Magdeburgico?
- §. 23. Iure Francofurt. hereditas non adita transmittitur.
- §. 24. De Decima hereditatis iure Patrio exsoluenda.

L. N. L.

De

*Aditione Hereditatis ex Iure
Romano.*

CAPVT I.

§. I.

Ecce VLPIANVS in l. f. ff. de LL. ius, quo
gaudent ciues in patrimonio, consistere, ait,
aut in *acquirendo*, aut in *conseruando*, aut in
minuendo. Singula haec fusius persequi in-
stituti ratio non permittit; nec quicquid de
acquisitione rerum iuriumque sanxerunt Quirites, pro-
feram in medium, sed ea saltem praemittam, quae ad
thematis nostri illustrationem pertinent, eique lumen
afferre queunt. Scilicet in acquisitione, quam Inter-
pretes deriuatiuam appellant, leges LATII ita proce-
dunt, vt causam, quam cum VLPIANO in l. 13. §. 1. ff.
de hered. pet. titulum vocare solemus, a modo distinguant. Et

Introitus
suntus a m
do acquise
nis

tituli voce factum obligatorium intelligunt, quod personarum obligationem producit, & vera domini causa, seu basis *v. l. 24. C. de rei vind. l. 22. C. fam. hercisc.* & legitimae possessionis initium dicitur; per modum vero acquirendi ipsissimam iuris rei translationem, & antecedentis promissionis implementum significarunt. Ille facultatem ad petendam rei translationem, hic ipsum ius corpus vel substantiam afficiens tribuit, quem distinctissimum effectum barbaris notionibus *Iuris in re & ad rem* Icti denotarunt. Inde enata traditionis & usucapionis necessitas in acquisitione domini, quod satis innuit *l. 20. C. de pact. & §. 40. Inst. de rer. diuis. &c.* Inde solennia mancipationis & cessionis & ipsae etiam aditionis hereditatis & cretionum formulae profluxerunt. Non placet haec Romani Iuris dogmata ad regulam legum naturalium exigere, quod iam executus est PVFENDORFIVS *Lib. IV. c. 9.* modo notemus, in quibusdam casibus leges a se ipsis velut diuortium fecisse, & ipso iure dominia aliaque iura citra traditionis actum quibusdam addixisse, quod satis abunde elucescit ex *l. 64. ff. d. furtis, l. 80. d. leg. 2. §. f. Inst. de off. Iud. l. 14. de Public. l. 63. ad Scitum Trebell.*

§. II.

Acquisitio vni-
uersalis & sin-
gularis.

Vt vero propius accedamus ad rem, vltterius notamus acquisitionem ex sententia non solum Quiritum, sed Iuris naturalis etiam aliam esse *uniuersalem*, aliam *singularem*, vtramque vero vel ad actus inter viuos contingentes, vel mortis causa suscipiendos referri. Uniuersalem, seu quae fit notante *§. fin. Inst. per quas pers.* per vniuersitatem, & quae sola ad dissertationem nostram spectat, dicimus,
qua

qua in omnia alterius bona & res tam in dominio, quam obligatione positas, adeoque in commoda & onera succedimus, & personam antecessoris unitate morali repraesentamus, & eo maxime iuris effectū a singulari differt, quod haec ius non nisi rem translata respiciens transferat; illa vero ex quocunque facto antecessoris obligationem inducat. Vtriusque modos e veteris LATII reliquiis, nouique iuris, quod a Iustiniano nomen habet, latifundiis collegit exposuitque CONTIVS *Disp. L. II. c. 12.* nobisque, ne ea defungamur opera, otium fecit. Aggrediemur potius palmariam vniuersalis acquisitionis speciem; hereditatem, qua siue ex vltimo morientis elogio, & velut sancita lege domestica, vel ex Iuris prouisione; vel, vt ferunt mores Germaniae, ex pacto successorio in vniuersum ius defuncti succedimus. Id enim velut mortalitatis solatium mortalibus, viuere in heredibus superstites, & dum beneficia nobis non profutura diuidimus, signare tabulas, & vicaria heredis opera vti. Vti vero nimis forte solliciti & satis anxii erant Romani in determinandis successionum rationibus; ita rectissime videntur *Delationem iuris hereditarii* ab ipsa *Acquisitione* distinxisse, secuti & prudentiae, & aequitatis regulas, ne iniusta esset alieni patrimonii inuasio, aut inuito acquiratur. Modum acquirendae hereditatis stylo veteris LATII *Aditionem* dicere solemus, qua animum suscipiendi patrimonii declaramus. Nititur ergo mutua consensione ius successionis, indeque vim ac robur accipit, nisi quos lex ex gratitudinis vinculo inuitos obligat ad adeundum.

§. III.

Ante vero quam Aditionis hereditariae indolem ple-

A 3

nitus

Ordinis rationem
exponitur.

nus excutiamus, susceptae dissertationis ratio paucis exponenda est. Laborat Iurisprudencia nostra Patrii & peregrini iuris insigni diuortio. Nec Romani Iuris, quod adoptarunt in subsidium maiores nostri, satis expedita est ratio, adeo, ut ei, qui in illo explicando feliciter progredi cupit, antiqua subinde cum nouioribus sancitis componenda, & haec ex illis explicanda veniant. Adde, quod nec fori vsus semper sibi constans notare iubeat deuiationes a regula, quae, nisi cautius separentur non possunt non dissertationem nostram efficere confusissimam. Quod ut euiitemus, CAP. I. Ius adeundae hereditatis ex fontibus legum ciuiliū deducemus, idque cum primis dabimus operam, ut, quae aditionis *indolem & effectum* sistunt, colligamus, collecta probemus, probataque ad euidentes conclusiones transferamus, nec ea prorsus negligamus, quae a praesenti vsu remota antiqui LATII videntur redolere fabulas. Latent enim in his saepius insignia prudentiae documenta. His CAP. II. subiungemus vsū Iuris Germanici, eaque cum primis seligemus, quae dubia videbantur, & discussione digna, sedulo ea, quae ex regulis prudentiae generalioribus in Ius Ciuile deducta, ab illis distinguentes, quae propria Romanis, nec adeo, nisi probato vsu, in forum admissa censentur, adiectis hinc inde, quae planiores reddunt Patrii Iuris decisiones, digressionibus.

§. IV.

Quid Aditio?

Cum ergo adire hereditatem sit deliberato animo eandem suscipere, & verbis factisque commoda & onera patrimonii vacantis acquirere, atque adeo defuncti dominium continuare, aut monente C V I A C I O *Lib. VII. obseru. 18. quasi aditum in eam ferre l. 28. §. 3. ff. de*

de liber. & posth. inde consequens est, eodem sensu dici, adire bona in l. 1. C. de testam milit. aut testamentum notante CUIAC. l. c. aut agnoscere bona, ut legimus in l. 4. §. 17. ff. de fideic. libert. aut hereditatem subire l. 181. ff. de R. I. aut testamentum adoptare IVSTIN. Lib. 38. cap. 5. aut teste CICER. in Agrar. I. obire, aut hereditatem admittere l. 4. C. Vnde legit. §. l. 14. §. 1. de legit. hered. Eadem forte ratione, qua testamento adoptatus, aut cum conditione nominis ferendi institutus, quod exemplis probat BRISSON. de Form. L. VII. p. 601. nomen adire legitur; Inde PATERC. II. 60. 1. Non placebat, inquit, adire nomen inuidiosae fortunae. Exemplum vide ap. LEYS. Spec. 360. med. 3. Propria autem aditionis vox videtur fuisse hereditatibus Iure Civili delatis. Bonorum possessiones agnosci dicuntur l. 1. C. de iur. delib. quamvis agnitae etiam hereditatis mentio fiat in l. 2. eod. Referunt Interpretes quatuor acquirendae hereditatis modos: **CRETIONEM, ADITIONEM, PRO HEREDE GESTIONEM, IMMIXTIONEM.** Operaepretium facturos nos esse credimus, si de singulis dispiciamus distinctius. Latet differentiae fundamentum, tum in ipsa heredum distinctissima qualitate, tum in modo declarandi voluntatem de hereditate suscipienda. Haec verbis fit factisque, & si meditationem ad ea tempora referamus, quibus formulis abundabat Roma, negotiaque civilia illis studiose implicabat, nuda verba non videbantur suffectura, aut ad minimum non sola, sed inuenta *Cretionum Schemata*, quibus demum a THEODOSIO l. 17. C. de iur. delib. sublatis, IVSTINIAN., naturalem aequitatem secutus in §. f. Inst. de hered. qual. edixit: *Extraneus heres testamento institutus, aut ab intestato ad legitimam hereditatem vocatus, potest aut pro herede se gerendo, aut nuda voluntate suscipiendae hereditatis heres*

Quotuplex?

Aditionis species generatim explicantur.

heres fieri; & statim subiungit: Pro herede gerere quis videtur, si rebus hereditariis tanquam heres utatur. Vltcrius, cum turpe ducerent Romani herede destitui, quem vltimo e-
logio nuncupauerant, aut bona famamque defuncti tristi
praeconis voci subiici, eos, quos suae potestati subiectos
habuerat testator, necessarios heredes esse volebant, lege
gratitudinis omnem hereditatem repudiandi facultatem
illis adimende. De his ergo, quod ipso iure acquirerent
hereditatem, seque non *adeundo*, quod liberae erat volunta-
tis, sed *immiscendo* heredes efficerent, sanxerunt.

§. V.

Quid Cretio?

Sed placet illustrandae doctrinae causa ipsa Cretionum
iura paulo curatius exponere. Nosse enim antiqui Iuris
Romani fontes multum prodest ad indagandas veras le-
gum nouiorum rationes. Erat vero CRETIO actus solen-
ni formula expediendus, qua heres cum Cretione scriptus
de adeunda hereditate decernit, & volens eandem suscipit.
Adiiciebatur plerumque certum temporis spatium, vnde
factum, vt eam VLPIANVS *Fragm. tit. 22.* per certum
dierum spatium, quod heredi ad deliberandum datur, defi-
niuerit. Probant vero id ipsum formulae apud BRISSO-
NIVM, in quibus: *CERNITO IN DIEBUS PRO-
XIMIS CENTVM AVT SEXAGINTA.* Huius quo-
que temporis vestigia occurrunt in *l. 22. §. 1. ff. quan-
do dies leg. l. 3. §. 8. ff. de minorib. l. 2. §. fin. ff. de suis
& legit. hered. l. 72. ff. de acqu. vel omitt. hered.* Sed hoc non
erat perpetuum. Nam & hac formula: *CERNITO
CVM VOLVERIS*, non adscripto tempore heredes
instituebantur. Haec ideo dicta *CRETIO LIBERA*,

Quid Cretio
libera?

ut CUIACIUS *Libr. IX. obs. 29.* ex Cicerone probat. Ceterum ipsam vim vocis Cretionisque natales PERIZONIVS distinctius tum in *notis ad SANCTII Mineruam L. IV. c. 15.* tum singulari *Diatriba* contra KÜSTERVM erudita contentione exposuit. Erat autem Cretio alia *VVLGARIS*, alia *CONTINVA*, illa cum adiecta essent formulae institutionis verba: *QVIBVS SCIERIS POTERISQVE*; haec, his omissis, sola procedebat temporis adiectione. Vtriusque differentiam satis perspicue exponit PITISC. in *Lexico Antiq. Rom.* voce: Cretio, his verbis: *Cum Cretione institutus sicut cernendo fiebat heres, ita non aliter excludebatur, quam si intra diem Cretionis non creuisset hereditatem.* Ideoque etiam si constituisset, nolle se heredem esse, tamen, si superessent dies Cretionis, poenitentia actus cernendo heres fieri poterat. Intererat vtrum vulgari, an continua Cretione heres quis institutus esset. Nam ei, qui vulgarem Cretionem habebat, dies illi computabantur, quibus se sciuerat heredem institutum esse, & potuerat cernere. Ei vero, qui continuam habebat Cretionem, etiam illi dies computabantur, quibus ignorauerat, se heredem institutum, aut sciuerat, sed non potuerat cernere. Ipse vero actus hac formula expediebatur: *QVVM ME MEVI- VS HEREDEM INSTITVERIT, EAM HEREDITATEM ADEO CERNOQVE.* Sic semper Cretio & Aditio conjunctae erant. Et nisi fallit conjectura, eundem erat in rem praesentem. Quare rectissime notat Vir Clariss. HEINECC. in *antiq. ad proem. Inst. §. 6.* Cretionem extra ius fuisse expediendam, licet ea alias actuum legitimorum sit natura, ut apud Praetorem susciperentur. Nec hoc loco disputabimus, an testibus praesentibus & digitorum percussione vel saltatione quadam, laeti-

Quid Cret
vulgaris
Quid conti
nua?

DE ADITIONE HEREDITATIS

Quid Cretio
perfecta?
Quid imper-
fecta?

tiae quasi signo, peracta sit Cretio, ut putat ANT. DADIN. ALTES. *in tract. de Fiction. Jur. III. 19.* In tantis enim vetustatis tenebris quis ausit certa afferre? Id potius notasse proficit, adiecta interdum fuisse formulae verba: **NISI ITA CREVERIS, EXHERES ESTO**, quae si omissa, Cretio **IMPERFECTA** dicebatur. Rectissime ad hunc locum VLPIANI, cuius fragmenta saepe in partes vocauimus, notat SCHULT. verba haec in suo vel emancipato herede habuisse exhereditationis effectum, in extraneo vero fuisse inania. Eleganter enim l. 44. ff. de hered. instit. respondit JCtus: *Neminem ex alterius facto hereditati neque alligari neque exheredari posse.* Nota ulterius, quod si quis sub formula: **NISI ITA CREVERIS, TUNC PAVLVS HERES ESTO**, institutus, is vero Cretionis actum susque deque habebat, nudeque potius adire vel pro herede gerere maluit, substitutus pro dimidia parte hereditatis admissus fuit. Sublata autem ex post a D. MARCO nimia hac subtilitate, inductum subinde, ut & pro herede gerenti totus plane as acquireretur. vid. SCHULTING. *in Jurispr. Ante-Justinianea p. 643. n. 66.*

§. VI.

Jura Cretionis
ulterius illu-
strantur.

Ex dictis colligitur, Cretionem ad heredes testamento scriptos, eosque non directos solum, sed etiam fiduciarios pertinuisse, quod postremum institutionis formula comprobat, a PLINIO *Lib. X. Epist. 79.* his verbis relata: **ROGAUIT TESTAMENTO, VT HEREDITATEM SVAM ADIREM CERNEREMQUE.** Nec silentio praetermittendum putamus, quod annotauit PETRVS FABER *semestr. Lib. XI. c. 22.* potuisse etiam heredem sine Cretione scriptum delatam sibi hereditatem mediante Cretionis formula adire. Quod si cer-
tum

tum est, Praetor sine dubio cernendae hereditatis tempus debebat definire, urgentibus forte creditoribus. Factum hoc esse, non prorsus improbabili coniectura colligimus, ut eo certior esset aditae hereditatis probatio. Notat quoque SCHULTING. *l. c. p. 644. n. 78.* interdum Cretionem peragendam fuisse a legitimo herede, & diuersam non nihil formulam adhibitam fuisse suspicatur. Si plura addidisset, forte mens ipsius & sententia certior euasisset. Si, quid sentiamus, profari licet, in herede suo nullus Cretionis usus, nisi ex testamento patris: De agnato idem dicendum quod de herede extraneo, usus autem Cretionis in eo maxime consistebat, ut haberet heres deliberandi tempus. Olim notante VLPIANO *fragm. tit. 22. §. 29. sine Cretione heres institutus, si constituerit, nolle se heredem esse, statim excluditur ab hereditate, & amplius eam adire non potest.* Nondum ius deliberandi inualuerat, aut si inualuit iam eo tempore, quo Cretionis viguit usus, prudentius videbatur ab ipso testatore heredi tempus deliberandi determinando prospici, quam forte a Praetore, qui edicto promiserat, se heredi tempus ad deliberandum petenti daturum. *l. 23. §. 1. ff. de hered. instit.* Vnde satis liquet non superfluum aut inanem fuisse Cretionis solennitatem. Patet quoque ex dictis in locum Cretionis successisse ius deliberandi, primum a Diuo Hadriano & Gordiano quibusdam, post a Justiniano omnibus heredibus datum, & inuentarii beneficio adauctum. Quare mirandum non est, scrupulosam Cretionum solennitatem penitus ab usu recessisse. Ceterum eorum sententiam nostram haud facimus, qui centum dies petendae bonorum possessioni praefinitos in *§. 9. Inst. d. bon. possess.* ex antiquis Cretionum formulis deriuare solent. Certius est, id inde deriuari, quod aditio hereditatis in *l. 77.*

ff. de R. I. inter actus legitimos referatur, adeo ut teste WISSENB. *ad d. l.* non defuerint, qui pro voce *Additionis*, *Cretionem* legendam putent. Quod ipsum nobis occasionem praebet disquirendi, cur *Cretio* inter actus legitimos relata? Quod ut expediamus, paucis ipsorum actuum legitimorum natura praemittenda est. Sequemur autem JAC. RAEVARDVM *de auctoritate prudentum*, & JAN. VINC. GRAV. *ad LL. XII. Tabul.* Scilicet ex interpretatione LL. XII. tabb. variae verborum conceptiones formulaeque enatae sunt, ad quarum cynosuram quodvis negotium civile expediendum; inde tum *legis actiones*, tum *actus legitimi* profecti. Illae erant formulae, quibus homines inter se disceptabant coram Praetore, actusque varios voluntariae iurisdictionis coram Magistratu explicabant *L. 3. ff. de offic. Proconsul. l. 4. de adopt.* Hi ab illis differebant notante HEINECCIO *in Elem. jur. Civ. secundum Ord. Pandect. Part. 1. §. 35.* quod non coram magistratu necessario explicandi fuerint. In eo autem par utrorumque ratio fuit, quod concepta formula suscipiendi, nec diem nec conditionem, nec procuratorem admiserint, nec iterato fieri potuerint. Quae requisita omnia cum additioni hereditatis hinc inde applicata legamus, etiam postquam *Cretionis* nomen exoleverat, ipsaque adeo *Additio* in *d. l. 77.* inter actus legitimos referatur, non dubium est, quin proprio quodam iure *Cretio* ad eosdem pertinuerit, idque iuris antiqui reliquiis adscribendum, quod *additio* a Justiniano reformata quasdam tamen vetustatis qualitates retinuerit.

§. VII.

Sine *Cretione* institutus *ADITIONE* quae *SIMPLEX*
in

Quid sint actus
legitimi?

Quid additio
simplex?

in l. 1. C. Theod. d. leg. hered. dicitur, ubi Imperator CONSTANTINVS eam describit, ut peragatur *arrepto rerum quolibet corpore, vel animi destinatione patefacta*. Eiusdem quoque formulam hanc ponit WISSENBACHIVS *disp. ad ff. LVIII. §. 7. QUANDO ME TITIVS HEREDEM INSTITUIT, EAM EGO HEREDITATEM ADEO*. Nec dubium, quin olim solenni stylo fuerit explicata, licet hodie quacuis verba sufficiant. A Cretione autem differebat, quod Aditio ad quemcunque casum successionis pertinuerit, nec temporis adiectionem requirebat, sed forte urgentibus creditoribus deliberandi tempus a Praetore statuendum. Ceterum Aditio adhuc cum Cretione in lege Iustiniani conspirat, quod ad heredes voluntarios pertineat, & qualitatem actus legitimi retinuerit. Quo loco inconcinnitas & male cohaerens nouioris iuris analogia merito notanda venit. Sistet nostra dissertatio complures conclusiones non aliunde, quam ex antiqui iuris ambitu deducendas, licet aditionis ratio ad naturalem aequitatem videatur reducta. Sufficere enim videtur, aditionis naturam solo consensu ad obligandum efficaci & apto metiri, siue verbis siue factis exprimatur. Sequestrandae ergo sunt conclusiones ex Cretionis natura deriuandae, quod & nos praestabimus suo loco paulo curatius. Placet in testimonium aduocare SCHILT. qui in *Exerc. ad Pand. XXXVIII. §. 148. Sublata, inquit, penitus Cretionum solennitate, reliqua fuit aditio simplex, quae quauis ratione, verbis quibusuis & facto quouis constat. Vnde consequens est, quum aditio hereditatis, quae cum cretione fiebat, esset actus legitimus l. 77. ac R. J. eam hodie, cretione penitus remota, actum legitimum amplius vix haberi: adeoque & a curatore posse expediri.*

§. VIII.

Quid sit Gestio
pro herede?

Qui ipso facto hereditatem suscipiebat, **GERERE SE PRO HEREDE** dicebatur *l. 19. in fin. ff. de V. S.* Graphice hoc expressit **PAVL.** *Sent. Recept. Lib. IV. tit. 8. §. 25. Pro herede gerere*, inquit, *est destinatione futuri dominii aliquid ex rebus hereditariis usurpare.* Inuestigandum ergo, ex quibus factis haec gestio deduci queat? Audiamus leges ipsas. Ita vero **IMPERATOR** in §. 6. *Inst. de hered. qualit. Pro herede autem gerere quis videtur, si rebus hereditariis tanquam heres utatur, vel vendendo res hereditarias, vel praedia colendo locandoue & quoquo modo voluntatem suam declaret.* Et paulo post: *Pro herede enim gerere est pro domino gerere: Veteres enim heredes pro dominis appellabant.* Imo & retentio rerum ad hereditatem pertinentium hunc effectum habet notante **PAVL.** in *L. 88. ff. de acquir. vel. omitt. hered.* ubi satis emphatice: *Gerit pro herede, qui animo agnoscit successionem, licet nihil attingat hereditarium: unde & si domum pignori datam, sicut hereditariam retinuit, cuius possessio qualis qualis fuit in hereditate, pro herede gerere videtur; idemque est, etsi alienam rem, ut hereditariam possedisset.* Et inde explicantur verba **VLP.** in *l. 20. pr. d. t.* quando ait: *Pro herede gerere, non esse facti, quam animi, ubi addit: Ceterum, si quid pietatis causa fecit, si quid custodiae causa fecit, si quid quasi non heres egit; sed quasi alio iure dominus apparet, non videri pro herede gessisse.* Notari merentur verba **PAVLI** in *l. 22. d. t.* ubi ita: *Vt quis pro herede gerendo obstringat se hereditati, scire debet, qua ex causa hereditas ad eum pertineat.* Ex his colligimus tria requiri, ut quis sese pro herede gessisse dicatur. 1.) Scientia certa delatae hereditatis 2.) Facta concludentia. 3.) alius causae exclusio, quae
ad

ad gerendum impellere potest, cum in hoc negotio sola acquirendae hereditatis versetur intentio. Quae cum singula difficilioris sint probationis, in subsidium quoque praesumptiones vocandae. Ex facto enim hic ius nascitur. Casuum & exemplorum copiam suo loco proferemus in medium.

§. IX.

Sequitur *IMMIXTIO*, cuius indoles ex qualitate heredis necessarii adducenda. Scilicet: *Necessarius heres*, inquit IMPER. in §. 1. Inst. de hered. qual. est *servus heres institutus*, ideoque sic appellatur, quia siue velit siue nolit, omnino post mortem testatoris protinus liber & necessarius heres est. Et eo pertinet formula institutionis in *L. 2. ff. de cond. inst. ILLE SERVUS, SI MEVS ERIT, CVM MORIAR, HERES ESTO*. Pari ratione liberum heredemque esse iussit, occurrit in *l. 60. ff. de A. v. O. H. & l. 54. ff. de hered. inst.* Hunc morem servabant domini aere alieno pressi, id inde solatii nacti, ut servi heredis potius, quam testatoris nomine bona venirent, ne infamia in manes defuncti, si heredem haberet ingenuum, redundaret *l. 2. C. de necess. serv. hered. inst.* De ignominiosa bonorum venditione CICERO in orat. pro *P. Quinct.* cap. 15. sequentia edixit: *cuius bona venerunt, cuius non modo amplissimae illae fortunae, sed etiam vitus vestitusque necessarius sub praecone cum dedecore subiectus est; is non modo ex numero virorum exturbatur, sed si fieri potest, infra etiam mortuos amandatur, & paucis interiectis ita prosequitur: ergo hercule cuius bona ex edicto possidentur, huius omnis fama & existimatio simul cum bonis possidetur.* Eundem in modum PLINIUS SEC. lib. 2. Epist. 4.

Quid heres necessarius?

loquitur: *Ignomiosum enim videbatur veteribus, ut bona eorum nomine possiderentur a creditoribus.* Et eo quoque collimare videntur, quae *PLAVTVS Menaechm. V. 9.* ioco-
sa licet oratione ita expressit:

Venibit & uxor quoque etiam, si emtor venerit:

Haec heredem scribendi ratio natales suos debere videtur legi *Æliae Sentiae*, cuius sententia occurrit in *l. 42. ff. de hered. Inst.* Nihil vero amplius lex exigebat a seruo ad hereditarium onus subeundum obligato, quam ut nomine suo periclitanti patroni defuncti famae subueniret, patereturque honorum venditionem fieri, ut ea non testatoris, sed heredis fuisse viderentur, nec manes defuncti acerba praeconis voce inquietarentur. Ea vero, quae post aditam hereditatem sibi seruus heres, liber factus, acquisierat, reservabat, aut iure separationis tuebatur, nisi se immiscuisset hereditati damnosae, fin, ut loquitur *VLP. l. 1. §. f. ff. de separ. Si non attigerit bona patroni.* Rependebatur ergo hoc incommodum, quo seruus heres scriptus afficiebatur, insigni libertatis emolumento; cum e contra, si seruus ex alio iuris fundamento etiam inuito domino defuncto libertatem potuisset extorquere, ab eo-
que heres institutus esset, iudicio *PAVL. l. 84. ff. de hered. inst. Humanius esset, & magis aequitatis ratione subnixum, eum non fieri necessarium heredem.* Hi ergo ipso iure heredes fiebant citra factum aditionis, aut gestionis aut immixtionis. Sed alia ratio erat eorum, quos suos & necessarios Romani vocabant. Suitatis elogium proprium & domesticum heredem denotat, quia sui viuo patre quodammodo domini rerum paternarum existimantur *§. 2. Inst. de hered. qualit.* Et hinc non fieri sui heredes *aditione*, sed *existere*, neque *acquirere* bona sed *retine-*

Qui sui & ne-
cessarii?

re & ideo *heri minores*, atque *relinqui* potius, quam *insti-*
tui heredes, dicuntur. Suum vero heredem ex Romanae
 Jurisprudentiae sententia vinculum patriae potestatis con-
 stituit, cui ficta personae vnitas innititur. Familia enim
 corpus morale constituit, cuius caput parens, a GAIO
in l. 196. de V. S. princeps familiae dictus, liberi vero mem-
 bra, & accessiones, & partes corporis vniuersi, in quibus
 parens vita functus perpetuo viuere creditur. Quicunque
 in familia existunt, patris potestati & manui subiecti erant.
 Et si ius vetus sequamur, in mancipio patris fuisse, adeo-
 que proprietatis quodam nexu siue dominio Quiritario ei-
 dem addictos, quare patriam potestatem maiestatis axio-
 mate insignitam legimus. Inde simul elucescit, cur suis
 heredibus necessariorum quoque nomen, vti seruis, in-
 ditum. Vt enim serui heredes instituti & inaeestimabili
 libertatis dono maectati heredes esse etiam inuiti teneban-
 tur; sic liberi in potestate patris eiusque proprietate ad
 instar seruorum constituti, quod plenius demonstrauit
 BYNKERSHOECK. *d. iure occid. liber. suscipere heredita-*
tem paternam iubebantur, nisi pater aut tandem successu
temporis etiam, rigore patriae potestatis aliquatenus tem-
perato, Praetor, aequus ille legum interpretes, abstinenti
beneficium suis indulsissent. v. l. 12. ff. de cond. inst. & l.
57. ff. de A. v. O. H.

§. X.

Cum itaque patria potestas sit fundamentum suitaris, Sui heredes
 nexus doctrinae exigere videtur, vt specialius definiamus, sunt a) libe-
 quinam in classem suorum referendi veniant. Sunt ergo
 sine dubio inter suos connumerandi primi gradus liberi, in
 po.

potestate & sacris paternis familiaque constituti, quibus non solum ipsa naturalis ratio, sed & parentum vota hereditatem addicunt. Haec meditantibus commodum omnino loco succurrit effatum VLP. in l. 1. §. 2. de ventre in poss. mitt. Ita vero JCtus l. c. inquit: *Totiens mittitur in possessionem venter, si non est exheredatus, & id quod in utero erit inter suos heredes futurum erit. Sed & si incertum sit, aliquo tamen casu possit existere, quo, qui editur, siue futurus sit, ventrem mittemus.* Afferit JCtus, ventrem mittendum in bona ex Praetorio Edicto, quod ventri testamento patris praeterito dabat honorum possessionem contra tabb.; ex illa sine dubio ratione, quia natus fingitur, qui in utero materno est, quoties de eius commodo agitur l. 7. §. 26. ff. de stat. hom. Sui tatis quoque iure gaudere ventrem, si natus viuo patre suus fuisset. Quin imo adeo fauorem ventris extendit, ut & in dubia sui tatis quaestione in bona mittendus esset. Inter suos quoscunque posthumos referimus, qui si nati essent viuento patre, in eius potestate fuissent constituti. Et nepotes, vel iam nati & in potestate aui existentes, vel nepotes posthumus, si nemo eos in causa successionis praecedat, suorum nomine comprehendebantur. l. 29. §. 14. ff. d. liber. & posth. Alienum est ab instituto scrupulosas antiquae Iurisprudentiae sententias de posthumorum conditione & institutione in medium proferre, aut legis Velleiae historiamnectere, cum non de institutione heredum, sed de sola sui tatis qualitate solliciti simus. *conf. si placet, ANT. FABR. lib. IX. coni. c. 1. seqq. lib. X. c. 1. seqq. Et SCHVLTING. ad CAL. lib. II. tit. 3. & ad VLP. tit. 22. §. 12. seqq.* Hanc solam notatu dignam iudicamus quaestionem, variis interpretum sententiis & dissensionibus agitatum, *an sui tatis exheredatione pereat?* aut ut facti specie

β) An & Venter?

(γ) An nepotes & nepotes posthumus?

ad hanc in
lib. (n. 100)

cie supposita eandem exprimamus clarius: *An nepos, cuius pater vivus adhuc & exheredatus est, auo suus heres efficiatur?* Exacte satis & subtiliter hoc dogma tractarunt ANT. FAB. *coni. l. c. C. 20.* & HOTTOM. *Lib. IX. obs. 10.* ut doceamus alios complures, qui in intricatoribus legum nodis soluendis laudabiliter magis, quam utiliter defudarunt. Ut quid nobis videatur, exponamus breuiter. Superuacaneum esse credimus cum HILLIGERO *ad DONELLVM Lib. VII. c. 7. not. c.* disquirere, an exheredatus viuo patre suus esse desinat? Vti enim viventis nulla est hereditas, ita nec qualitas heredis in controuersiam venit, antequam casus delationis extiterit. Recte ergo dicimus, mortuo auo filium exheredatum velut pro mortuo haberi, ut est in *l. 1. §. 5. ff. d. coni. cum emancip.* quoad omnes effectus successionis, & adeo nepotem suum omnino effici. Eo sensu exheredatos suos heredes patri non extitisse refert *l. 1. §. 10. d. suis & legit.* nec exheredatum nomen sui adeptum, scribit JCTVS *in l. 20. §. 1. d. B. P. c. t.* modo scriptus heres hereditatem non omiserit. Videtur quoque in rem nostram alleganda *l. 6. §. 5. ff. d. A. v. O. H.* Cum enim ex sententia illius nepos auo succedens patre suo exheredato dicatur patrem ex sua persona & virtute patriae potestatis aui heredem necessarium & suum heredem facere; quid aliud inde colligendum, quam suitatatem exheredatione in persona patris fuisse extinctam? Adoptionem quoque suitatatem tribuere, eamque cum primis plenam nec non arrogationem nemo facile negauerit, qui considerauerit, teste CIC. *in Orat. pro domo sua cap. 13.* *Jus adoptionum in tribus positum, in hereditate nominis pecuniae & sacrorum.* adde his *l. 1. §. 2. ff. d. suis & leg. hered.* Adjungemus his luculentum satis & euidentis testimonium

d) An adoptionem
priui &
arrogati?

2) An legiti-
mati?

ex §. 2. *Inst. de hered. quae ab intest.* ubi, postquam Imperator, qui sui sint heredes, exposuit, statim subiungit. *Nec interest, utrum naturales sint liberi, an adoptivi.* Quibus connumerari necesse est etiam eos, qui ex legitimis quidem matrimoniis non sunt progeniti, curiis tamen ciuitatum dati, secundum *Diualium Constitutionum*, quae super his positae sunt, tenorem, heredum suorum iura nanciscuntur. Nec non eos, quos nostrae amplexae sunt constitutiones, per quas iussimus, si quis mulierem in suo contubernio copulauerit, non ab initio affectione maritali, eam tamen, cum qua poterat habere coniugium, & ex ea liberos sustulerit: postea vero affectione procedente etiam nuptialia instrumenta cum ea fecerit, & filios habuerit: non solum eos liberos, qui post dotem editi sunt, iustos & in potestate patris esse, sed etiam anteriores, qui & iis, qui postea nati sunt, occasionem legitimi nominis praestiterunt.

§. XI.

3) An vxor
inter suos he-
redes referen-
da?

Et ne quicquam omittamus, quod ad scenam nostram instruendam pertinet, illa quoque antiquae iurisprudentiae monumenta non negligimus, quae vxorem per conventionem in manum mariti ductam inter heredes suos relata probant. Ita enim *GELL. Noct. Atticar. Lib. XVIII c. 6.* matremfamilias appellatam esse eam solum, quae in mariti manu mancipioque, aut in eius in cuius maritus potestate mancipioque esset, quoniam non in matrimonium tantum, sed in familiam quoque mariti & in sui heredis locum venisset. Et in *Collat. Legum Mosaic. cum Rom tit. 16* Vxor quoque dicitur, quae in manu est, sua heres est, quia filiae loco est. In manum mariti vxor conueniebat, confarreatione & coemtionem de illa inquit *VLP. in Fragm. tit. 9.* Farre conuenitur in manum

cer-

certis verbis, & testibus decem praesentibus, & solenni sacri-
ficio facto, in quo panis quoque farreus adhibetur. Riturum
ipsum persequi fusius non vacat. Hanc vero vxorem
transisse in potestatem & sacra mariti, ex testimonio
Gellii patet, ex potestate vero patria ius fuitatis ortum
esse iam adstruximus. Mos coëmendi vxores aliis quoque
gentibus consuetus notante **GVNDL** *diff. de coëmpt. vxor-
um*; secundum veteris Romae leges describitur a **NON-
NIO** *d. propriet. serm. Lib. XII C. 50.* & eundem cum con-
farreatione effectum producebat. Sed an & usu vxor du-
cta in manum & potestatem mariti conuenerit, dubita-
bant antiquitatum scrutatores, de quo legi merentur, quae
habet **PITHOEVS** *ad Collat. LL. Mos. & Rom. apud
SCHVLTINGIVM* *in Iurispr. Ant. Inst. p. 790. num. 5.*
Imo & nurus, quae in manum filii in potestate patris exi-
stentis conuenerat, inter heredes suos referebatur teste
VLP. *in fragm. tit. 22. §. 14.* Eas autem ad successionem
fuisse admittas, probat **HEINECCIUS** *in Antiq. Lib. III.
tit. I §. 5.* Sed desit postea omnis in manum conuen-
tio, adeo ut vestigium iuris antiqui occurrere videatur in *l.*
195. §. 2. d. V. S. Vbi *materfamilias in potestate mariti esse
dicitur.* Haec lege Voconia successio foeminarum abo-
lita licet, an haec de successione coniugis egerit, incertum.
Iustiniano, quo vtimur, iure inter suos heres referenda v-
xor non est, licet naturae & gentium iure mariti potestati
subiecta, & certa ratione ex constitutionibus Imperato-
rum & iure Praetorio ad successionem admittitur.

§. XII.

Nunc ipsa **IMMIXTIONIS** ratio facili negotio enodari

C 3

pote.

Quid immi-
tio?

poterit. Scilicet sui heredes ipso iure tales erant, nec facto aditionis indigebant, domini rerum paternarum naturae legumque beneficio effecti. Hoc dominium *actu primo*, ut in scholis loquuntur, habebant viuo patre, eo mortuo nanciscuntur *actu secundo*, adeoque licet filius nihil ex bonis paternis attigerit & decesserit, ius tamen retinendi hereditatem ad quoscunque heredes transmittit. Quia vero ob aes patris alienum durum hoc omnino onus & luctuosum suis existere poterat, Praetor aequitate motus iisdem ius abstinendi concessit, cui forte, quod LIVIUS *Lib. VIII. cap. 28.* refert, occasionem dedit L. Papii improbi foeneratoris immane facinus & in Caium Publium ob aes alienum patris ei nexu deditum incessa libido. Luculenter haec probant verba *l. 57. pr. ff. de A. v. O. H.* quae ita sonant: *Necessariis heredibus, non solum impuberibus, sed etiam puberibus abstinendi se ab hereditate Proconsul potestatem fecit: ut quamvis creditoribus hereditariis iure civili teneantur, tamen in eos actio non detur, si velint derelinquere hereditatem.* Quo ipso beneficio suis indulto non quidem omnis effectus suitalis videtur evanuisse; liberum tamen hereditatis adeundae arbitrium exemplo heredis extranei ipsis concessum est. Immiscere ergo se dicuntur sui hereditati paternae, quoties eam facto ipso suscipiunt. Idem ergo est immixtio, quod gestio pro herede & eo nomine venit in *l. 20. §. 2. d. A. v. O. H.* licet immixtio ad speciem traducta, suis heredibus propria reddita, gestio vero crebrius tribuatur extraneis. Merentur hoc loco notari verba PAPIN, in *l. 87. d. t.* relata. *Eum bonis patris se miscere convenit, qui remoto familiae vinculo, pro herede gerere videretur: & ideo filius, qui tanquam ex bonis matris, cuius hereditatem suscepit, agrum ad hereditatem*

patris pertinentem, ut maternum ignorans possedit, abstinendi consilium, quod in bonis patris tenuit, amisisse non videtur. Ceterum nullibi prohibitum est suis heredibus, declaratione publica vel priuata paternam hereditatem retinere. Et pro certissimo habemus, licuisse patri liberos cum Cretione heredes scribere. Quodsi ergo, explosis veteris iuris sancitis, rem ex vero aestimemus vsu, satis superque elucescit, duos saltem superesse acquirendae hereditatis modos, quorum alterum expressa, alterum praesumta & tacita voluntatis declaratione niti, & illum *Aditionem* hunc *Gestionem* pro herede dici, supra iam adstruximus. Restat nunc, ut progrediamur ad specialiora, quae aditionis modum & effectum curatius exponunt.

§. XIII.

Aditio hereditatis animi destinatione perficitur, vid. l. 88. d. *Acqu. v. O. H.* Cum vero secundum effatum PA. PIN. in l. 76. d. *R. I.* Omnia, quae animi destinatione agenda sunt, non nisi vera & certa scientia perfici possunt; sequitur, hereditatem adituum nosse oportere, quod hereditas, & qua ratione ipsi delata sit. Dolo enim non vacaret, aut culpa, immiscere se negotio ad se non pertinenti. Inuasor alieni iuris reiue existeret, qui absque causa legitima hereditatem aliis debitam susciperet. Multo magiscertus esse debet de morte eius, ad cuius hereditatem adspirat l. 32. pr. ff. d. *A. v. O. H.* l. 27. eod. l. 1. ff. pro herede, uiuentis enim nulla est hereditas, nisi forte monasterium ingressi. Ius ergo succedendi siue lege, siue tabulis supremis munitum praesupponitur. In fidem dictorum varia proferri in medium possunt iuris effata, utut nobis sanam

Aditio requirit
scientiam dela-
tae hereditatis.

rationem allegare in re tam certa & euidenti suffecturum videatur. Sic in *l. 19. d. A. v. O. H.* legimus: *Qui hereditatem adire, vel bonorum possessionem petere volet, certus esse debet, defunctum esse testatorem.* Et *l. 22. eod.* expresse sancitum: *Vt quis pro herede gerendo obstringat se hereditati, scire debet, qua ex causa hereditas ad eum pertineat.* Hinc dubitans de veritate testamenti adire nequit, vt scriptum est in *l. 51. pr. d. t.* Et ex parte certa institutus, eamque ignorans, & aliam partem adiens nihil agere dicitur in *l. 75. d. t.* Nosse quoque debet aditurus, qua ratione institutus sit. Ita enim *l. 32. §. 1. d. t.* Sed & si scit, se heredem institutum, sed utrum pure, an sub conditione, ignoret, non poterit adire hereditatem licet pure heres institutus sit, & sub conditione, licet paruerit conditioni. Quare si quis institutus sub conditione, non sufficit, eam fato quodam & forte fortuna impletam esse, vt hereditatem adire possit, sed scire heres debet, euentum conditionis extitisse, vt de conditionibus facti non iuris expresse traditur in *l. 21. d. cond. & demonstr.* Non possumus hic prorsus silentio omittere apertissimam contradictionem, quam in *l. 21. §. f. ff. d. A. v. O. H.* expresse deprehendimus. Ibi enim VLP. *Quid tamen, inquit, si ignorat, conditionem extitisse? Puto posse adire hereditatem; quemadmodum si ignoret, an coheredis, cui substitutus est, repudiatione portio ei delata sit.* Equidem CUIACIVS, summus ille iuris ciuilis & acutissimus interpres inserta negatione controuerfiam definiendam putauit, vt obseruat MERILLVS, *Lib. III. Variant. c. 30.* Sed retinendam putat WISSENBACHIVS *ad l. 76. d. R. I.* lectionem Florentinam non de instituto sed substituto herede allegatum textum explicans. Sed nec Wissenbachii sententiam iuris analogia tuetur. Nec enim valida ratio reddi potest, cur
aliud

aliud in substituto, qui pari iure gaudet cum instituto, obtinere debeat. Legem legis subsidio interpretandam arbitramur. Quidni ergo eadem sentiendi libertate gaudentes, qua alii, dicamus in *l. 21. d. A. v. O. H.* contineri regulam, eamque *l. 21. d. condit. § demonstr.* adhibita inter conditionem iuris & facti differentia restringi. Sed elige, cui dicas: Tu mihi sola places. Forte & alii eandem amplexi sunt sententiam, quorum scripta nobis evolvere non licuit. Sed pergimus in recensendis aditionis hereditariae iuribus. Non videtur aliena ab hoc loco quaestio, an heres conditioni testamento adiectae parendo eamque implendo censeatur hoc ipso adquisisse hereditatem? De suo herede *l. 86. §. 1. ff. de hered. inst.* affirmat, quod conditioni parendo se videatur immiscuisse, quod de extraneo herede *l. 1. ff. d. condit. caus. dat.* negat. Heres enim implendo conditionem facultatem saltem acquirendi hereditatem consequitur, siue quod eodem redit, purificatur eiusdem delatio. vid. *l. 74. pr. ff. d. acq. v. omitt. her. l. 13. d. l. 26. ff. de cond. instit.*

§. XIV.

An vero heres in adeunda hereditate aliena opera uti queat diffusioris est tractationis. Aut enim quaerimus de personis nostrae potestati subiectis, aut de iis, quae ob aetatis defectum alieno reguntur auxilio, aut de vicaria procuratoris opera loquimur, aut de personis vi publici, quod gerunt, officii hereditates acquirentibus. Occurrunt primo loco serui & filii familias. Dum iuri naturae non contrariatur in negotiis gerendis alterius uti ministerio, idem quoque Romae obtinuit, in iis acquirendi mo-

An per alios
hereditas ad-
ri queat?

an per seruos?

dis, qui solo meroque gentium iure perficiebantur, in illis vero agendi formis, quas ius civile introduxerat, inuenerat sententia, ne alteri per alterum acquireretur, exceptis illis, qui in potestate erant. Serui enim & liberi, cum non pro personis, sed rebus haberentur, quicquid ex causa naturali vel civili acquirebant, id omne domino vel patri cedebat. In hunc sensum loquitur *l. 73. §. 4. d. R. I.* & satis euidenter **MODESTINVS** in *l. 53. ff. de acquir. rer. dom. quando ea quae civiliter ait, adquiruntur, per eos, qui in potestate nostra sunt, adquirimus, veluti stipulationem: quod naturaliter acquiritur, sicuti est possessio, per quemlibet volentibus nobis possidere adquirimus.* adde *§. 5. Inst. per quas. pers. l. 1. C. eod. l. 54. pr. ff. de A. R. D.* Notissima scribimus, sed nunc ad praesentem materiam applicanda. Duo occurrunt casus huc pertinentes. Nam aut seruus noster a tertio heres institutus est, aut in disquisitionem venit, an dominus institutus seruo aditionis negotium mandare queat? De priori ita differit **ICTVS** in *l. 79. ff. de Acq. v. O. H. Placet quoties per aliquem acquiritur hereditas vel quid aliud ei, cuius quis in potestate est, confestim adquiri ei, cuius est in potestate.* Ne vero domino per seruum heredem institutum & hereditatem adeuntem iniqua forte conditio adteratur, iussum domini signate requirit *§. 3. Inst. de hered. inst. & l. 25. & 26. ff. de A. V. O. H.* Et **GAIVS** in *l. 10. §. 1. ff. de acq. rer. dom. Ideoque, inquit, si seruus heres institutus sit, nisi nostro iussu, hereditatem adire non potest: & si iubentibus nobis adierit, hereditas nobis acquiritur, perinde atque si nos ipsi heredes instituti essemus.* Hocque casu seruus hereditatem domino, in cuius proprietate erat, acquirebat, licet secundum *l. 45. ff. h. t. additio hereditatis non sit in opera seruili, non vero vlufructuario*
nec

nec marito servus dotalis, licet maritus fictione iuris sit dotis dominus, sed vt *l. c. habet*, mulier hereditatem actione de dote recuperabit. Quod casum posteriorem attinet, licet forte cernere hereditatem solenni actu nequireret servus iussu domini, domino herede instituto, non dubitamus tamen, quin dominus servi ministerio in suscipienda hereditate uti queat, idque ob vinculum quod dominum & servum ex iure potestatis coniungit & unit. Sed non vacat his immorari, quae usum nulla ratione habere possunt. Idem de filiis familias habet *l. 25. d. A. v.* *O. H.* Debebat vero iussus domini vel patris praecedere, aliter ac in bonorum possessione agnoscenda, in qua ratihabitio superueniens sufficiebat *l. 3. §. 7. ff. d. B. P. l. 1. C. qui adm. ad B. P.* Differentiae rationem his verbis exprimit DONELLUS *Enucl. lib. VII. c. 6. lit. E* Aditio continet in sese acquisitionem, adire enim est animo acquirere, aut ad animo acquisitam accedere. Bonorum vero possessio consistit in facto petentis & dantis magistratus, non in nuda iuris acquisitione, illa & facti & iuris est, & propterea non potest rata haberi, quia non fuit vera; haec vero (petitio bon. possessionis) facti est & potest. Sed aliquatenus iure nouo haec mutata deprehendimus, patre enim etiam dissentiente filius delatam hereditatem proprio iure acquirit *l. f. C. de bon. quae lib.* Et licet pater consentiat, acquiritur tamen ei solus ususfructus, & adeundo solus filius non pater obligatur. Sic post introducta peculiorem iura ius patris restrictum, vt consentiens ususfructum saltim hereditatis, dissentiens ne hunc quidem acquirat. Nec patris iussu indiget filius nec patri acquirit, si hereditatem commilitonis adit *l. 1. & 4. C. d. costr. pecul.* Et VLP. in *l. 5. ff. de Castr. pec.* Miles filius familias a commilitone vel ab eo, quem

An per Filios familias?

per militiam cognouit, heres institutus & citra iussum patris, suo arbitrio recte pro herede geret. Paucis ut complectamur multa, generali consecutione concludimus. Toties filium sine patris consensu adire hereditatem, quoties ex delata hereditate patri nec proprietas nec ususfructus accedit.

§. XV.

An tutor adire possit?

Videndum etiam paucis de personis, quae alieno reguntur auxilio. In fauorem infantum Constitutione Valentiniani hereditas per tutorem adiri potest ex Praetoris Edicto, idque videbatur singulare prorsus, & forte ex Cretionum solennitate deducendum. Actus enim legitimus praesentiam ipsius personae, cui adquirebatur, requirebat. De pupillo ita PAULUS in l. 9. ff. de acq. v. o. mitt. hered. *Pupillus si fari possit, licet huius aetatis sit, ut causam acquirendae hereditatis non intelligat, tamen cum tutoris auctoritate hereditatem adquirere potest: hoc enim fauorabiliter eis praestatur.* Idque l. 5. C. d. iur. delib. eo sensu confirmat, ut non possit tutor adire hereditatem, nisi sciente & consentiente pupillo. Sed & has tricas ex antiqua actuum legitimorum indole deducendas esse quilibet facile perspicit. Meretur ad haec illustranda adscribi ex Cl. HEINECCII *Antiqu. Lib. 1. Tit. 21. §. 2.* ubi sequentia notat: *Sin infantiae annos superasset pupillus, ipse omnes actiones legis, omnesque contractus poterat expedire, ita tamen ut tutor, perfecto negotio praesens statim auctor fieret, & hinc vocabatur auctoritas. Quemadmodum enim populus iubebat, senatus auctor fiebat* LIV. Lib. 1. 17. *ita pupillus agebat & contraherebat, tutor interponebat auctoritatem, sine qua validum haud erat negotium, si quidem deterior eo ipso fieret pupilli conditio*

tio, aut si adeunda esset hereditas, aut petenda bonorum possessio aut suscipienda ex fideicommissis hereditas. De furioso plana quidem & euicta est conclusio, quod, cum velle nequat, nec hereditatem adire possit, *l. 63. ff. d. A. v. O. H.* sed numne curatore auctore? Negant & hoc INTERPRETES in *l. 5. de R. I.* Prius enim esse debet, ut quis ipse gerat, quam curator gestum comprobet. Quod si admittamus, nihil posset curator furiosi nomine expedire. Fluit ergo & hoc ex antiquo iuris praesupposito, quod aditioni actus legitimi naturam tribuit. Afferunt ulterius, posse furiosi curatorem petita bonorum possessione hereditatem eo effectu acquirere, ut durante furore administret, si vero furens decesserit, vel hereditatem, si compos mentis factus, repudiauerit, reuerti eam ad quos remoto furioso peruentura erat. Quod uti expresse *l. f. §. 7. & 8. C. d. curat. furios.* dispositum, ita forte rectissime ius antiquum mutatum dixeris. Confer interim HOTTOM. *Lib. IV. obs. 6.* De prodigo nota est regula in *l. 5. §. 1. ff. d. A. v. O. H.* *Eum, cui lege bonis interdicitur, heredem institutum posse adire hereditatem constat.* Sed num etiam sine curatore adiens hereditatem obligabitur. In diuersas abeunt sententias interpretes. Nec nostrum est dissentientium allegare tricas. Inhaeremus potius verbis & analogiae legum. Recordamur in *l. 10. ff. de Curat. fur.* scriptum: *prodigo diminutionem bonorum esse interdictam.* Inde colligimus prodigum quidem acquirere sibi adeundo hereditatem posse, curatore licet non interueniente, eoque obligari creditoribus, cum adeundi facultas sine effectu hoc concipi nequeat. Sed uti in diminuendo patrimonio prodigi nulla est obligatio; ita factum suscipientis hereditatem damnosam sine curatore nullitatis vitio laborat.

An curator furiosi?

An prodigus

§. XVI.

De muto &
furdo heredi-
tatem aduen-
tibus.

Num mutus & furdus hereditatis negotium ipsi recte peragere queant, dispiciamus, ne & ea, quæ rarius contingunt, omisisse videamur. Differendi nobis occasionem subministrat *l. ult. de V. S.* *Qui mutum, inquit ICTVS, exhibet, non potest videri eius præstare præsentiam.* Cum qua coniungenda est *l. 134. de R. J.* Inde sequitur, mutum cernere hereditatem non posse, quippe quod citra heredis præsentiam & formulæ solennis pronunciationem perfici nequit, quas centies iam adpositas, non iterato obtrudemus dapes, *vid. VLPIAN Fragm. tit. 12.* Sed postquam miser ille, qui forum Romanum exercuit, formularum & inanis apparatus desit, omnis hæc corrui dubitatio. Inde pro herede mutum & furdum recte sese gerere, recte asserit VLPIANVS in *l. 5. ff. d. A. v. O. H.* Et quid obstat, quo minus voluntatem nostram de hereditatis acquisitione nutu vel gestu declaremus, postquam in negotio hoc hereditario nudam & simplicem voluntatem nouior iurisprudentia sufficere credidit. Rem eleganter expressit ICTUS in *l. 65. §. 3. ff. ad SCt. Trebel.* *vbi: si interrogati NVTV possint significare, velle se periculo suo adire hereditatem.* cf. QVINTIL. *Lib. II. c. 3.* idque exemplo absentis illustrat, qui per *nuncium* adit. Nec, quæ antecedunt proxime, verba: *de muto auditus capace* legem solummodo de muto non furdo intelligendam innuunt, cum *vocula: vel* hic non sensum copulatiuum, sed *distinctiuum* habeat, eamque exprimat sententiam, qua legem tum de muto auditus capace, tum de eo intelligamus, qui non habita auditus ratione sensa animi annuendo exprimere valet.

§. XVII.

An per procuratorem adiri queat hereditas, dubium reddunt, quae circa *l. 90. ff. de A. v. O. H.* occurrunt altercationes. Disputatum hoc nouimus inter summos iuris antistites. Adducemus duos saltem ex immensa eorum copia, ut demus caulae patronos, CUIAC. *lib. 1. obs. 34.* negatiuam, & DVARENVM *Disp. Lib. II. c. 27.* aientem sententiam defendentem. Nobis nihil obstare videtur, quin in castra Duareni transeamus. Scilicet dicitur in *d. l. 90. Per procuratorem hereditatem adiri non posse.* Legunt alii pro *procuratore: curatorem*, de quo vide CONTIVM in *succisuiis Lib. 2. c. 17.* Quamcumque amplectamur sententiam, videtur tota illa dispositio antiquum ius de actibus legitimis redolere, adeo ut dissentientibus parum praesidii praestet. Quin immo illud ipsum Digestorum iure iam mutatum fuisse ex *l. 32. ff. Mandati & l. 9. ff. si pars hered.* colligamus. Nec mouet quod Cuiacio momentum habere videtur, admissio procuratore hereditatem adituro nullam superesse inter bonorum possessionem & hereditatem differentiam. Largimur hoc eo lubentius, quo certius nouimus, ab ipso Iustiniano per Nouellas Constitutiones ius succedendi Praetorium maximam partem sublatum. Et parum intererit, si hanc iuris Praetorii differentiam exoluisse dixeris. Nec dissentientes iuuat axioma iuris ciuilis: *Per procuratorem nihil nobis adquiri potest excepta sola possessione l. 53. d. A. R. D. l. 73. §. 4. d. R. I. l. 1. C. per quas person.* Inde euenit, ut quam nostro nomine mandatarius actionem adquisierit, hanc interueniente cessione in nos transferre teneatur. Satis enim certum

An per procuratorem adiri queat hereditas?

certum euictumque est, hodie per mandatarium directe adquiri vid. MEV. *P. II. D. 95*. Confer omnino HOT-TOM *Quaest. illustr. c. 34*. Sunt & alii, qui ea ratione procuratorem in adeunda hereditate admittunt, quod ipsum mandatum speciale, quod hic requiritur, sit loco aditionis *v. l. 25. & l. 26. ff. d. A. v. O. H.* Quod & ipsum probare & in ipsis rerum argumentis obseruandum esse non dubitamus. Idem quoque efficiet ratihabitio, quae post hereditatem nostro nomine a negotiorum gestore aditam, subsecuta est. Haec enim mandato comparari, nemo non nouit. Confirmat hoc, & extra dubitationis aleam ponit regula iuris, qua *ratihabitio mandato comparatur, & ad initium negotii retrahitur, quas is, qui ratum habet, ipse negotium gessisse videtur.*

§. XIIX.

Singularia
quaedam de
Procuratore
Caesaris in
adeunda he-
reditate,

Non alienum putamus, ab hac, quam ingressi sumus, doctrina, quaedam de Procuratore Caesaris delatam Caesari hereditatem adeunte non inuiti digressionem proferre. *Est hoc praecipuum, inquit VLP. in l. 1. §. 2. ff. de offic. Proc. Caes. in Procuratore Caesaris, quod & eius iussu seruus Caesaris adire hereditatem potest, & si Caesar heres instituat, miscendo se opulentiae hereditati procurator heredem Caesarem faciat.* Meretur paucis disquiri, quae ratio fuerit in procuratore Caesaris, ut iure singulari vteretur? Eru-dite hanc disquisitionem executus est GVNDLING. in *Disp. d. Principe hered. ex test. ciuis.* Solebant vero Iure Romano hereditates caducae ex lege Papia, & bona vacantia ex lege Iulia fisco a procuratore prouinciali vindicari; hereditates vero ex testamento Principi delatas ab ordi-

ordinario fisci procuratore, interdum ad id specialiter delegato, aut eis qui res priuatas domus augustae curabant, susceptas fuisse, asserit GVNDLING. *cit. Diff. cap. 5.* Nec semper vero ex ipsis legis verbis, ius adeundi hereditatem Caesari datum inter praecipua eiusdem muneris procuratorii & singularia fuisse relatum, adeo, ut si ne mandato Caesaris speciali id exequi potuisse eundem credendum sit, licet in *l. 46. §. 8. ff. de iur. fisci: Volenti Caesari adquiri dicatur hereditas per aditionem serui iussu procuratoris factam.* Intelligendum enim hoc de casu damnosae hereditatis, de qua consulendus Imperator secundum *l. 2. ff. d. off. Proc. Caes.* quod latius persequitur AVERAN. *Interp. Juris. Lib. 1. c. 12.* Ipsam vero huius rei rationem rectissime in eo ponit GVNDLING. *l. c.* quod Procurator Caesaris non sit simplex procurator, cuiusmodi sunt procuratores priuatorum, sed ad iura patrimonii tam publici quam priuati tuenda constitutus. Qui ad obeunda rei publicae munera constituuntur, iis hanc potestatem competere dicendum, ut omnia possint agere, quibus Principis causa melior redditur, adeo, ut si haec transferamus ad praesentem causam, non adire solum Procurator Caesaris hereditatem potuerit debueritque, sed & aditam defendere, lites hereditarias peragere, aes alienum soluere. Sic adquisita hereditas solemni subsecuta declaratione, quam incorporationem dicunt, sacro patrimonio addebatur.

§. XIX.

Inter personas, quarum res aliena opera administrantur, memorandae veniunt vniuersitates & causae piae.

Municipia administrare possunt hereditatem.

E

Cum

Cum enim, quae ad vniuersos spectant, ab vniuersis expediri commode nequeant; suadent & vrgent regulae prudentiae, vt negotia publica ab vno aut paucioribus vniuersitatem repraesentantibus suscipiantur. Hinc si forte personae mysticae, quarum nomine ciuitates, collegia, vniuersitates, & corpora ciuili ratione vnita veniunt, heredes institutae, non possunt alia ratione, quam ministerio alterius ipsas repraesentantis, adire hereditates. Has olim Philosophia Ictorum Romanorum inter personas incertas retulerat, quae, vt loquitur VLP. *in fragm. tit. 22. neque cernere neque pro libitu decernere possunt, vt heredes fiant*, seu non posse omnes de populo & vniuersitate cernere hereditatem, aut de ea suscipienda decernere. Inde heredes scribi supremis tabulis per aliquot secula, vt ex PLINII *Lib. 5. Epist. 7.* satis apparet, prohibebantur, donec tandem S^cto Aproniano municipia ad hereditates per fideicommissum delatas, aut a libertis relictas, suscipiendas admitta. Rem PAULUS *in l. 26. ff. ad S^ctum Trebell.* ita expressit: *Omnes ciuitatibus, quae sub imperio populi Romani sunt, restitui debere & posse hereditatem fideicommissam Apronianum S^ctum iubet.* Merentur etiam, quae sequuntur *l. 27. adiici.* Ita tamen in illa scriptum legimus: *ut his, quibus restituitur hereditas, actorem eligant & ad agendum, & ad excipiendas actiones.* Ipsa municipiorum ratio & regiminis forma, quae ad perfectissimum Romanae Ciuitatis exemplum constituta, persuadent non solum, sed conuincunt res municipiorum per Curiales procuratas: & adeo quis negaret, delatas municipio hereditates, communi Curiae municipium repraesentantis consensu susceptas, & per delegatum aditas possessasque, aerarioque municipali addictas, per Quaestorem curialem administratas fuisse.

Eadem

Eadem ratione, vt GALVANVS de usufructu p. 524. de possessione municipio adquisita sequentem in modum pronunciat: *Cum tota ciuitas consentire nequeat, saltem interpretatione iuris consentire intelligitur per eos, qui legitimo numero congregati totam ciuitatem imaginatione iuris repraesentare intelliguntur.* Quo fit, vt suppleto hoc animi defectu ciuitas ex aequitate interpretatiuam possessionem obtineat. Et in hunc sensum loquitur PAPINIANVS l. 14. ad Munic. Municipipes, dicens, intelliguntur scire, quod sciant hi, quibus summa Reipublicae commissa est. Et SCAEVOLA in l. 19. eod. Quod maior pars Curiae effecit, pro eo habetur, ac si omnes egerint. Inde in l. vn. §. 1. ff. de libert. vniu. petere honorum possessionem per alium dicitur municipium, & satis neruose adliicitur: *Qua ratione senatus censuit, vt restitui eis hereditas possit, & qua ratione eis heredibus institutis acquirere hereditatem permissum, ita quoque B. P. petere possunt.* Demum quod municipibus concessum l. 12. C. de her. inst. ad quasuis vniuersitates & corpora licita primum ex speciali priuilegio extensum. Idque confirmant verba l. 8. C. d. t. vbi ita IMPER. HADRIANVS. *Collegium, si nullo speciali priuilegio subnixum sit, hereditatem capere non posse, dubium non est.* Exemplum, quod huc pertinet, occurrit in l. 1. C. d. hered. decur. Sic quoque cohors acquirit successionem commilitonis absque herede decedentis l. 2. C. eod. Et porro in Decurionum siue Decurialium intestatorum bona, si sine successoribus moriantur, ordo patriae siue senatus & curia succedit l. 4. C. eod. Idem sancitum de Fabricensibus l. f. eod. hac addita ratione: *Hoc facto contingit, vt & Reipublicae ratio salua permaneat: Et Fabricenses collegarum suorum solatiis perfruantur, qui damnis ac detrimentis tenentur obnoxii.* Vti enim in criminis speciem

incidebat, sociare aut vnire corpus citra principis consensum; ita quae licito modo coiuerant collegia, iure vniuersitatum gaudebant & moralem personam sustinebant. Confer. Cl. HEINECC. *dissert. de colleg. & corp. opif.* Inde facilis consecutio, quod cum vniuersitatibus, vt loquitur *l. 1. §. 1. ff. quod cuius. vniuers.* actorem siue syndicum habere liceat, per quem tanquam in Republica, quod communiter agi fierique oporteat, agatur, hereditates quoque delatas per eundem adiuerint.

§. XX.

Quaedam de
Collegiis hereditibus institutis.

Placet his varia adiicere, quae ad dicta illustranda faciunt. Sic haec meditantibus occurrit *l. 20 ff. d. reb. dub.* vbi ita PAUL. *Cum senatus temporibus Diui Marci permiserit collegiis legare nulla dubitatio est, quod, si corpori, cui licet coire, legatum sit, debeat: cui autem non licet, si legetur, non valebit, nisi singulis legetur; hi enim non quasi collegium, sed quasi certi homines, admittentur ad legatum.* Hac lege SCtum Apro- nianianum intelligi in praesentiarum non disputabimus vid. interim V. Cl. HEIN. *Antiqu. L. II. tit. XIV. §. 2.* Sed quid vetat haec, quae de legatis scripta sunt, ad hereditates transferre? scriptis ergo sodalibus heredibus, quorum in vnum corpus collectio principis auctoritate destituitur, valida erit testatio voluntatis vltima, eo effectu, vt quisque pro sua parte hereditatem adeat, idque cum primis eo casu si eius generis sodalitiis finis nihil illiciti habeat. Ceterum, quod supra §. XVII. monuimus, ex quorundam ICtorum suffragio, aditam censeretur hereditatem, datione specialis mandati de adeunda hereditate, id etiam in collegiis per Syndicum adeuntibus applicari poterit,

poterit, adeo, ut aditio ex collegii iussu ad Syndicum directo nascatur, huius vero factum & mandati executio magis rerum hereditariarum possessionem, aut actua-lem pro herede gestionem respiciat. Nec nobis silentio praetermittenda sunt exempla testamentorum, quibus populus Romanus heres scriptus est. Sic CICERO Ro-mani iuris scientissimus *Secunda in Rullum cap. 15.* de re-gis Bithyniae Nicomedis testamento, quo populum Ro-manum heredem scripserat, refert: *hereditatem, in qua creuimus, inquit, regnum Bithyniae.* Et FLOR. *Lib. II. c. 20.* de Attali regis Pergamenorum hereditate testamen-to Romanis delata tradit, quod *adita hereditate* prouin-ciam populus Romanus nec bello nec armis, sed quod est aequius testamenti iure retinuerit. Videntur tamen exempla haec egredi Sphaeram nostrae dissertationis. Vti-mero iure gentium reguntur testamenta summorum im-perantium; ita & aditio hereditatis ex iisdem delatae here-dibus, qui superiorem non recognoscunt, iuris ciuilibus re-gulis censetur soluta. Sed vel ideo haec adducere placuit, quia exinde colligimus, ipsam hereditatis aditionem iuris gentium esse, nec sine ea heredem obligari, quod suo lo-co demonstratum dabimus.

§. XXI.

Ecclesiam, quae olim illicitis collegiis annumeraba-tur, si de primis Christianorum coitionibus hoc intelli-gas, non potuisse heredem institui, certissimum est. Post-quam vero halcyonia ecclesiae concessa, edixit CON-STANTINVS in *l. 1. d. SS. Eccles.* *Habeat unusquisque licentiam Sanctissimo Catholico venerabilique concilio decedens*

Quis pro Ec-clesia adeat hereditatem?

bonorum, quod optauerit, relinquere. Equidem Romani teste BYNKERSHOECKIO in *diss. de cultu religionis peregrinae cap. 2.* non videntur tam infenso odio sacra peregrina & a suis diuersa fuisse persecuti, vt prorsus religionis causa coire vetitum fuerit. Sola publicae salutis cura & metus Reipublicae sub specie religionis perturbandae eos interdum in Christianorum perniciem armauerat. In hunc sensum MARCIANVS in *l. 1. §. 1. ff. de colleg. & corp.* *Sed religionis causa, inquit, coire non prohibentur, dum tamen per hoc non fiat contra Senatus consultum, quo illicita collegia arcentur.* adde *l. 2. ff. de extraord. crim.* Imo potius non permessa solum sacra peregrina, sed & Deos hospites in ciuitatem receptos, mox quoque suadente ciuitatis salute iterum eiectiones fuisse, docent exempla apud VALER. MAXIM. *Lib. 1. c. 3.* Et de Iudaeis refert BYNCKERSHOECK *l. c.* Augustum eorum per Asiam coetus, qui religionis causa habebantur, defendisse, quia neque luxus, neque turbandae pacis pericula inde metuebantur, de quibus idem Imperator teste PHILONE in *Legatione p. 1035. seq.* hisce verbis utitur: *eos haud bachanalia esse, aus coetus turbandae pacis, sed virtutum scholas.* Mirum videri posset, cur Romani tantopere in Christianos faeuierint, nisi teste historia antiquitatis sciremus, ipsis, vel quod abnuerent Imperatorum imaginibus solenni ritu supplicare, vel quod sacra antelucana coluerint, seditionum molimina obiecta fuisse. Sed plenius haec executus est FRANCISCVS BALDVINVS, qui Imperatorum edicta contra Christianos singulari tractatu exhibuit. Nec nostrum est his immorari. Post Constantini tempora insignis Christianae religionis fauor amplissimas ecclesiae diuitias peperit. Non negandum est, ad

ad parandas has opes testamenta multum contulisse. Pro-
 bant hoc, quae postera aetas de testamento ad pias cau-
 sas condito instituit, *vid. cap. 11. X. de Testam.* Inualuerat
 quoque, vt Christum, Archangelos, Angelos, Martyres,
 Sanctos, heredes instituerent. Luculentum nouioris aevi
 exemplum MEICHELBECKIVS in *Hist. Frising. Tom. I p.*
367. refert, vbi Albertus Frisingensis ecclesiae episcopus
 Virginem Mariam, Mariam Magdalenam, Martham, An-
 nam, Ioannem Baptistam, Sanctum Corbonianum ali-
 osque Sanctos & Martyres, rerum suarum omnium, v-
 nicos heredes supremis tabulis esse voluit, ne obulo qui-
 dem consanguineis suis relicto. Tabulae integrae, si lu-
 bet *l. c.* videri possunt. Non disquirimus, an mos iste o-
 lim ad vestigia superstitionis crescentis aut adultae refe-
 ferendus sit. Forte mos iste ideo commendatus & pro-
 pagatus fuit, ne sumptus in sacrorum constitutionem &
 alimenta sacerdotum faciendi nimium premerent rempu-
 blicam. Sic in *l. 26. pr. C. de SS. Eccles.* de Christo
 herede instituto occurrunt sequentia: *Sancimus, si*
quidem Dominum nostrum IESVM CHRISTVM scri-
pfit quis heredem, vel ex asse, vel pro parte manifesto videri i-
psius ciuitatis, vel castelli, vel agri, in quo constitutus erat de-
functus, Ecclesiam Sanctissimam institutam esse heredem, &
hereditatem peti debere per Deo amantissimos eius Oeconomos.
 & in §. 1. *l. c. IMPER.* ita pergit: *Si vero unius ex Archan-*
gelis meminerit, & Venerandorum Martyrum, nulla facta aedis
mentionem, siquidem aliquis sit in illa ciuitate vel vicinia eius
venerabilis locus in honorem illius reuerendissimi Archangeli,
& Martyris constructus, videri ipsum scriptum esse heredem.
 Nouimus etiam auaritiae clericalis praetextus, dum acqui-
 sitas ecclesiarum opes insigni & ad excitandam Laicorum
 libera-

beralitem apto elogio, patrimonium pauperum immo Dei & Christi dixerunt *vid. omnino c. 65. C. 16. qu. 1.* Adde mus his ingeniosam illam aequae ac lepidam ad disponendum in fauorem pauperum commendationis speciem a GRATIANO inuentam, quam in *cap. 8. C. 13. qu. 2.* ita nobis exhibet: *Qui unum filium habet, putet Christum alterum: duos habet, putet Christum tertium, decem habet Christum undecimum faciat & suscipio.* Crediderunt enim olim homines eo citius allici posse, ad bona sua in Christi reliquorumque patrimonium conferenda, si hisce titulis incrustarentur, adde *cap. 2. X. de consuetud.* Vide plura apud BOEHMERVM in *Iure Ecclesiastico Lib. III. Tit. 5. §. 7. seqq.* conferri quoque meretur Illustr. RECHENBERGII *Disp. de eo, quod in piis causis impium est*, ubi p. 29. ita: *Imprimis illum morem reprobis, qui superioribus seculis in Gallia inualuerat, ut qui testamento nihil Curionibus aut Collegiis Ecclesiasticis legasset, honore sepulturae careret: Si quis autem inopinato casu obiisset, sacrificulus Pontificis iussu, mortui loco testamentum conderet, & quae vellet, Ecclesiae arbitratus suo quasi testator legaret. Felicissima sane ratione hac in parte Caligulam imitati sunt, qui plurimos senatores Romanos enecabat, & testamentum postea conficiebat, in quo ipse heres ex asse scriberetur.* Sed uti abusus non tollit usum, & modicae opes ecclesiae non inuidendae sunt; ita nec est simpliciter Ecclesiae adquisitio ex iure hereditario prohibita, cuius praeter institutionem per testamentum factam ille cum primis memorandus casus successionis ab intestato, quo Ecclesia Parochialis Parocho, nullis cognatione iunctis existentibus, excluso Fisco, succedit. *l. 20. C. de Episc. & Cler.* Quicumque vero casus extiterit collatae in Ecclesiam vel piam causam successionis

cessionis, quis Ecclesiae nomine hereditatem suscipiat, videndum. Certum & euictum, pias causas iure pupillorum frui *c. 1. §. 3. X. d. in integr. rest.* Et interest omnino notante *l. 14. pr. C. d. SS. Eccles.* ut patrimonium Ecclesiae seruetur illaesium. Quare recte constituuntur administratores, qui veluti tutores res Ecclesiae curant, & adeo delatam hereditatem suscipere tenentur, quae, si forte sit non omni ex parte Ecclesiae proficua, proderit ex decreto magistratus Ecclesiastici hereditatem suscipere.

§. XXII.

Dum hoc meditamur, eius quoque iuris recordamur, quo Roma quondam usa est; quoque Deos Deasue heredes scribere licuit. Licet enim Romani, cum de Diis sententiam fouerint, ut re nulla indigerent, adeoque damnarint inconsultam illam in Deos liberalitatem, quae damno-
sa interdum priuatis, & publicae rei forte periculosa esse potest; placuit tamen successu temporis quosdam ex ordine Coelestium, quem effinxerant, communicato cum iisdem *Jure liberorum* per Constitutiones Principum hereditatum capaces reddere. Nec deerant Romanis rationes, quibus hanc sententiam defenderent. Non putabant Diis conuenire ritus illos, licet forte per Flamines vel Pontifices nomine Deorum Cretio perficeretur, & absurdum illis videbatur, Deos defunctorum obligationibus obstringere. Testes in fidem huius rei omni exceptione maiores producere licet duos maxime, alterum VLPIANUM in *Fragm. tit. 22. §. 6.* alterum DIONEM *Lib. LV.* Ridiculam cum primis notamus rationem, qua Romani Deos ad acquisitiones hereditarias habiles reddiderunt.

Quomodo hereditas Diis relicta ad ea-
tur.

non dicitur
in lib. con-
suetudine
ad hunc
modum
scribitur

De quo vti fusius egit DN. CONRADVS nunc ICtus Helmstadiensis in *Dissert. de Diis heredibus*. Ita in eadem de hoc liberorum iure cum Diis communicato ita differit: *Dum Dii capaces hereditatum ex testamento facti, reuera non id actum crediderim, ut Diis ius liberorum illud famosum, ex L. Iulia & L. Papia Poppaea ortum, concederetur, quam potius, ut Deos, qui & matrimonia colere, & liberos ex iis suscepisse tradebantur, suo facto coniugia prolisque gignendae studium praecipere mortalibus atque commendare significarent; tum quoque, ut Deos in communionem iuris liberorum vocando, animos honoris cupidos aemulatione, seque Diis quodammodo similes praestandi opinione accenderent.* Hoc ergo casu existente non dubium aditionis negotium vel per Pontifices, aut horum iussu & arbitrio per Flamines, horumque sodales, quorum curae donaria, Deorumque opes commissae, fuisse peractum. Nec deessent forte exempla, si has antiquitatum tenebras curiosius perscrutari animus esset.

§. XXIII.

Inter eas doctrinas, quae modum adeundae hereditatis declarant, locum quoque obtinet illa quaestio: *An aditio sub conditione recte perficiatur?* Mouent illam INTERPRETES maxime occasione l. 77. ff. de R. I. cuius iam supra mentionem fecimus. Respuit ex huius sententia aditio conditionem, idque ex natura actus legitimi, qui puram agentis consensionem requirebat. Idem adstruit l. 51. §. 2. ff. de A. v. O. H. ubi reiicitur aditio sub conditione, si hereditas soluendo sit. Occurrere & hic antiqui iuris vestigia certissimum est. Placet hanc in rem adferre

An sub conditione adiri queat hereditas,

ferre sententiam, quam magni nominis Ictus AV-
GVST. LEYSERVS in Med. ad Pand. Sp. CCCLXX. Med.
ult. expressit. Ita vero ille: Omnes fere Interpretes here-
ditatem pure adeundam esse dicunt, prouocantque ad l. 77. de
R. l. in qua hereditatis aditio in totum per temporis vel condi-
tionis adiectionem vitiari dicitur. Et recte quidem ita, si ius
Romanum antiquissimum explicandum esset, quo hereditatis
aditio actus legitimus erat, cuius natura in solennibus & con-
ceptis formulis constabat. At postquam vetera illa Cretionum
solemnia per l. 17. C. de Iur. delib. sublata sunt, hereditatis
aditio actus legitimus esse desiit, atque temporis & conditionis
adiectionem admittere cepit. Admisit eam iam Iustinia-
nus in l. ult. C. de Iur. deliber. Nihil enim aliud est aditio
hereditatis cum beneficio inuentarii, quam aditio sub conditio-
ne, si hereditas soluendo sit. Igitur interpretes hi, de qui-
bus ab initio dixi, aut errant, aut de iure ante Iustineaneo
intelligendi sunt. Videtur his, quae a Leylero dicta sunt,
suffragari l. 23. ff. de his, quae in fraudem credit. Digna no-
bis videtur legis sententia, quae explicetur paulo cura-
tius. Quod ut fiat, praemittenda sunt verba legis, quae
ita fluunt: Primo gradu scripti heredes cum animaduerte-
rent, bona defuncti vix ad quartam partem aeris alieni sufficere:
famae defuncti conseruandae gratia, & consensu creditorum
auctoritate Praefidis Prouinciae secundum Constitutionem ea
conditione adierunt hereditatem, ut creditoribus duntaxat par-
tem praestarent. Duo ex hac lege notamus, alterum, quod
consensu creditorum, alterum, quod approbante Praefi-
de Prouinciae siue Magistratu conditionata procedat adi-
tio. Primum communi regula iuris defendi posset, qua
quiuis iuri pro se introducto renunciare posse dicitur, si
certum euictumque esset reiectionem conditionis in ade-
unda

unda hereditate creditorum solummodo causa & comodo esse introductam. Enata est haec doctrina ex antiqua actuum legitimorum natura, quam solennitatis gratia ita descriptam esse nouimus, *confer* hic omnino HOT-TOM. *Quaest. illustr. quaest. 34.* Sed si fatendum, quod rei veritas euincit, postquam vestigiis iuris antiqui inhaerere nulla ratione cogimur, omnino praeter creditores nullius videtur maximopere interesse, quis & qua ratione heredis vicem subeat, si legatarios exceperis, de quibus similis ferme casus occurrit, in *l. 73. in f. pr. ad L. Falcid.* adeo, vt ex dicta lege tuto inferendum esse credamus, valere conditionatam hereditatis aditionem consentientibus illis, quorum interest. Quod de consensu Praefidis adiectum legimus, probabile est, in vim cautionis & securitatis gratia factum. Transactionis species in dicta lege latet, quae licet non semper auctoritatem iudicis ad id requirat, vt legitima sit, conciliat tamen eidem accedens iudicis auctoritas valorem praesumptionis.

§. XXIV.

An hereditas
pro parte a-
diri queat?

Cumque, vt est in *l. 7. de R. I. ius nostrum non patitur, eundum in paganis testato & intestato decessisse*, idque vel ideo, quia testamentum sine herede esse nequit, qui in vniuersum ius succedit, & defunctum repraesentat, ita non alienum ab instituto nostro putamus, disquirere, *an quis pro parte hereditatem adire queat?* ait PAVLVS *l. 1. ff. h. t.* Qui totam hereditatem adquirere potest, is pro parte eam scindendo adire non potest. Et porro VLPIANVS *l. 2. eod.* Sed & si quis ex pluribus partibus in eiusdem hereditate institutus sit, non potest quasdam partes repudiare, *quas.*

quasdam agnoscere. Idem occurrit in *l. 80. §. 1. h. t.* Et sic principium & conclusiones iuris Romani apprime conspirant. Vti enim aditio supponit hereditatis delationem, *l. 8. & 9. C. de iure deliberandi* ita ex delationis modo & indole ad aditionem validum argumentum esse consequitur. Ita enim signate pronunciat *l. 151. ff. d. V. S. Delata hereditas intelligitur, quam quis possit adeundo consequi.* Inde ulterius sequitur, quod forma delationi a legibus praescripta, observanda quoque in adeunda hereditate. Cum ergo heres defunctum repraesentet; ipsa vero naturalis ratio euincat, hominem viuum pro parte repraesentari non posse; nec legis fictio, naturae solers imitatrix, post mortem repraesentare quem pro parte saltem permittit. Et inde est, quod in *c. l. 7. d. R. l. ἐμφορικὸς* dicatur: *quod inter casum testati & intestati naturaliter pugna sit.* Et sicut non plus potest acquiri ex hereditate, quam datum, ita nec minus; sed aut omne suscipiendum aut omne repudiandum. Ita SCHILT. *Ex. ad Pand. XXXVIII. §. 149.* Subiungemus his GALL sententiam, quam hac de re in *l. 7. ff. de bon. lib.* hoc modo expressit: *Ab. surdum videri licere eidem partim comprobare iudicium defuncti partim euertere.* Iunge *l. 53. ff. de A. v. O. H.* Quod nec iure Praetorio mutatum ex *l. 2. §. 2. ff. de B. P. s. t.* apparet. Sed quid iuris de herede in re certa instituto, num hunc forte hereditatem pro parte adire dicemus? Non abs re erit, haec ita explicare, ut non negligamus ea, quae ad instruendam nostram dissertationem faciunt, euitata de herede singulari disquisitione, cui ex parte satisfecit Illustr. BERGERVS in *Diff. de herede in re certa instituto.* Dicimus autem heredem in re certa institutum, cui certa species titulo hereditario relinquitur, adeo ut

eo referri queant, quaecunque in hereditate deprehenduntur, nec genere, nec quantitativibus exclusis. Sicque patet talem heredem ratione institutionis verum esse heredem, eumque tituli vniuersalis commodo gaudere; ratione rei vero, quam capit, tum a partiario, tum ab vniuersali herede differre. De hoc generalis prostat regula, *quod heres in re certa institutus legatarii loco censeatur, si coheredem habeat, hoc vero deficiente totum as hereditarium iure accrescendi adquirat l. 13. C. d. her. inst. l. 35. ff. de hered. instit.* Quotiescunque ergo heres in re certa institutus legatarii locum tuetur, legatarii quoque iure fruitur, nec opus habebit additione, cum legatum ipso iure acquiratur *l. 64. d. furt.* Quod si totam hereditatem capit, eam non nisi adeundo acquirit, quo casu idem ius seruabitur, quod aliis heredibus scriptum est. Differentiam hanc successoris vniuersalis & singularis egregie exprimunt verba *l. 80. ff. d. legat. 2. Legatum ita dominium rei legatarii facit, ut hereditas heredis res singulas: quod eo pertinet, ut, si pure res relicta sit, & legatarius non repudiavit defuncti voluntatem, recta via dominium, quod hereditatis fuit, ad legatarium transeat; nunquam factum heredis.* Ceterum heres ex parte hereditatis quota constitutus, vti verus heres est, ita & in adeunda hereditate heredis iure utitur, nec est, ut de hoc plura moneamus. Nam ut paucis rem complectamur, ea ratione hereditatem adit, qua ei delata est. Postremo id adhuc libet annotare, vera haec omnia esse si de iuris regula, quam seruabant Romani, loquamur. Cum autem & casus occurrant, quibus ex accidente quis pro parte testatus intestatusque decedit, vti notat BOEHMER *Iur. Dig. tit. de Inoff. Test. §. 17.* infimulque ordinaria iuris regula exulet in actu milite, bono-

bonorum castrensium intuitu l. 6. ff. de test. milit.; ita & antiqui & noui iuris sententiam limitandam censemus, ut presso, quod aiunt, pede aditio sequatur institutionis modum, & quoties illa pro parte facta sustinetur, toties nec aditio totum afficiat defuncti patrimonium l. 1. C. de secund. nupt. Plura de his infra Cap. II. §. 21. dicturi sumus.

§. XXV.

Quod alias communi axiomate dicitur: *Inuito non dari beneficium*, illud nobis disquirendi ansam praebet: *An inuitus ad adeundam hereditatem cogi possit?* In utroque tam Ciuili quam Canonico iure occurrunt quaedam, quae scrupulum mouent & dissensus materiam praebent. Allegari solet hanc in rem *SCtum Trebellianum*, cuius ea finalis ratio laudatur, quod cogat fiduciarium heredem ad adeundum vid. §. 7. *Inst. de fideic. hered.* In has quoque partes vocare solent *Nov. 1.* qua, dum heredibus scriptis absoluta necessitas imponitur adimplendi voluntatem defuncti, adeo ut herede renitente ad adeundam hereditatem euocentur, quibus aliquid legatum, vel fideicomisso datum est; inferunt inde & concludunt, heredem, cuius utilitati leges per Falcidiam prospexerunt, ad agnoscendam hereditatem cogi posse. Quod ad ius Pontificium attinet, prouocant ad Constitutionem GREGORII IX in c. 3. X. de testam. & ult. volunt. Addunt c. 6. 17. & 19. *ibid.* Videri & euolui ad hoc illustrandum queunt, qui utriusque iuris differentias collegerunt, ex quibus HAHN. & RITTERSHVS. nominasse sufficiat. Sed his argumentis, num quid contra libertatem adeundae hereditatis efficiatur, videamus. Totam *SCti Trebelliani*

An heres cogi possit ad adeundam hereditatem?

belliani

belliani historiam texere nostrum non est. Norunt abunde, qui Iuris[ciuilis] sacris initiati, IVSTINIANVM SCtum Trebellianum cum Pegafiano teste §. 7. *Inst. d. Fideicommiss. hered.* ita vniuisse, vt accepta quarta heres fiduciarius ad adeundam restituendamque hereditatem cogi posset. Inde profluxisse videntur, quae leguntur in *l. 4. & 63. ff. ad SCtum Treb.* & *l. 2. §. f. ff. de suis & leg. hered.* Sed noua legislatione hanc aditionis necessitatem in *Nov. l. c. 1. §. 1.* remissam esse patet, qua repudiante fiduciario ipsi fideicommissario suscipere hereditatem permittitur. Quod ab humanitate & aequitate non abhorret. Recte enim VLPIANVS in *c. l. 4.* ait: *Non praescribi heredi instituto debet, cur metuat hereditatem adire, vel cur nolit: cum variae sunt hominum voluntates, quorundam negotia timentium, quorundam vexationem, quorundam aeris alieni cumulum, tametsi locuples videatur hereditas, quorundam offensas, vel inuidiam quorundam gratificari volentium his, quibus hereditas relicta est sine onere tamen suo.* Pontificum Decreta notante SCHILTERO in *Exerc. ad ff. XXXVIII. §. 156.* non de aditione, sed de executione testamenti agunt. Inconcussa ergo hereditatis acquirendae vel repudiandae libertas manet, & asseritur *l. 3. §. 3. ff. d. B. P. d. l. 16. C. d. adit. hered.* Quid igitur si metu coactus quis adiit? Heres efficitur, quia etiam coactus voluit, salua restitutione in integrum. Idem testatur ICTVS in *l. 21. §. 5. ff. quod met. caus.* & *l. 85. d. A. v. O. H.* Ex eodem fundamento fluit, aditionem simulatam effectu destitui *l. 6. §. ult. eod.* Videntur hic quadrare, quae habet ICTVS in *l. 73. pr. ff. ad L. Falc.* In disquisitionem eo loco venerat, quaenam patrimonii hereditarii quantitas in detrahenda Falcidia spectanda sit? Respondet ICTVS: *In quantita-*

Metu coactus
heres effici-
tur,

te patrimonii exquirenda visum est tempus mortis spectari, & si forte detrimenti quippiam postea passa sit hereditas, id heredis damno cedere pronunciat, hancque addit rationem: *Nec ea res damnosa est heredi, cui liberum est non adire hereditatem quae res efficit, ut necesse sit legatariis, ne destituto testamento nihil consequantur, cum herede in portionem legatorum pacisci.* Denique quod de pacto legatariorum cum herede l. c. notat, ad omnes, quorum interest, proferre nihil prohibet, adeo, ut interueniente pacto aditionis libertas restringi queat, siue creditoribus, siue legatariis, siue ipso testatori de suscipienda hereditate heres fidem suam conuentione adstrinxerit.

§. XXVI.

Haec de adeunda hereditate voluntatis declaratio nec certo loco adstricta est, nec iudicis auctoritatem requirit, nec testium praesentiam, nec scripturae solennitatem. Nec quod suo loco obseruauimus, de Cretione eiusque solenni ritu, quem tenuit vetus Roma, ad statum Iuris a Iustiniano emendati trahendum. Suadet interdum prudentia, ut fiat aditio in loco iacentis hereditatis, aut alibi iam peracta ibidem reiteretur, aut coepta in foro domicilii, ubi constitutam habuit fortunarum sedem defunctus, lite, probanda sit. Quae omnia ex variis causarum figuris aliisque factorum circumstantiis ponderanda veniunt. Supra retulimus Romani Iuris sententiam, qua aditio *nuda voluntatis declaratione* perficitur. Quod uti verissimum; ita patet nulla modum aditionis solennitate circumscriptum. Ceterum aditionis probationem non scriptura solum, sed iudicialis etiam auctoritas, te-

Aditio hereditatis nec forum competens, nec alias solennitates requirit.

stiumque praesentia prodesse poterit. Quod si vero heredi iudiciali declaratione in adeunda hereditate defungi placuerit, cuiuslibet iudicis auctoritas sufficiet. Haec enim declaratio, uti nulla indiget iudicis confirmatione; ita recte inter actus, quos stylo forensi voluntariae iurisdictionis dicimus, refertur. Aliud omnino ius Civile in agnoscenda Bonorum Possessione servat. Haec enim non priuata & qualicunque declaratione perficiebatur, sed a Praetore conceptis verbis impetranda erat. Edicto enim Praetor dum supplebat defectus iuris Civilis, ad aequitatis quidem normam ius Civile, cuius ideo *viua vox* dicitur ius honorarium in *l. 8. ff. d. l. 3. l. 1.* redigere studebat; non tamen intermisit, leges suas variis modis ad indolem iurisprudentiae formulariae & genium suae reipublicae effingere. Quod etiam bonorum Possessionem accidit. Omnia, quae huc pertinent, exponere, alienum a scopo nostro videtur. Quae nostra illustant, dabit brevis *l. f. C. qui adm. ad Bon. Possess. exegesis.* Ita vero Imperator CONSTANTINVS in cit. leg. ut verborum, inquit, *inanium excludimus captiones; ita hoc observari decernimus, ut apud quemlibet iudicem vel etiam apud Duumuiros.* Fuisse olim mixti imperii, decernere B. Possessionem, certum est. Inde ad Praetorem aut Praesidem, non vero municipalem iurisdictionem pertinebat, v. CUIAC. *Lib. XVII. obs. 19.* Sed mutata iurisdictionis iudiciorum forma, dicta lege hoc mutatum deprehendimus. Et Edictalis quidem B. Possessio coram quocunque iudice, & absque causae cognitione, seu, (ut loquebatur verus Roma) de plano petebatur, dabaturque siue ad fundandum ius successionis, siue ad illud, quod iure civili datum erat, confirmandum, haecque a quocunque iudice impetrari poterat, ut

verba

Quomodo B.
P. agnoscent-
da.

Aditio hinc
distinguitur
cum compe-
tens nec alia
solennitates
requiritur

verba legis nostrae probant, nec fori competentiam desiderabat. E contra decretalis & iudicem competentem & contradictorem & decretum requirebat *l. 2. §. 1. ff. quis ord. in B. P.* dabaturque interdum litis solum ordinandae aut agnoscendae causa, ut de filio querelam inofficiosi testamenti agitante notat *l. 6. §. f. l. 8. ff. pr. d. inoff. test.* Cumque omnis B. P. esset ex Edicto, decreti vero necessitas nascebatur ex eo, quod adesset contradictor, patet hanc differentiam mere accidentalem esse. Patet inde ulterius legem nostram de sola loqui edictali, cum decretalis ad Duumviros non spectauerit, quippe quibus ius decreti interponendi non competebat *l. 4. §. 3. ff. d. dam. infect.* Quae sequuntur in dicta lege verba, ita fluunt: *qualiscunque testatio amplexandae hereditatis ostendatur, statutis prisco iure temporibus coarctanda.* Nuda ergo voluntatis declaratione agnoscitur B. P. & facessere iubetur quicquid formularum solennium mediae iurisprudentiae solertia inuexerat. Quo ipso non possumus non eorum notare errorem, qui facto etiam coram iudice suscepto eandem agnosci putant, qualia exempla adducit STRYCKIUS in *Tr. de success. ab intest.* p. 247. Porro nulli B. P. obuenit, nisi petenti, eoque ipso ne sui quidem heredes ad eandem alia, quam agnitionis iudicialis via adspirant *l. 3. §. 3. ff. d. B. P.* Nam quod VLPIANVS in *l. 3. §. 4. ff. d. B. P.* ait, *habere municipium B. P. Praetoris Edicto*, id eum solum sensum habet, quod Praetor eidem contra praescriptionem velut breui manu subuenire velit *l. 3. C. de iur. Reipubl.* Tuetur ergo ille suo Edicto municipium, ut etsi praescriptione amissa sit B. P., competat tamen restitutione. Mansit tamen praeterea obseruandi temporis necessitas, de quo post haec suo videbimus loco. Fi.

nit demum IMPERATOR Constitutionem his verbis: *Eo addito, ut etiamsi intra alienam vicem, id est prioris gradus properantius exeratur, nihilominus tamen efficaciam parem, quasi suis sit usa curriculum, consequatur.* Quod ut recte intelligatur, notamus, petendam fuisse B. P. secundum ordinem Edicti perpetui, ita ut proximiores excluderent remotiores, hique, illis deficientibus, demum admitterentur *l. 2. ff. d. bon. libert.* Permittit ergo Imperator ut licet prior gradu adsit, remotior tamen post admittatur, eo adhuc tempore, quod currebat proximiori. Peti poterat, et si nondum delata, eo effectu, ut deficiente proximo demum acquireretur. Sed haec maxime ad B. P. Edictalem pertinent, cum Decretalis potius ex natura iudicii, contradictorii pendeat & diiudicanda veniat.

§. XXVII.

Gestio pro herede exemplis illustratur,

Gestionis pro herede supra mentionem fecimus eamque colligi ex facto diximus. Facile inde patet, multum in his ponderandis iudiciis arbitrio relictum esse. Idem de immixtione suorum iudicium ferendum. Sed ne specialiores factorum, quae huc spectant, circumstantias prorsus omisisse videamur, placet pauca commemoratione non indigna ex iure Civili colligere. Vti vero, quae ex factis colligitur probabilitas, suos habet gradus; ita etiam in hac causa non una eademque est factorum aestimatio. Quaedam enim solummodo ad praesumptionem excitandam faciunt, aliisque voluntatis coniecturis facile eneruantur; quaedam fortius probant & veritatis vim sustinent. Accuratus factorum indolem, quae huc referri possunt, & ferme subtilius, quam necessitas require-

re

re videtur executus est DONELLVS *Comment. Lib. VII. c. 8.* Nobis sufficit notasse, facta haec aut ita comparata esse, ut a nullo, quam herede, exerceri queant, aut cum iure & qualitate heredis non tam arcte cohaerere. Luculenter haec explicat MEVIVS *P. 1. D. 72.* cuius iudicium meretur, ut hic inferatur. *Filium filiamque, inquit, qui quaecumque possidet bona hereditaria defuncti, heredem parentis praesumi. At talem inde certo concludere non licet l. 1. § 2. C. de repud. hered., nisi simul appareat, ut heredem possidere. Est enim immixtio & aditio hereditatis actio animi, quem qua illam praepriis inquirere & considerare oportet. Quae fiunt sine tali animo non facienda aut fieri solita certum eius argumentum continent. Quae aliter in utramque partem se habere possunt, eo non trabenda sunt, sed in dubio sic potius accipienda, ut quis non immisceatur vel obligetur.* Occurrit autem haec meditantibus primo loco effatum GALLI in *l. 58. ff. de leg. 2.* relatum, ubi sequentia legimus: *Si cui res legata fuerit, & omnino aliqua ex parte voluerit suam esse, totam acquirit.* Quod dum applicant ad hereditatem, quippe quae individua est, inde axioma conficiunt, praesumptionem aditionis totius hereditatis ex aditione partis nasci. Licet enim non tam facti quam animi sit aditio *l. 20. ff. d. A. v. O. H.* nec velle quis praesumatur aut obligari ultra id, quod ipso facto expressit; tuetur tamen praesumptionem ipsa legis dispositio, quae non fert, ut quis parte hereditatis arrepta reliqua repudiet. Porro quaeritur, an heres implens conditionem testamento adscriptam gefisse pro herede dicendus sit? Desuadare solent INTERPRETES in hac quaestione enodanda, quando sententiam *l. 13. ff. d. Cond. Inst.* explicant. Dicitur in *cit. l. post impletam conditionem id heredem agere debere, per quod hereditas*

An ex aditione partis tota hereditas adita censetur?

Num heres conditioni testamento adscriptae parendo pro herede gerere videatur?

acquiratur, indeque recte colligitur, implendo conditionem non acquiri hereditatem, sed facultatem adeundi, adeoque nec impletionem conditionis gestionem pro herede efficere. Vltcrius de filio hereditatem patris retinente, non tamen immiscente aut abstinente & post moriente quaeritur, an accepisse hereditatem praesumatur. Id quidem certum, solam rerum hereditariarum possessionem aut retentionem, animum adeundi hereditatem non satis exprimere, idque cumprimis si obaerata aut damno-
sa sit hereditas, cum & causa pietatis & custodiae & retentionis ob tuitionem iuris sui possessorem defendere queat; ast cum sui ipso iure heredes sint, eo cumprimis casu, quo lucrosa hereditas speratur, filii non expresse abstinentis silentium & rerum paternarum possessionem arreptam, pro herede gestionem arguere putamus, consentientibus nobiscum ANT. FABRO *Dec. 31. Error. 9.* & SAND. *Lib. IV. tit. 9. Def. 9.*

§. XXVIII.

An ex omissione hereditatis pretio accepto facta praesumatur pro herede gestio?

VLPIANVS in l. 24. ff. de A. v. O. H. fuit quaestionis, inquit, an pro herede gerere videatur, qui pretium hereditatis omittendae causa capit? Et obtinuit, hunc pro herede quidem non gerere, qui ideo accepit, ne heres sit; in Edictum tamen Praetoris incidere. Vti lex supponit, omissionem hereditatis interueniente pretio factam, forte legatariis testamento tanquam destituto corruente, fraudi cessuram, & adeo Edicto Praetoris cuius sententiam refert l. 1. ff. si quis omiss. caus. test. coerceri, & legatariis data contra renunciantem actione ex rescripto HADRIANI l. 2. ff. eod. adiuuari; ita haec tanquam a scopo nostro aliena omit-
timus,

timus, id solummodo norantes, quod ad gestionem pro herede spectat. Sine dubio autem legis ratio in eo posita est, quod hereditas nondum delata, atque adeo nondum potuerit acquiri, cum econtra cessio hereditatis post delationem facta vim aditionis habere videatur. Quo enim iuris colore ius, quod nondum acquisuimus, transferremus in alios, egregie illustrat locus **VLPIANI** in *Fragm. tit. 19. §. 14. sq.* unde sequentia huc transcribimus. *Si, antequam adeatur hereditas, in iure cessa sit, perinde heres fit, cui cessa est, ac si ipse heres legitimus esset. Quod si, posteaquam adita fuerit, in iure cessa sit, is, qui cessit, permanet heres, & ob id creditoribus defuncti manet obligatus. Quo loco in transitu paucis annotabimus, quod iura quidem cedi potuerint, exceptis tamen oneribus, quibus cedens obnoxius erat, quum debitorum pactionibus ut discrete loquitur **ICTVS** in *L. 25. C. de pactis creditorum petitio nec tolli, nec mutari queat.* Ceterum inter exstantiora, quae huc spectant, facta, occurrunt locatio fundi hereditarii, aut, ut loquitur **PAVLVS** *Sent. L. 4. tit. 8. §. 25.* *Si funderum culturas rationesque disponit heres aut refectio aedium, nec minus si familiam alat, pascat pecora, & plura, quae habet. l. 20. ff. de A. v. O. H.* Sic pactio aut transactio cum legatariis, vel coherede inita gestionem pro herede denotat v. *l. 14. ff. de transact.* Sic citra ius & nomen heredis inepte agit eo heres iudicio familiae heriscundae aut prouocatus ad diuisionem, eandemque suscipit, aut petitione hereditatis experitur, v. *l. 36. ff. famil. herisc.* Plura cumulare non placet, cum plena manu ab aliis tractata, v. **MENOCHIVM** *L. IV. Praef. 101. MANTICA de coniect. ult. vol. L. XII. tit. 9. seq. MEV. P. IV. D. 173.* Cum vero gestio pro herede ex factis*

Varia pro herede gestionis exempla enarrantur.

Quis probee gestionem.

factis colligenda, haec vero probatione indigeant, idque cum primis ratione creditorum & legatariorum, qui contra heredem iudicio experiri cupientes in additione expressa tacitaque intentionis fundamentum collocare tenentur; sequitur eandem aut probatione plena aut praesumptiva adferendam. Nec videtur quicquam, quod a communi regula recedit, hac in re notari posse, praeter id, quod saepius in controuersiam venit, *an suis a Creditoribus conuentis, probandi onus in liberos deuoluendum, ut se abstinuisset doceat?* Certe suos ipso iure heredes fieri notissimum, nec praesumendum, eos ius semel quaesitum abieciisse, quin potius GAIUS in l. 57. ff. de A. v. O. H. eos iure ciuili creditoribus teneri, nisi se abstinuerint, asserit, adeo, ut pro immixtione ipsae leges coniecturam capere, eosque obligationibus hereditariis subiicere, nisi abstentione probata videantur; solent tamen plerique ex pragmaticis contrariam tueri sententiam, non alia forte ratione, si rite eorundem tradita excutiamus, quam quia suitatis effectus in successione omnino omnes aut iure nouo sublato aut vlu exoleuisse putat, vid. COCCEL, in *Dissert. de Success. Nep. Sect. III. tit. 5.*

§. XXIX.

Interest autem heredis, an imprudenter adeundo hereditatem in se ipsum velut saeuat, & lucrum sperans ruat in proprii patrimonii perniciem. Hinc iam olim cretioni certum dierum spatium solebat adijci, quo de hereditate suscipienda deliberandi facultas daretur scripto heredi. Quin imo cernere hereditatem quid aliud erat, quam decernere, se velle heredem fieri, ut recte CVIACIVS

CIVS

Heredi adi-
turo compe-
tit spatium
deliberandi.

CIVS *Obs. L. VII. c. 18.* Successu temporis *deliberandi spatium* Praetoris beneficio inualuit, idque ideo necessarium, ne heres vrgentibus aditionem creditoribus pati immissionem in bona teneatur. Hocque Praetor eo maxime casu petentibus indulgebat, quo testator nullum aditionis perficiendae tempus vltimis tabulis complexus erat *l. 72. ff. de A. v. O. H.* SAND. *L. IV. tit. 6. decis. 1.* Quantitas temporis arbitrio ius dicentis relicta, modo non minus, quam centum dies dentur *l. 2. ff. de I. D.* Moderatum enim tempus iubetur iudex statuere *l. 9. C. eod.* Successit demum ius nouum ex Imperatorum constitutionibus, quo iudicibus IX. menses indulgere heredi deliberaturo permittitur, Princeps annum, non amplius se daturum pollicetur, *l. f. §. 13. C. eod.* Prorogari quoque illud ex magna causa poterat, qualem ex patrimonii amplitudine & impeditis rationibus hereditariis aliisque circumstantiis colligimus. Cumque aequitatis apertissima ratione in quocunque herede militante nitatur hoc deliberandi beneficium, consequens est, illud suis etiam heredibus & Praetoriis, istis de abstinendo se ab hereditate paterna, his de agnoscenda B. possessione deliberantibus profuturum *l. 8. ff. d. I. D. l. 2. §. 2. ff. d. B. P. §. 1.* Per singulos etiam institutionis gradus seruaturum se ait Praetor id, quod de praefiniendo tempore deliberationis edixit, videlicet, vt a primo herede ad substitutos omnes translata hereditate deliberandi tempus praescribatur, donec inueniatur, qui eam adeat *L. 10. ff. d. I. D. l. 69. ff. d. A. v. O. H.* Cumque non nisi petenti detur *l. 9. C. d. I. D.* patet, tempora deliberationis non nisi ab eo momento inchoare, quo impetrata sunt, nisi annum spatium nouo iure heredi ipso iure a tempore, quo quis sibi dela-

tam hereditatem sciuit, currere ex *l. 19. C. h. t.* colligas.

§. XXX.

De beneficio
inuentarii,

Sed cum nec satis cautum esset heredi ob saepe emergens aes alienum prorsus improuisum, nouo Iustinianus beneficio heredi subueniendum censuit, quo is iubetur, confecto inuentario adire hereditatem, tutumque eum praestitit, utcumque non eo usque ascenderent vires hereditariae, ut expungendis nominibus sufficerent. Hic quae in aliis causis (*v. l. 15. ff. d. reb. aut. iud. l. 7. C. d. bon. proscript. l. 24. C. d. adm. tut.*) utiliter adhibetur rerum solennis designatio, ad negotium hereditarium insigni heredis commodo translata videtur. Conficiendi inuentarii modum solícite descripsit *l. f. C. d. I. D.* Scilicet illud intra XXX. dies a die, quo tabulae apertae sunt, vel postquam nota fuerit apertura tabularum, aut delatam sibi ab intestato hereditatem esse cognouerit, inchoandum, & intra duos menses absoluendum, idque tabellionum ministerio, citatis, quorum interest, vel tribus testibus adhibitis, qui etiam loco heredis literarum ignari tabulario subscribunt. Quae uti satis luculenter expressa sunt a IVSTINIANO in *l. f. C. d. I. D. Nou. 1. c. 2.* ita in recensendis his & minutis confectandis non erimus prolixiores. Magis ad rem facit, effectus confecti inuentarii inuestigasse. Efficit autem, ut innoxia sit additio, non obligans heredem ultra vires hereditatis, nec iurium confusionem produciens. Vtterius plenissimam probandi vim operatur inuentarium. Quod cum ita sit, quibusdam antiqui iuris auxilium in tempore ad deliberandum dato positum, prorsus inutile redditum videtur.

Con.

Confirmat hanc sententiam IMPERATOR in §. 13. d. l. f. vbi deliberationem penitus superuacaneam putat, hancque rationem expressit: *Cum liceat eis & adire hereditatem, & sine damno ab ea discedere, quis locus deliberationi relinquitur?* Sed ipse laudatissimus Imperator non aliud his verbis voluit, quam quod subsequens Constitutionis tenor indicat, praescindere inutiles, quas in adeundo heredes saepiuscule neclunt, moras, & callidas tergiuersationum machinationes. Quare deliberandi morem non sustulit penitus, sed coarctandum putauit. Quin imo regulae prudentiae interdum vsum deliberationis inuentarii beneficio praefendum suadent. Bene illud obseruauit HVB. in *Prael. Pand. ad Tit. d. l. D* vbi sequentem in modum differit. *Si quis vera rem reputet via, incidatque in hereditatem, cuius facultates ignorat, cupiatque suae mortuique dignitati consulere, cuius in iure Romano non parua ratio habetur, satius esset, petere ius deliberandi, quam statim prostituere hereditatem publico inuentario.* vid. cap. II. §. 13. in fin.

§. XXXI.

Vti ergo rebus suis heres adhibito inuentario egregie prospicit; ita eodem neglecto varias incurrit & poenas & incommoda. Sic legis Falcidiae beneficio vti prohibetur l. f. §. 14. C. d. l. D. tum ob fraudis praesumptionem, quod ex *Nou. l. c. 2. pr.* colligimus; tum quia heres deliberatione vsum non nisi satis excussis bonis hereditatem adiisse censetur. Sed grauius omnino quod in l. c. scripsit IMPERATOR, heredem sine inuentario adeuntem omnibus in solidum debitis hereditariis teneri, & non secundum patrimonii modum, sed, etiamsi exiguus sit census hereditatis,

Effectus in
uentarii non
confecti.

tatis, tamen quasi heredem eum in totum obligari. Certa tunc iuris antiqui regula *l. 8. ff. d. A. v. O. H.* expressa: *Hereditas obligat aeri alieno, etiamsi non sit soluendo*, quae non nisi inuentarii beneficio eliditur, & adeo hoc non confecto confirmatur. Quae uti quoad creditores omnino carent dubio; ita e contra, quod ad legatarios attinet, aliud obtinet. Ita enim *ICTVS in l. 1. §. 17. ad SCtum Treb.* neminem oportet plus legati nomine praestare, quam ad eum ex hereditate peruenit. Cumque *l. f. C. d. I. D.* quae sedes huius doctrinae palmaria, non legatorum, sed debitorum mentionem faciat, nec illam ultra casum expressum extendi posse manifesti iuris est. Verum licet id de iure Digestorum & Codicis certissimum sit; attamen ex *Nov. 1. c. 2. §. 2.* quoad legata idem constitutum esse discimus, ubi *IMPERATOR*: Si vero heres, inquit, non fecerit inuentarium secundum hanc figuram, sicut praediximus, non retinebit *Falcidiam*: sed complebit legatarios & fideicommissarios: licet purae substantiae morientis transcendat mensuram legatorum datio. Denique nec illa, quae in *l. f.* fundata est, exceptio, silentio praetermittenda, qua milites ab hoc incommodo immunes praestantur. Et illud beneficium iam ante Iustinianum Gordianus militibus indulserat, ut succurratur damnosam hereditatem adeuntibus per modum restitutionis in integrum, ut patet ex *§. 5. Inst. de her. qual. & diff.* cum qui pro patriae salute cum propriae salutis dispendio depugnant, arma melius, quam leges nosse praesumantur; sed Iustinianus id praestitit militibus adhuc ut ipso iure a duro obligationis vinculo liberarentur. Ultimo demum loco inter damna in heredem ex inuentarii omissione redundantia controuersum illud dogma numeramus, quo periculum rerum hereditariarum singu-

An heres, etiamsi inuentarium confecerit, casus for-

singularium ad heredem pertinere asseritur, a quo ipsum inuentarium immunem praestat. Tractant hanc quaestionem CARPZ. *P. II. d. 160.* BRVNN. *ad l. f. n. 55. seq. d. I. D. MEVIVS P. II. D. 357.* quos si euolueris, deprehendes sententiarum diuortia rationumque, quibus inuicem pugnant, momenta. Certe durum esset, quod de herede cum inuentario adeunte ab omni hereditario incommodo liberando *in d. l. f.* scriptum legimus, ad solam aeris alieni exsolutionem restringere, nec ad casus fortuitos in rebus hereditariis emergentes proferre, cf. *Nov. 1. cap. 2. §. 1.* Quod uti menti legis & rationi congruit; ita econtra patrimoniorum confusio, quam producit aditio sine inuentario facta, efficit, ut ferat heres damnum quod dominus in re sua ferre tenetur.

tuicos ferre te-
neatur?

§. XXXII.

Ad modum aditionis hereditariae explicandum etiam pertinet, ut solliciti simus de tempore, quo adeunda hereditas, quouero elapso heredis ius expirat. Supponamus autem primo loco casum, quo urgentibus, quorum interest, maturanda est aditio. Solebat vetus Roma nouem plerumque dies *Denicales* dictos, iustis defuncto faciendis concedere, quorum septem primis cadauer domi deplorabatur, octauo deferebatur, nono vstulatum famulabatur, quibus fas non erat heredes eorumque fideiussores in ius vocare. Vnde forte nec ante hos nouem dies tabulas apertas, nec aditam hereditatem colligendum. Licet enim lege Iulia Vicesimaria sci fauore cautum, ut tabulae aperirentur, a praesentibus intra tri-
duum vel quinque dies, ab absentibus intra eosdem dies,

Praescriptio
iuris adeun-
di.

ex quo superuenerant PAULI *Sent. Lib. IV. tit. 6. §. f.* videntur tamen hi dies non a morte testatoris, sed a diebus denicalibus numerandi v. Cl. HEINECCII *Comment. ad L. lul. & Pap. Popp. Lib. III. cap. II. pag. 377.* Inde non prorsus inani coniectura factum colligimus, vt *Nov. CXV. c. 5. §. 1.* nouendiale spatium constitueretur, quo pendente heres actione pulsari nequit. Quod tempus, vti heredi, qui adiit, lucro cedebat, ita & nec heres intra illud ad adeundum cogi poterat. Si heres cum cretione institutus, adiectique dies, his elapsis, qui non adierat hereditatem, suo iure excidebat. Successit demum deliberandi spatium, tum heredis, tum creditorum commodo, quo elapso heres se non declarans, ratione creditorum adiisse *l. f. §. 14. C. d. I. D.* ratione substituti & legitimi heredis hereditatem repudiasse censetur *l. 69. ff. d. A. v. O. H.* Quod etiam in suis heredibus procedere colligimus ex *l. 7. & 8. ff. d. I. D.* Porro si testator forte incommoda iacentis hereditatis praeuidens tempus aditionis praefiniuerit, quod facere tum expresse potest, in hunc sensum respondente PAULO in *l. 72. ff. d. A. v. O. H.* tum tacite, vt casus in *l. 6. pr. & 44. ff. d. hered. inst.* probat, hoc elapso heres renunciaffe hereditati creditur.

§. XXXIII.

Nemine aditionem urgente, quanto temporis spatium iuri adeundi hereditatem praescribatur, definire, non caret difficultate. Multae hic interpretum dissensiones & sententiarum diuortia intricatam reddiderunt doctrinam, his sepositis facili negotio determinandam. Id quidem

Sententia interpretum de praescriptione,

quidem concedunt acutioris ingenii Icti plerique, exspirare ius ex delatione hereditatis ortum. Nulla certe idonea subest ratio, quare ius adeundi cum SALYCETO a CORASIO *Miscell. L. VI. c. 21.* refutato, inpraescriptibile dicamus. Quod enim iste tuetur, ius adeundi esse merae facultatis, & adeo ab omni praescriptionis vinculo exemptum, id meras nugas sapit, & omnem euertit praescriptionis vim & effectum. Praescriptionis enim ea est indoles, ut facultatis a legibus indultae usum, publicae utilitatis gratia, velut certis limitibus circumscribat, & negligentiae supinae poenam sistat, quam leges minantur iis, qui cum iura vigilantibus scripta sciant, tamen de rebus suis conseruandis parum solliciti sunt. Huius praescriptionis fundamentum recte collocatur in *derelictione praesumpta* & inter priuatos cumprimis lites tollit, iuriumque & dominiorum certitudinem conciliat. Nec maioris ponderis est, quod vltius mouet Salycetus, non esse, qui possideat, & praescriptione acquirat, nullamque concipi posse sine possessione praescriptionem. Admitti enim posse eo casu, quo vacua est hereditas, nemo est, qui dubitat, casum vero hunc vix concipi posse certissimum videtur. Quod si ergo, vel qui ab intestato successurus est, vel fiscus, vel alius hereditati instat, cessat omnino & enervatur assertionis fundamentum. Nec denique ad excludendam praescriptionem iuris adeundi proderit *l. 8. C. d. I. D.* sententia, qua *suos heredes ignorantes sibi delatam esse hereditatem, longi temporis praescriptione non excludi, quo minus hanc vindicent, asseritur.* Nam si longi temporis praescriptio heredi ignorantibus non obest, sequitur ducto a contrario sensu argumento, scienti hereditatem sibi delatam lapsum temporis nocere. Mulum

tum ergo abest, vt hac lege ius commune euertatur, vt potius ex eadem vim & robur habeat, valeatque in hereditate acquirenda publicae vtilitatis ratio, quae praescriptionem, generi humano Patronam, introduxit, iurium dominiique certitudinem promouet, & negligentiam res suas non curantium puniendam statuit.

§. XXXIV.

Refutatur. opinio ius adeundi annuo spatio excludens.

Quo vero spatio ius adeundi exspiret, ibidem dubiis non caret. Nota cum primis est sententia Collegio Argent. eo titulo, qui acquirendae omittendaeue hereditatis materiam tractat, relata, qua annuo spatio, quod ad deliberandum indulgetur, adeundi libertatem exspirare statuitur. Non abs re erit fundamenta paradoxae opinionis & proferre in medium; & sub examen reuocare. Pronocatur ad *l. 19. C. d. I. D.* eiusque verba, quibus deliberandi arbitrium in heredes transmitti, annuoque spatio finiri scribitur. Et quemadmodum tempus deliberandi Iure Digestorum illud ipsum sit, intra quod adeatur hereditas *d. l. 23. ff. §. 1. d. hered. inst. l. 86. ff. d. A. v. O. H.*; ita multo magis ex dicta *l. 19.* colligi posse autumant, finito tempore deliberandi ius etiam adeundi esse exclusum. Vt vero, qui ita sentiunt, iis obuiam eant, qui ad longissimi temporis praescriptionem ius adeundi referunt, argumentum ex *l. 1. C. si vt omiss. hered.* a restitutione minoribus ob neglectam aditionem intra deliberandi tempus necessaria neſtunt, concludentes, superuacuum esse restitutionem, si aditio intra XXX. annos perfici posset. Sed qui ita rationes subducunt, verum iuris deliberandi finem prorsus euertunt. Heres, cui ad in-

stan.

stantiam substituti heredis vel legitimi concessa est deliberandi mora, hanc negligens, hereditatem repudiasset censetur, & eo pertinet, quae ex *l. 19. supra adducta*. Quod si vero heres ad instantiam creditorum deliberatione usus, lapso tempore tantum abest, ut perdat ius suum, ut potius siue velit, siue nolit, pro herede habeatur, adeo, ut non absurde dicatur, illo casu ius adeundi, hoc casu repudiandi facultatem exspirasse *l. f. §. 14. C. d. I. D.* Et ad hos quoque casus restringenda minorum restitutio, quam dissentientes in partes suas vocare solent. confer. *l. 7. ff. & l. 18. §. 3. C. d. I. D. l. 2. C. si minor. ab her. l. 7. §. 9. ff. d. min.*

§. XXXV.

Aliter vero omnino sentiendum, si nemo aditionem urgeat, quo casu ius adeundi ad regulam *legis 3. C. de Praesc. 30. vel. 40. ann. l. 1. §. 1. C. d. ann. except.* exigendum, & adeo non nisi 30. annis extinguere putamus. Cum enim aliud tempus non praefinitum, regulae omnino insistendum. Hocque clarissime euincit *l. 7. C. d. pet. her.* Si enim, ut in illa lege habetur, longissimo tempore hereditatis petitio cessat, ius quoque adeundi, ex quo nascitur petitio, hoc quoque spatio extinguere consequitur. Agnoscenda B. P. a liberis & parentibus annuo spatio, a reliquis intra C. dies. Utile esse hoc tempus, nec ignorantibus currere, sessionum saltem dies, quibus Praetor se dedit postulantibus, numerari, & reliqua non persequemur fusius. Ceterum locum inter Pragmaticorum errores obtinet multorum doctrina, qua delatam sibi hereditatem ignorantem post 30. annorum lapsum ex Iure Praetorio

Vera sententia praescriptio exponitur.

admittunt. Absurdum omnino videtur, hoc dogmate contra generalem iuris sanctionem *l. 3. C. d. praescript 30. ann.* niti, quae ignorantiae exceptionem prorsus reiicit, aut Praetorio beneficio ad breuissimum spatium prudenter restrictum, tacente lege ad litium immortalitatem promouendam abuti v. BACHOV. *ad Treutl. vol. 2. D. 15. th. 1. lit. f.* WISSENB. *ad tit. ff. d. Success. Edict. §. 19.* Nec minus inter errores eius generis refert ANT. FABER. *Err. Pragm. D. 3. c. 8.* quod de suis heredibus per XC. annos ad paternam hereditatem admittendis proferri solet. Scilicet cum tempus B. P. petendae modicum omnino, & adeo Praetori, aequitatis custodi egregie sedulo & solerti, durum videretur, successorio Edicto suis ita prospectum, ut ex triplici capite, quatenus & liberi, & agnati, & cognati parentum sunt, admittantur v. *l. 1. §. 11. ff. d. Success. Edict.* Ansam hoc dedit, ut ad imitationem Juris Praetorii, Icti nouiores quidam cerebriinae aequitatis defensores XXX. annorum spatium liberis triplicandum censerent. Sed exemplo Juris Praetorii remedia acquirendae hereditatis ciuilia producta esse nusquam legimus. Sed his refutandis immorari post aliorum labores superfluum putamus. vid. LVDOVICI *Disp. de Praescript. nonagen.*

§. XXXVI.

De effectibus
aditae heredi-
tatis genera-
tim.

Vidimus hactenus ea, quae ad modum adeundae hereditatis spectant, eaque ad regulam Iuris Romani exigimus. Sequitur, ut de effectu aditae hereditatis dispiciamus. Aditio uti tendit ad hereditatis delatae acquisitionem, haec vero successionem in vniuersum ius, quod ha-
buit

buit defunctus tribuit; ita patet, id effici debere aditione, ut heres acquirat hereditatis *commoda & onera*, seu quod eodem redit, in vniuersum defuncti ius succedat. Sed cum haec, quae generatim de aditionis effectu agunt variis iure ciuili determinationibus, illisque tum *positiuis*, tum *negatiuis* exprimantur, thematis, quod tractamus, ratio & ambitus requirere videntur, ut eas paulo fufius exequamur. Primum ergo, quod in scenam produci-
mus, conficit axioma illud: *Hereditas adita repudiari nequit*. Luculento hoc decifo confirmat. *l. 4. C. de repud. v. abstin. hered.* vbi ita: *Sicuti delatam hereditatem repudians successionem petere non potest; ita quaesitam (aditione) renun- ciando nihil agit*. Nec obscurae sunt rationes huius doctri-
nae partim in principiis communibus partim iuris Ro-
mani propriis positaе & innixae. *Nemo*, inquit *l. 75. ff. d. R. I. potest mutare consilium in alterius iniuriam*. Habet enim aditio vim contractus, ut vulgo loquuntur, quodue nos paulo post explicabimus; ea vero est conuentionum natura, ut, consensu semel legitime interposito, necessi-
tatem obligationis producant, exclusa poenitendi facul-
tate. Praeterea antiquo Quiritum iure cautum fuit, te-
ste PAVLO *Sent. L. 111. t. 4. §. f. ut, qui semel constituit, ad se pertinere hereditatem, ac se rebus eius immiscuit, repudia- re eam non potest, etiamsi damnosa sit*, idque forte ideo, quia non habere heredem, graue & luctuosum, aut delatam recusare, cum defuncti iniuria coniunctum videbatur.

Hereditas se-
mel adita re-
pudiari ite-
rum nequit.

§. XXXVII.

Merentur, quae dicta sunt conclusionibus non nul-
lis illustrari. Scilicet ex dicto axiomate recte colligitur,

Variae con-
clusiones ind-

deductae no-
tantur,

heredem, qui vendidit hereditatem iam delatam, semper manere heredem. Sensum Iuris Romani luculenter expressit HVBERTVS in Prael. ff. ad t. d. H. v. A. V. Ipsum ius hereditarium, inquit, non potest in alium transire, sed primi heredis quasi ossibus inhaerens manet ἀναφαίρετος indelebili heredis caractere l. 88. ff. d. hered. inst. Proinde post venditionem, qua heres ius suum transtulit in alium, venditor adhuc manet heres & conuenitur a legatariis & creditoribus, etsi venditio hac lege facta, ne venditor ullo modo teneatur; Contractus enim venditionis, qui inter heredem & emptorem vertitur, ius tertii nulla parte mutat, imo quod magis est emptor inuitus conueniri nequit, quamuis ea lex emtionis dicta sit, ut emptor creditoribus hereditariis satisfaciatur. l. 2. C. d. H. v. A. V. Porro inde consequitur heredem subtili iuris sensu manere talem, nec hereditatem posse repudiare, licet eandem cum beneficio inuentarii adierit, & deprehensa patrimonii insufficientia, bona creditoribus restituerit. Nihil enim tribuit inuentarii beneficium heredi, quam ut sit indemnus, & ne aditione iura heredis & defuncti confundantur. Quare recte PAVLVS VOETIVS ad ff. tit. de jur. delib. §. 25. Illud, inquit, obseruatu dignum est, heredem cum beneficio inuentarii adeuntem, etiam post distributam inter creditores omnem pecuniam ex rerum hereditariorum distractione redactam, & redditas omnium rationes, arramenta seu reliquias litis contra defunctum inchoatae suscipere compellendum; cum inuentarii beneficium in unum tribuat heredi, ne ultra vires hereditatis de suo quid soluat. Quare iure meritoque refutatur CVRTII error, quem ex Coniect. L. I. c. 41. retulit & obelo notauit HILLIGERVS ad DONELL. L. VII. c. 3. lit. m. quoue asserere ausus est, ex inuentario adeuntem non esse proprie heredem, idque auctorita-

te l. 36. ff. de bon. libert. qua soluendo esse dicitur hereditas quae heredem habet. Inde a contrario sensu infert, si hereditas soluendo non est, nec heredem habere potest. Sed inspecta legis sententia, id in eadem disquiri patet, an patrono Bon. Poss. danda contra liberti obaerati, qui patronum excluderat ab hereditate, tabulas supremas, hoc obtentu, quia hereditas soluendo haud fit. Quod Ictus refutaturus soluendo esse hereditatem asserit, quam heres suscipere cupit, idque magis heredis iudicio, quam patrimonii viribus aestimandum.

§. XXXVIII.

Manet ergo heres, qui adeundo talis effectus est, nisi in integrum restitutione sese liberare valeat. Quae enim aequitatis ratio laesis subueniri iubet, & ex causae qualitate aestimanda venit, ad hereditarium quoque negotium recte extenditur. Praetor autem de restitutione indulgenda imploratus probata laesione tam ex causis specialibus, quam ex generali clausula illam decernere poterit. Sed de causis specialioribus non est, ut agamus pluribus. Evidens est illarum iustitia, & ipso naturali iure nititur. Nec desunt earum vestigia in legibus hinc inde expressa. De eo, qui metu pactus adiit, agit l. 85. ff. de A. & O. H. & l. 21. §. 5. ff. quod met. caus. nosque supra suo loco diximus. Quin imo ipsum abstinendi beneficium suis heredibus tributum recte restitutionis species dici meretur. vid. l. 57. ff. d. A. v. O. H. Pupillo, datisque ab eo fideiussoribus succurrendum esse l. 89. b. t. pronunciat, quod sine dubio de pupillo, qui auctore tutore adierat, intelligendum. Deficiente enim

De restituti-
one in inte-
grum contra
aditionem.

tutoris auxilio, qui sese immiscuit impubes, ipso iure tutor est. De minore generalis regula *l. 3. C. de in integr. rest. min.* applicata ad casum susceptae hereditatis damno-
sae legitur in *Nov. 119. c. 6.* sed etiam maiores siue Prae-
torio siue extraordinario Principis beneficio iuuare con-
uenit. Quae hoc casu iusta restitutionis causa sit, arbi-
trio quidem iudicis relinquendum; videtur tamen non
alia, quam noua post aditionem superueniens, eadem
ratione, vt in restitutione contra sententiam postulata ex
l. 31. ff. de iurei. & l. 19. ff. de except. rei iud. admittenda.
Talis erit omnino emergens ex improuiso aes alienum, aut
tabulae testamenti heredi forte ab intestato hereditatem
tenenti iniquam conditionem imponentes. Quae enim de
nouo emergunt, nouo quoque indigent auxilio, vt lo-
quitur *VLPIAN. in l. 11. §. 8. ff. de interrog. in iur. fac.*
Ceterum quod impetrandae restitutionis modum atti-
net, eadem non minus per exceptionem, quam per vi-
am actionis obtineri poterit, idque vel breui manu, vt
vulgo loqui solent, vel praeuia pleniore discussione; quae
cum iure ordinario procedant, nec in hoc negotio he-
reditario a communi regula recedant, non est, vt in il-
lis applicandis fusius occupemur.

§. XXXIX.

Aditio habet
vim contra-
ctus.

Sequitur nunc alterum effectus aditionis explicans
axioma, quo eidem vis contractus adscribitur. Ita autem
rem explicat §. 5. *Inst. de oblig. quas. ex contr. Heres lega-
torum nomine non proprie ex contractu obligatus intelligitur, &
tamen, quia ex maleficio non est obligatus, quasi ex contractu
debere intelligitur.* Idem legitur in *l. 5. §. 2. ff. de O. & A.*

Eis

Eis porro, quibus defunctus debuit, heres quoque ex eadem, qua defunctus, causa obligatur, eiusdem repraesentans personam, quod CICERO *secundo de legibus libro c. 19*, hisce verbis expressit. *Nullam esse personam, quae vicem eius, qui e vita migravit propius, quam heres accedat.* Idque vel ideo certissimum, quia creditorum ius aditione magis confirmatur, quam enervatur, ut nova agendi causa fulciendum non sit. Quicquid sit, latet in aditione consensus, quo heres non testamentum solum approbat, legemque agnoscit, quam in acquirenda hereditate sequatur, sed quo etiam facta defuncti sese praestitutum implicite fateretur. Quod ante, quam fiat, deliberare heres, & uti remediis in securitatem suam introductis potest; adita vero hereditate iam nata est obligationis necessitas, adeo, ut consensum retractare nequeat. Quod obligandi fundamentum licet mutua consensione, ceu in conventionibus fit, destituatur; solent tamen Romanae leges illud ad analogiam contractuum expendere. Ceterum, quod in quasi contractibus effinxit vulgaris doctrina consensus ficti vel praesumpti commentum, id ab aliis confutatum parum nos curamus, quibus sufficit aditionem hereditatis rectissime inter facta obligatoria referri, adeoque leges eidem actionem ex testamento superinstruxisse, qua heres adimplendam defuncti voluntatem compellitur, quae utiliter ad legata codicillis relicta applicatur. Huius vis omnis ex aditione pendet. Nam uti nemo, ut fiat heres, cogi potest, licet hereditate quam maxime lucrosa delata; ita in persona heredis non nisi ultima voluntate per aditionem approbata nascitur obligatio. Quare recte inde colligimus, monente STRYKIO *in tract. de action. forens. inuest. Sect. I. membr. 9. §. 28, herede hereditatem repudiante*

pudante legatariis non dari hanc actionem licet testamentum sit omnibus numeris perfectum. Huius vero actionis naturam ipsa aditionis indoles, ex qua profecta est, indicat. Personalem esse inde patet, quia ex facto aditionis oritur, & ad analogiam contractuum aestimatur. Et cum aditio hereditatis desit esse actus legitimus, ipsaque inde nata obligatio magis ex principiis iusti & aequi naturalis, quam olim aestimanda, nobis intricata illa quaestio, an haec actio stricti iuris sit, & quae interpretum calamos exercuit, nullius videtur esse momenti. conf. COCCELI *Ius Controu. ad tit. de oblig. & act. qu. XIII.* Utque contra heredem principaliter datur haec actio ex aditione; ita etiam ex rationis identitate utilitatem praestat contra omnes, quibus testatoris supremo iudicio quicquam, quod praestent, iniunctum *l. 70. ff. de legat. 2. l. 8. ff. de leg. 3.* Denique licet certum, creditoribus non hanc contra heredem actionem dari, sed eam, quae ex defuncti facto ius creditorum fundante resultat, argum. *l. 8. pr. ff. de A. v. O. H.*; non tamen negandum insignem omnino intuitu creditorum esse aditionis effectum, qua ius ex persona defuncti ortum in personam heredis deriuatur, adeo, ut nisi hac posita & probata non detur in heredem actio, & hinc non incongrue BERGERVS in *Oecon. Iuris, Lib. III. tit. 6. §. 5.* asserit, *aditionem hereditatis esse causam obligationis, cum originariam, respectu legatariorum, tum derivatiuam, respectu creditorum.*

§. XL.

Aditio, quae
iura non tri-
buat?

Telam, quam coepimus, continuaturi, vltius
notamus *aditionem heredi non tribuere iura, quae cum per-
sona*

sona defuncti desinunt, & a transmissione in heredes ex regula iuris civilis exempta sunt. Dari talia ex inductione exemplorum abunde patet. Sic *α)* *possessio* in hanc classem redigenda. Facti enim haec esse dicitur. *l. 1. §. 3. §. 1. 23. ff. de acqu. poss.* hinc non ipso iure, sed facto, quo animo & corpore quid deprehenditur, acquiritur *l. 3. §. 1. ff. d. acqu. poss.* Inde heredem de nouo possessionem apprehendere debere disertis verbis tradit. *l. 30. §. pen. ff. eod.* Inde consolidatio aut continuatio possessionis absque facto apprehensionis non datur, bene tamen iurium ac dominiorum. Porro *β)* huc pertinent *ea iura, quae ex voluntate concedentis aut constituentis, atque adeo sua natura cum persona, cui concessa, intereunt.* Varia horum per Iurisprudentiae ambitum occurrunt exempla. Notissima sunt *privilegia*, quae non transeunt in heredes *l. 68. & l. 196. ff. d. R. I.* licet effectus eorundem interdum ad heredes aut bona privilegiati, & cum his ad successores porrigatur, quale occurrit in *l. 6. C. d. prof. §. med. l. 2. §. f. C. d. episc. §. cler. l. 6. ff. d. in integr. rest. l. un. C. si aduers. dot. conf.* hic **HERTII** dissert. de transitione privilegii personalis ad alios. Idem existit in *seruitutibus personalibus*, quarum praecipua species *ususfructus*, cuius ea est indoles, ut cum persona usufructuarii exspiret *§. 3. Inst. d. usufr. l. 12. C. eod.* Illustrat haec effatum **VLPIANI** in *l. 38. §. 10. ff. d. V. O.* quo stipulationem de usufructu constituendo ad heredes non pertinere asserit: Heredibus simul concessus non nisi primis defertur *l. 14. C. de usufr.* ita tamen, ut in persona heredis nouus censeatur usufructus constitutus, vid. **STRAUCH.** ad *l. f. C. de usufr.* Morte quoque *iura status* pereunt, nec hereditario nexu afficiuntur. Sic nec *nobilitas*, nec *iura reuerentiae* ex statu paternitatis aut iure Patronatus

orta, heredi profunt. Nec minus hoc loco commemo-
 randa sunt *bona restitutioni obnoxia*, quae huc maxime
 spectant, fideicommissa familiae, quae uel defunctus magis
 ususfructus lege, quam pleno proprietatis iure tenuit.
 Quae in conseruationem familiae constituta non alium
 finem agnoscunt, quam ut, seruata bonorum in agnatos
 solo sanguinis iure successionem, splendor & decus gentis
 absque quibus facile marcescens, inconcussam ad seram
 posteritatem propagetur. Hinc foeminas in illis excludi
 facile patet. Nec admittitur dispositio per ultimam volun-
 tatem, ne turbetur ordo succedendi, quem constituens fi-
 deicommissum censetur introduxisse. Prono inde alueo,
 quod dicunt, consequitur, eius generis bona heredibus
 possessoris non deferri iure hereditario. Idem quoque di-
 cendum de tutela, quae aequae hereditatis iure non tran-
 sit in heredes *l. 6. ff. de tutelis*. Denique nec aditione ac-
 quiruntur ea omnia, quae non fuerunt in patrimonio de-
 functi, & quicquid aeris alieni nomine venit. *l. 213. §. 1. ff. de V. S. l. 72. ff. de leg. 2. l. 2. §. 3. ff. de hered. vend.* li-
 cet ab eo res alienae corporaliter ad mortem usque pos-
 sessae fuerint, *quoniam id*, ut loquitur JAVOLENVS in
l. 28. ff. de neg. gest. ei abesse videtur, in quo est obligatus.

§. XLI.

Quod §. ant. ab initio diximus, non transire possessio-
 nem ipso iure in heredem, nisi naturaliter sit apprehensa, dis-
 serendi nobis offert occasionem, num haec regula etiam
 in suo aequae ac extraneo herede obtineat. Rationes eo-
 rum, qui affirmatiuae subscribunt sententiae, si paulo
 curatius inspiciantur, partim in generalitate *l. 23. ff. d. A.*
v. A.

An possessio
 in suum here-
 dem ipso iure
 transeat?

v. A. P. partim in Iuris Naturalis dispositione sese fundant, quippe quod dominium quatenus possessionem complectitur, absque actu per quem naturalis possessio confestim acquiri potest, non competere declarat. Verior tamen nobis, salua certe vtriusque iuris veritate, negatiua videtur sententia. Etenim quis adeo in sacris iuris Quiritum peregrinus aut hospes est, vt ignoret, liberos, viuo modo patre, rerum paternarum dominos existimatos fuisse §. 2. *Inst. de her. qual. & diff.* adeo, vt moriente genitore non hereditas, sed potius libera bonorum administratio relicta videretur *l. 11. ff. d. lib. & posth.* Quinimo ex *l. 2. §. 2. ff. pro hered.* perspicue constat, liberis praeter dominium bonorum, dum pater adhuc superstes, & eorum possessionem competere. Quae cum ita se habeant, sequitur, id quod semel meum est, meo patrimonio, cui iam applicatum, denuo acquiri non debere, sufficit enim vnicum duntaxat actum ad acquirendam rei alicuius possessionem interuenisse. Posito igitur & euicto, suum heredem ipso legis beneficio & dominium & possessionem sine apprehensione ab extraneo necessario adhibenda consequi, adducemus ex abundanti argumentum, in *l. 1. §. 15. ff. Si is, qui test. lib.* ad quam saepius dissentientes prouocare solent, latens, ibi PAVLVVS: *Nec heredis, inquit, est possessio antequam possideat*, inde ducta a contrario sensu coniectura, si modo possideat, quod re ipsa iam probauimus, noua & vltiori haud opus esse apprehensione. Placet hic non probationis, sed illustrationis causa, quaedam de suis heredibus passim obuia adiicere. Sic apud LVCAM XV. *v. pen.* Pater filio querulanti respondet: *Nate tu mecum semper es, & omnia mea tua sunt.* Nec inepte hic applicari potest Ciceronis illud: *Quibuscum vi-*

ui bona nostra partimur. Huc quoque videntur collimare, quae TERENTIVS patris nomine sequentem in modum eloquutus est : *Donec saluus redierit meus particeps.* Et PLVTARCHVS in elegantissimo libello *de prolis amore* ait : *Liberi vt sibi debitam hereditatem expectant.* Ea quoque in tantum huc spectare videntur verba apud PLAVTVM *Trinum. Act. II. Sc. 2. v. 45.* conspicua. Ibi Lysitiles patri interroganti, num de suo amico velit esse adiumento, sequens dedit responsum : *De meo, nam quod meum est, tuum est, omne meum autem est tuum.* Postremo, cum viuente adhuc patre filio non deficit ius, nec possessio, sed administratio duntaxat in bonis paternis libera; consequens est, vt & feudi possessio, quod intuitu filii omnium consensione portio est hereditaria, sine noua apprehensione continuetur.

§. XLII.

Non extra circulos tractationis dilabimur, si hoc loco vltcrius disquiramus, an γ) etiam iura & obligationes ex delictis enatae in heredes per aditionem transeant? Et quod debita ex delicto defuncti attinet, ea partim restitutionem eius, quod interest, partim poenam respiciunt. Poena grauior aut coercionem corporis respiciens, aut mortem inferens ob delicta publica & atrociora gentium non minus, quam Romano iure morte condemnati definit ac perit, nec heres ad eam subeundam salua iustitia trahi potest. Cum enim poena ob malum actionis, seu ex merito, infligatur, illudque personale omnino sit, sequitur, quod vno omnes ore confitentur, *poenam ad eos non pertinere, qui non peccarunt.* Hancque iuris diuini veritatem agno-

Obligatio heredis ex defuncti delicto.

agnoscunt leges Ciuiles, dum delicta suos autores tenere, nec poenas personas delinquentium excedere, siue exinde aliquid ad heredem peruenerit, nec ne, asserunt. Si poena alicui irrogatur, inquit PAVLVS in l. 20. ff. de poen. receptum est commentitio (hoc est antiquo iure, quod aequitas Prudentum suffragio suffulta suggessit) iure, ne ad heredes transeat; cuius rei illa ratio esse videtur, quod poena constituitur in emendationem hominum, quae mortuo eo, in quem constitui videtur, desinit. Et in l. 26 ff. eod. scribitur: *Vnusquisque ex suo delicto sorti subiicitur, nec alieni criminis successor constituitur.* Idque grauissima oratione exprimit l. 22. C. eod. Belle etiam PAVLVS in l. 7. §. 1. ff. de cap. min. *In iuriarum*, inquit, & actionum ex delicto venientium obligationes cum capite ambulant. Nulla ergo ex crimine defuncti heredis obligatio ad poenam, etsi lis cum defuncto contestata, quia, monente COCCEIO in Disp. d. oblig. hered. ex delict. defuncti §. 26, *litis contestatio in criminibus non potest haberi pro quasi contractu, cum nec possint priuati pacisci de crimine.* Sunt vero casus certi, quibus limitatur haec assertio. Sic in l. f. ff. ad L. Iul. Mai. VLPIANVS refert, sequentia notatu omnino digna: *Extinguitur crimen mortalitate, nisi forte quis Maiestatis reus fuit. Nam hoc crimine nisi a successoribus purgetur, hereditas fisco vindicatur.* Idem de crimine Repetundarum in l. 20. ff. d. accus. & in script. Peculatus & de Residuis in l. f. ad L. I. pecul. habetur, ita vero ut iudicium aduersus heredes intra annum a morte rei computandum institui debeat. Nam, eo effluxo, nequidem in simplum actio competit l. 2. ff. ad L. I. repetund. salua tamen in factum actione, si hereditati ex delicto perpetrato aliquod accesserit emolumentum. Huc quoque referri solet casus, quando delinquens ob crimen

ad poenam pecuniariam condemnatus diem supremum obiit, quoue existente ex sententia *l. 20. ff. d. accus.* contra heredem poenae executionem locum obtinere aiunt vid. *l. 29. ff. d. iur. fisc.* Recte hoc restringit COCCEIVS *c. disp. §. 31.* ad sola crimina publica, quod nec a ratione Iuris Civilis alienum videtur. Nec minus heres delinquentis, qui sibi mortem conscivit, quoue bonorum publicationem meruit, effectum poenae sentiet, secundum *leg. 5. C. si reus vel accus.* Sed vide omnino *Nov. 134. c. ult.* ubi his omnibus, excepto crimine maiestatis, certa ratione videtur derogatum. Nisi huius legis correctoriae dispositionem ad eum duntaxat restringere velis casum, quando poenam corporis afflictivam tacite sequitur bonorum confiscatio.

§. XLIII.

An actiones
poenales in
heredem trans-
eant?

Quod vero delicta priuata, & ex illis datas actiones poenales concernit, ea Iure Romano prodita est regula: *Actiones poenales non dari in heredes, nisi lite contestata.* Licet vero demus, quae quorundam est sententia, poenas dupli, tripli, quadrupli, actori per has actiones applicandas, habere rationem eius, quod interest; non tamen dicta regula, eo casu, quo poenae non inest rei persecutio, ab aequitate naturali non videtur abire. Poenae enim etiam pecuniariae executio, veram sapit vindictam, & quod alio sensu dicitur, noxam caput sequi, hoc quoque loco applicari potest, eo sensu, quo ex delictis non nisi delinquentes teneri dicimus. Instituta enim actione, quae solam poenam persequitur, lucro tantum inhiat actor cum heredis damno. Personam non patri-
moni-

monium afficit delictum, & poena morte desinit, eadem ratione, vt patrimonium ipsum morte desinit esse delinquentis. Vti enim poenae est delicti aestimatio *l. 41. ff. de poenis.* nec naturaliter puniri potest, qui nihil deliquit, iniquum esse sequitur, cogere heredem, vt poenam a defuncto promeritam luat. Egregia denique sunt omnino, quae habentur in *l. 38. ff. de R. I.* vbi ICTVS: *Sicuti poena ex delicto defuncti heres teneri non debet; ita nec lucrum facere.* conf. *l. 15. C. de furt. l. 111. ff. de R. I.* Prae ceteris vero huc spectat §. 1. *Inst. de perp. & temp. act.* qui non solum regulam allatam expressis confirmat verbis; sed & heredem nonnunquam ex dolo defuncti in contractu admissio, haud conueniri posse, ait, dummodo exinde non factus fuerit locupletior. Multum his tenebris dispellendis operae & ingenii impenderunt interpretes. Quae enim sit illa ex contractu proueniens actio ob dolum poenalis, in §. sequenti prolixius disputabimus, id solummodo hic notantes, non de sola actione depositi in duplum, sed forte eadem probabilitate, de actione dispungendarum rationum contra tutorem in duplum data intelligi posse, quam etiam ex tutelae administratione, ceu quasi contractu nasci verissimum puto. Et recte ex dictis inferendum putamus, toties heredem liberari, quoties ex negotio civili ob incidentem dolum ad poenam agi potest. Vt ergo hae actiones heredem stringant, litis susceptio efficit, ita enim *l. 139. ff. de R. I. actiones, quae morte aut tempore pereunt, semel inclusae iudicio, saluae permanent.* Idque ob naturam litis contestationis, quam leges Romanae ad analogiam contractus exigunt *l. 58. ff. de O. & A. l. 3. §. 11. ff. de pecul.* HVBERS in *Prael. ad ff. tit. de iud. §. 21.* Sed quid iuris, si ex delicto defuncti quicquam

quam lucri ad heredes peruenerit? Nec tunc actioni poenali locus est contra heredem. Ad impium enim lucrum heredi extorquendum alia comparata sunt remedia, *vide* interim haec solidius explicantem MARCVM a LYCLAMA in *Bened. L. 1. c. 14.* Nec actiones mixtae, poenam & damnum persequentes, quatenus poenales sunt contra heredes dantur, cum ad rei persecutionem meram, ut monet *L. 2. §. f. ff. vi bon. rapt.* condictio siue in factum actio sufficere videatur. Idem de popularibus actionibus dicendum *l. 8. ff. de post. act.* quae non nisi litis contestatione in bonis esse incipiunt, arg. *l. 12 pr. ff. de verb. sign.*

§. XLIV.

De dolo in
contractu ad-
misso num he-
res teneatur?

Nec minus doctrinae nostrae ratio exposcit, ut in specie de damno dolo in contractu a defuncto dato, & num illud ex hereditatis patrimonio soluendum sit? dispiciamus. Ius, quod hominum cordibus inscriptum, & cum natura coepit, fons ille omnis aequitatis, qua rerum humanarum salus nititur, & duriora legum humanarum sancita temperat, ius illud aeternum suum cuique tribuere iubet, & prona consecutione heredi iniungit, ut refarciat damnum, quod defunctus intulit, nec eum liberat, quamuis nihil ex defuncti facto vere possideat, vel inde alio modo factus sit locupletior. Si Romani Iuris doctrinam inspicimus, sibi met ipsi illa quodammodo videtur aduersa & dissentientibus interpretum suffragiis ansam dedisse, adeo, ut quibusdam diuortium ab aequitate naturali fecisse, & plus iusto favori heredum indulgisse deprehendatur. Ita scriptum legimus in §. 1. *Inst. de perp. & temp. act.* Aliquando tamen etiam ex contractu actio

contra

contra heredem non competit, veluti cum testator doloſe verſatus, & ad heredem eius nihil ex dolo pervenit. Non credo vocem ἐντελέχειας acrius exercuiſſe criticam Hermolai Barbari ſolertiam, quam hic textus ICTORum ingenia torſit. Omnia perreperſerunt iuris Iuſtiniani ſcrinia, vt caſum inueniant, quo ob dolum defuncti in contractu admiſſum, contra heredem eatenus ſaltim, quatenus ex defuncti perfidia heredi profuit, datur actio. Vide, ſi placeat, BACHOV. *de Action. Diſp. 3. th. 4.* ANT. FABR. *Lib. V. Coni. c. 12.* CUIACIVM *Lib. XXI. obſ. 2.* Sane FRANCISCVS BALDVINVS teſte HOTTOMANNO *ad d. ſ. Inſt.* ſe hunc locum non intelligere fatetur. Certe crederes cum CUIAC. *l. c.* regulam in hoc textu haberi, quae heredem ex dolo defuncti in contractu admiſſo obligari prohibet, niſi ex facto defuncti lucrum ſentiat, idque confirmares generali effato ICTI *in l. 44. ff. de R. I.* quae totiens, ait, *in heredem damus de eo actionem, quod ad eum pervenit, quotiens ex dolo defuncti convenitur,* adderesque cauſam depoſiti *ex l. 7. §. 1. ff. depof.* ſententiam hanc ſatis adſtruentem, niſi lex legi reſiſteret, & deciſionem redderet dubiam. Ita enim *l. 152 §. ſ. de R. I.* legitur: *In contractibus, quibus doli praestatio vel b. f. inest, heres in ſolidum tenetur.* Deſtruit haec regula haecenus relata, niſi forte diceres, hanc ad ſola negotia pertinere, quae ex ſententia Romani iuris ſola bona fide, & adeo naturali maxime aequitate nitantur. Et hiſ ſine dubio motus PET. FABR. *ad d. l.* notat, non ſpectare hanc regulam ad eas cauſas, ex quibus interdictum reddi ſolet. Allegant quoque pro confirmanda regula verba PAVLI *ex l. 49. ff. de O. & A. ex contractibus venientes actiones in heredes dantur, licet delictum quoque verſetur.* Quae licet ſpeciem habere videan-

deantur, facile tamen cum sententia TRIBONIAN. d. §. expressa conciliari ea ratione possent, ut dicamus teneri quidem heredem, sed non alio obligationis modo & effectu, quam quatenus ex facto defuncti lucratur. Non placet plura addere. Ceterum in tam ancipiti legum, & interpretum dissensione quis vitio vertet ingenuo legum cultori, rem omnem ad aequitatis naturalis cynosuram expendere? Placent & perplacent, quae COCCEI. *Iur. Controv. ad tit. ff. de O. & Act. Qu. XV.* de hac causa disputat. Is generatim & principii loco supponit, *heredem obligari ad omne id, quod in hereditate est, ultra patrimonium defuncti*, inde sequi asserit, dari in heredes actiones civiles ex delicto rei persecutorias; quia etsi defunctus suo delicto non sit locupletior factus, tamen aliquid mihi abest facto & iniuria defuncti, quo is obligatur ad restituendum, ego ergo minus, defunctus vero plus suo habebit *l. 28. in f. l. 29. de dolo mal.* hoc ergo simplum non est defuncti poena, sed in meo patrimonio. Denique actiones, quibus dolus ex ipso contractu vindicatur, adversus heredes competunt, quia quicquid ex contractu debitum est, incipit esse aes alienum ratione debitoris. Postremo cum heres aditurus hereditatem lucrari ex persona defuncti praesumatur, aequum esse piisque, ut ei satisfiat, qui facto defuncti passus est damnum. Et hanc aequitatem Iuris Canonici doctrina, de qua suo loco plura dabimus, sequitur. Quotiens enim in reddendo iure deflectimus a divinae legis regula, quae suum cuique reddere iubet, totiens extra iusti aequique limites vagamur.

§. XLV.

Monet nos instituti ratio, vt etiam de iure heredum ex delicto contra defunctum commisso videamus. Dari heredi ius agendi hoc casu, ad vtrumque effectum delicti obtinendum, inde potissimum patet, quia publica vtilitas delictorum poenas exigit, cui mors eius, qui laesus est, ne quicquam impedimenti afferre potest. Sunt vero quaedam Romanarum legum definitiones hoc thema illustrantes. Distinctius ergo videamus de criminibus non minus, quam delictis. Notae sunt accusationes solennes, quibus Iure Romano criminum publicorum scelus vindicatur, *publicae quaestiones* dictae, a quibus differebant de extraordinariis criminibus institutae *cognitiones*. Debebat vero accusator libello, qui criminis speciem complectebatur, subscribere, quo ipso se ad poenam talionis obligabat, si per calumniam accusationem suscepisse apparuerit, infimulque de non deferenda accusatione cauebat, cum per S^{cri} Turpiliani sanctionem non nisi impetrata abolitione ab accusatione desistere licuerit v. l. 2. C. d. gen. abol. l. 2. C. d. ex h. reis. Merentur hac de re legi, quae ex monumentis antiquitatum congeffit BRISSONIVS *de formul. p. m. 468.* & quod tempora Iustiniani attinet, AGATHIAS L. 4. Quaeritur ergo, an heres obstrictus fuerit ad accusationem a defuncto coeptam continuandam. Decisionem suppeditat. l. 6. C. si reus vel accus. vbi morte finire crimen dicitur, idque expresse ad casum mortui accusatoris extenditur conf. l. 3. §. 4. ff. d. accus. Sed luculentum est omnino, & omnem dubitationis ansam tollit, quod habetur in l. 19. ff. de accus. ita enim in eadem ICTVS: *Diui*

An heres agere possit ex delicto contra defunctum commisso?

fratres rescripserunt, non debere heredes accusatorum cogi, exequi crimina; Et quod in l. 40. ff. pro socio scriptum est, per heredem explicari debere a defuncto inchoata, id nequaquam ad criminale negotium pertinet. Nondum vero a defuncto coepta accusatione, uti generatim nemo ad accusandum cogitur l. vn. C. ut nemo inuitus agere, ita nec heres qua talis, nisi ad vlciscendam defuncti necem pietatis officium a legibus excitatum ipsi accusationis necessitatem imponat. Ita VLPIANVS publicari bona dixit in l. 5. §. 2. ff. ad SCt. Silan. Si constabit esse occisum patrem familias, & heredem ante quaestionem de familia habitam sumptumque supplicium adiisse hereditatem. Et porro: Vbi quis incuria necatus est, vel medici insidiis, adiri quidem hereditas potest, sed heredi defensio mortis incumbit. l. 17. & l. 21. ff. d. his, quae ut indigni. Et PAVLVVS in L. 3. Sentent. 5. §. 2. honestati, inquit, heredis conuenit, qualemcunque mortem testatoris non inultam relinquere. Quod priuata delicta concernit, nulla videtur ratio euincere, quin heres actione poenali aut rei persecutoria uti, & adeo pari cum defuncto iure censi queat. Horum enim delictorum indoles in laesione bonorum maxime posita, in quae cum heres succedat, non potest non insimul in ipsum ius defendendi eadem transire §. 1. Inst. d. temp. & perpet. act. Et inde quoque euenit, ut eas actiones poenales Romanae leges ab hac assertione exciperent, quae magis ad vindictam & vltionem comparatae, quam ad patrimonii emolumentum. Exempla actio iniuriarum, quae non contestata in bonis non esse censetur. l. 28. ff. d. iniur. & l. 4. ff. d. calumn. nec non l. 7. C. d. reuoc. don. sistunt, indeque forte euenit, ut nec querela de in officioso testamento, nisi praeparata in heredes transmittatur l. 6. §. 2. & l. 7. ff. de

de inoff. test. id quod dein Iure Codicis in *l. 34. C. d. inoff. Test.* mutatum, & primi gradus liberis paterna affectione & imitatione, ut loquitur *c. l. IMPERATOR*, prospectum, ut querelam etiam non praeparatam ad nepotes suos ex senatos, transmittant.

§. XLVI.

Uterius notandum, *aditionem, non solam delationem hereditatis* v. *BERG. Res. Laut p. 815. operari utriusque patrimonii, tum quod heredis est, tum defuncti fuit, confusionem.* Insignes eiusdem effectus sese exserunt. Sic confusione hac existente obligationes, quae inter heredem & defunctum extiterunt, peremptae censentur. Nam, ut loquitur *SENECA Lib. V. d. benef. Debitor non est sine creditore, non magis, quam maritus sine uxore.* Idem exprimit. *l. 34. §. 8. ff. de solut. dum pro eodem apud eundem deberi non posse asserit, & l. 75. ff. eod. ubi: Si debitor heres creditori extiterit, confusio hereditatis perimit petitionis actionem l. 3. C. d. fideic. l. 5. C. d. hered. act. l. 7. C. de pact.* *STRAVCH in Dissert. d. conf. oblig.* Sic, si heres, deducta Trebellianica, rogatus sit restituere hereditatem, antequam autem voluntati testatoris satisfaciat, debitori hereditario successerit, ita confunditur obligatio, ut licet postea hereditatem ex *SCto Trebelliano* restituerit heredi fideicommissario, semel confusa obligatio non redintegretur, adeoque eo casu dodrans illius quantitatis, quae per actionem confusam peti poterat, heredi fideicommissario a fiduciario restitui debet, non quidem per pristinam actionem, ut pote iam confusam, sed ex causa fideicommissi. Idque *LAVTERBACHIVS Dissert. d. Confusione §. 11. praeter sententiam l.*

Aditio operatur confusionem.

58. & 80. ff. ad SCt. Trebellian. eo quoque argumento probat, quod usurae praeteriti quidem temporis computentur, & pro rata portione heredi fideicommissario restituendae sint, futuri vero ita demum debeantur, si mora a fiduciario sit commissa, certo, ut idem credit, iudicio, priorem obligationem plane esse per confusionem sublatam, nec per Trebellianum SCtum reparatam. Iungi his merentur, quae habet BERG. *Oecon. Iuris* L. 3. t. 15. §. 7. n. 3. Ea quoque confusio per aditionem constituta causam dedit notissimo illi separationis beneficio, Praetoria aequitate introducto, quo postulantibus creditoribus hereditariis, causa cognita, bona defuncti a proprio heredis patrimonio eum in finem seiunguntur, ut illis exinde primo omnium satisfiat l. 1. §. 1. ff. d. separ. l. 2. C. bonor. aut iud. possess. Cum enim post aditionem hereditas non nisi ἀναφάρα ac per relationem ad id quod fuit, talis vocetur v. l. 10. §. 2. ff. d. vulg. & pup. subst. hinc creditores, ut fluunt verba LAVTERBAHII in *Disp. d. Separat.* §. 4. heredis proprii non minus iuris habent circa bona, quae defuncti fuerunt, atque circa illa, quae aliunde heres sibi quaesivit, ipsique in bonorum illorum distractione non solum cum hereditariis creditoribus concurrunt, sed & si debiti causa privilegio aliquo nitatur, chirographariis defuncti creditoribus praeferuntur, unde fit, ut interdum creditores defuncti, licet ipsorum hereditas soluendo fuerit, vel nihil, vel minus, pro debitis suis consequantur. Cum vero satis iniquum sit, ex facto & persona heredis, & per illius creditores deteriore fieri hereditariorum conditionem, qui defuncti fidem secuti, & nihil nisi patrimonium eius intuiti sunt; proinde aequissimum Praetori visum est audiri eos separationem bonorum postulantes.

§. XLVII.

Sicuti vero aditio possessionem ipsam non tribuit, uti iam dictum, quippe quae non nisi facto apprehensa acquiritur; is tamen aditionis effectus insignis non est silentio praetereundus, quod heredi post aditionem *vacuam rerum hereditariarum possessionem ingredi & apprehendere liceat, non vacuum proditis a iure remediis vindicare possit.* Vacua autem possessio dicitur, quae ab omni iusto possessore aut dententore immunis. Aptissima haec ad demonstrandam assertionis veritatem vacuae possessionis definitio, eadem ratione, ut ipsa hereditas in *l. 30. ff. d. V. & P. S.* dicitur, quam nullus hereditario iure acquisivit. Hereditate ergo adita cum nec lex nec contradictoris factum resistat rerum hereditariarum possessionem occupaturo heredi, qui tantum in iisdem iuris nactus fuit, quantum habuit defunctus, & adeo possessionem arripiendo exercet dominium in se aditione translatum. Ad naturalem enim facultatem recte refertur, agere quod lex permittit, nec alteri nocet. Hinc non vitiosa est possessio, quam vacuum occupavit *iure domini* instructus. Et uti recte in *l. 7. C. de acqu. poss.* improba possessio dicitur, *quam ingrediens in vacuum possessionem fundi alicuius alicui acquisivit*; ita a contrario sensu euidenter colligitur, iustam esse eam, quae ex causa aditae hereditatis nullo contrahente arripitur; adeo, ut nec iudicis decreto, monente HVBERO in *Prael. ff. t. de acqu. poss. §. 5.* hoc casu opus sit, licet ad demonstrandam causae iustitiam, & impetrandum a iudice possessionis defendendae auxilium illud impetrasse proficit. Quae vero ab alio detine-

tur

Heres an po-
aditionem pos-
sessionem heres-
ditatis propria
auctoritate ap-
prehendere pos-
sit?

Quando Quo-
rum Bonorum
interdicto he-
redes adiuuan-
tur? Interd.
Quor. Bon.

Quatenus re-
medium ex l.
f. C. de edict.
D. Adrian.
toll. cum In-
terd. Quor.
Bon. conspi-
rat.

tur hereditas, eius possessio non nisi mediis a iure pro-
ditis vindicatur. Nemo enim suae possessionis com-
modo priuato ausu priuandus est. Cum vero mole-
stum omnino, petitorio iudicio contra hereditatis de-
tentorem experiri, qui friuolis saepe oppositis exce-
ptionibus spem iusti heredis eludit aut protrahit, ipsa-
que demum obtenta victoria difficilis reddatur executio,
fructuumque incerta ineunda computatio; aequitatem
Praetor secutus, interdicto Quorum Bonorum heredi
prospexit, quo secundum l. 3. C. Quor. Bon. si heredis
ius liquidum, possessoris vero exceptiones altiore inda-
ginem requirant, possessio hereditatis auctori addicitur, al-
terius allegationibus in petitorium reiectis. Idque summa
iustitiae ratione defenditur. Iniquitatem sapit effectum
iuris liquidi & certi per exceptiones in certas, fictas, nul-
lis probationum adminiculis munitas incertae litis aleae
exponere. Sed huius remedii indolem fusius exponere
instituti rationem turbare, idque potius breuem videtur
mereri discussionem, an, quod fundatur remedium in l.
f. C. de Edict. D. Adrian. toll. prorsus cum hoc, quod iam
commemorauimus, Praetorio interdicto conveniat? Non
immorabimur diuersis ICTORVM circa hanc quaestio-
nem digressionibus, quas interpretes larga messe afferre
solent. Exponemus sententiam, quam veritati consenta-
neam putamus. Scilicet Praetorium interdictum Bono-
rum possessori dabatur, cumque summaria processus ra-
tio huic interdicto propria commoditatis plurimum a-
uctori tribuere videretur, vid. l. f. C. Quor. Bon. euenit,
vt heredes testamentarii ad hoc Praetoris beneficium im-
petrata bonorum possessione adspirarent. Inde frequens
bonorum possessionis secundum tabulas iure civili men-
tio

tio occurrit, quae primum ex testamento scripto, post Principum Constitutionibus ex nuncupatio data legitur *v. l. 2. C. d. B. P. f. t. l. f. pr. C. d. Codicil.* Sed cum saepe accideret, ut heres petendo *B. P. f. t.* moras neceret, hocque modo fraus fieret fisco vigesimam hereditatis ex lege Iulia petenti, Imperator Adrianus Constitutione promulgata edixit, ut heres testamento vitium visibile non habente scriptus, possessionem intra annum peteret & impetraret, anno elapso vero non audiretur *v. SCHVLTINGIVM ad IVLII PAVLI Sent. L. 3. t. 5. §. 16.* Sed postquam vectigal hoc hereditarium abolitum esset, Iustinianus noluit ullis temporum angustiis ius heredis in petenda hereditatis possessione coarctari, adeo, ut dicta lex ultima, quoad ipsam facti qualitatem ab interdicto non videatur diuersum quid constituisse.

§. XLIX.

Quia vero hereditas non sola *delatione*, sed potius *aditione* acquiritur, ut suo loco vidimus; hinc ad effectus aditionis solidius explicandos pertinet de transmissione hereditatis non aditae dispicere. Eam vero hanc in rem ius ciuile regulam suppeditat: *Hereditas non adita non transmittitur l. 7. C. de iur. delib. l. un. §. 5. C. de caduc. toll.* quae Codici Hermogeniano originem debet, ubi apposite dicitur: *Manifesti iuris esse atque euidentis, antequam cerneret, vel pro herede gereret, vel bon. poss. peteret, defunctum successionem eam non potuisse ad heredes suos transmittere.* Quod licet de ipsa hereditate, quae nondum per aditionem quaesita, facile largiendum, de iure tamen adeundi, quod ex delatione pendet *L. 1. §. 1. ff. d. V. & P. §.* dubitari posset,

Hereditas non
adita non
transmittitur.

posset, nisi in arbitrio legum acquiescendum. Siue enim dixeris, hereditatem non nisi volenti acquiri *l. 16. C. de iur. delib.* hinc nec transmitti eandem nisi a volente, siue asseras, transmissionem in heredis heredem ideo impediri, quia hereditas per leges non nisi heredi scripto vel legitimo defertur, quibus argumentis utitur ANTON, FABER, qui hanc regulam *L. XIV. coniect. c. 1.* neruose explicat; siue denique cum DONELLO *Comment. l. C. L. VII. c. 4.* ius adeundi *personale* statuas, quale cum persona perimitur; omnes tamen hae rationes non aliud conficiunt, quam quod conuincamur eo fortius, regulam mera ciuili ratione non naturali niti. Imo potius ita subducendae rationes in contrarium, si rem ex principiis iusti vniuersalis velis deriuare, vt solummodo ad voluntatem deferentis testatoris respicias, de qua rectissime capitur coniectura, quod volens patrimonium alicui deferri, voluerit quoque id in ipsius heredem deuolui, dum institutum heredem non perpetuo delata hereditate fruiturum, ex conditione generis humani facile perspexit; Et quod IVSTIN. in *l. ult. C. de hered. Instit.* professus est. *Heredis heredem esse testatoris heredem*, hic quoque applicari potest. Non certe aliam regula ex Iure Romano adducta rationem habet, quam quia absurdum credebant, id in heredem transferri, quod defunctus acquirere noluerat, cumque hac cessante ratione heredis heredi variis succurrebant modis, quos paulo post explicabimus. Accedebat his sub Augusto locupletandi fisci studium, quo effectum est, vt hereditate non adita & transmissa bona caduca fierent, indeque fisci commodis accrescerent. Alienum a scopo nostro videtur antiquata Latii iura de caducis conquirere, licet haec opera illustrando iuri hereditario Quiritum

ritum multum lucis allatura sit. Colligemus pauca in fidem eorum, quae diximus. Ita vero VLPIANVS in *Fragm. tit. 17. Quod quis sibi testamento relictum, ita, ut iure civili capere possit, aliqua ex causa non ceperit, caducum appellatur.* conf. I. GOTHOFREDVS ad *Leg. Iul. Caducar.* & clariss. HEINECCII *Comm. ad L. Pap. Popp.* GRAVINAE *Orig. p. m. 363.* Caduca autem non ad sola legata, sed ad hereditates etiam pertinuisse VLPIANVS *cit. loc.* probat, hereditatis caducae mentione facta, & IVSTINIANVS in *l. un. pr. C. de cad. toll.* innuit, dum substitutiones in ultimis voluntatibus ad evitanda caduca adhibitas commemorat. Accidebat vero, ut quis relictum capere non possit tribus potissimum ex causis, ut refert GRAVINA in *Origin. p. 364.* Alia enim pro non scriptis habentur, alia dicuntur esse in causa caduci, alia proprie caduca sunt, & nuncupantur. Caduca proprie dicebantur, (nam cetera ad nos non pertinent) quae post mortem testatoris deficiebant. Hinc monente GRAVINA *c. l. lege Papia* vetabatur heres adire hereditatem ante apertas tabulas, quo dilata aditione caduca redderetur hereditas. Quod etiam tunc eveniebat, quando agnatus institutus noluit, vel non potuit hereditatem acquirere, quo casu agnatus posterior, existente priori, nunquam vocabatur, sed fisco addicebatur patrimonium. Et olim quidem caducum acquirerebat populus, velut omnium parens, post ius populi ANTONINI lege ad fiscum Principis delatum teste VLP. in *Fragm. t. 17. §. 2.* ad quem SCHVLTINGIVS notat locum, omnia caduca ex lege Papia iam pridem fisco fuisse vindicata. Hocque ne contingeret, testatores substitutionibus, legesque ipsae introducto iure accrescendi, de quo suo loco videbimus, cauebant, donec tan-

Quae fuerint
caduca?

dem IVSTINIANVS omne ius fisci circa cadua eliminandum cenferet, iis, quae olim caduca fiebant, in heredes legitimos translatis, idque in casu vltimae voluntatis non minus, quam successionis intestatae feruari praeceperit, falua ceteroquin antiqui iuris regula, qua non adita hereditas in heredis heredes non transmittitur. Luculenter hoc indicant verba §. 13. l. un. C. d. cad. toll. quae sic fluunt: *Cum autem non aditam hereditatem minime, nisi quibusdam personis ad heredes defuncti transmitti disposuimus: necesse est, si quis solidam hereditatem non adierit, hanc, si quidem habeat substitutum, ad eum si voluerit, & potuerit, peruenire. Quod si hoc non sit: vel ab intestato successores eam suscipiant: vel si nulli sint, vel accipere nolint, vel aliquo modo non capiant: tunc ad nostrum aerarium deuoluatur.*

§. XLIX.

Transmissio
hereditatis in
heredes ex iure
suitaris.

Nunc quoque quibus casibus praedicta regula suum perdat officium exponendum est. Sui heredes cum ipso iure acquirant hereditatem, & non tam *scribi*, quam *gigni* ex sententia SYMACHI L. 1. Epist. 9. dicantur, licet ante immixtionem decesserint, ius omne ex delatione hereditatis ortum in heredes transmittunt, adeo, vt, prout his visum fuerit, & abstinere se a lucro delato, aut retinere patrimonium queant. Testimonium in hac causa classicum eloquuntur. l. 3. l. 19. C. d. l. D. Nec tollitur hoc suitaris priuilegium adiecta a patre in supremis tabulis clausula: *Si voluerit*, quae in l. 69 ff. d. hered. inst. occurrit, & prout nobis videtur, antiqui iuris vestigia seruat. Scilicet haec clausula, vti extraneo adiecta supervacanea habetur, quia conditionis, quae ipso iure inest, expressio

filio nihil operatur, v. l. 12. ff. d. cond. inst. ita in necessarii heredis fauorem, antequam Praetor illis abstinendi beneficium indulserat, olim adscribi solita, filio deliberante mortuo, nihil adimit, nec transmissionem impedit. Similiter transmissioni huic, concessa a Praetore abstinendi facultas, obicem ponere nequit, quum illa necessitatem duntaxat, neutiquam autem suitatatem sustulerit. Digna sunt hac de re VLPIANI verba in l. 1. §. 7. ff. Si quis omissa caus. relata, vt hic apponantur, vbi: *Qui sunt in potestate, inquit, statim heredes sunt ex testamento, nec, quod se abstinere possunt, quicquam facit.* Transmittunt vero sui hereditatem tam in descendentes, quam extraneos, nec quicquam quoad hos scrupulum quibusdam mouentibus facit, qui in l. c. 19. posteritatis vocabulo conturbati, extra sanguinis communionem positos exclusos putant. Vt enim taceamus, posteritatis voce alibi quoscunque successores indicari v. l. 1. C. comm. de leg. l. 4. §. 3. ff. de cens. in suis heredibus non quaerendae, sed iam quaesitae hereditatis transmissionem contingere, & verba illa ex IVLII PAULI quaestionibus relata non in parte legis dispositiua expressa, aliarum Constitutionum auxilio illustranda esse. Sic filiam patris hereditatem, quam sibi ipso iure quaesitam ignorabat, suitatatis iure in matrem, quae inter extraneos omnino referenda heredes, transmisisse legimus in l. 8. C. d. suis & leg. lib. Idem probant, quae habentur in l. 9. ff. d. iur. fisc. d. l. 19. §. 2. ff. d. castr. pec.

§. L.

Quod de suis heredibus asseruimus, ad emancipatos certa ratione extensum legimus in l. un. C. d. his qui

Transmissio
Theodosiana

ante apert. THEODOSIANA enim, quae ibi habetur constitutio introduxit, ut liberi etiam ignorantes sibi delatam esse hereditatem paternam, citra suicitatis respectum eandem ad solos descendentes transmittant, licet additione non acquisitam. Hinc certo modo plus continet THEODOSIANA transmissio, quam quae iure suicitatis obtingit, certo modo minus. Plus, cum non tantum suis, sed etiam emancipatis competat; minus, cum sui ad quoscunque, emancipati in solos descendentes transmittant. Idem ergo de liberis etiam naturalibus in materna hereditate afferendum. Solum enim sanguinis vinculum respicitur. Hincque nihil impedit, quo minus ex eadem ratione patrem in liberos naturales, quatenus hi illi succedere queunt, suum transmittere dicamus patrimonium *Nov. 89. c. 12. §. 4.* Et id quoque, si minutias consuetari placet, notandum, iure suicitatis ipsam hereditatem, quippe iam acquisitam lege THEODOSIANA, ius saltem adeundi transmitti. Nec ad casum solum testati *d. l.* restringenda, licet inscriptio heredem ante tabulas apertas mortuum, ipseque sensus legis conceptis verbis exprimat. Urget hanc assertionem & tuetur ratio generalis, *si quidem, ut loquitur THEODOSIVS, perindignum est, fortuitas ob causas & casus humanos nepotes avita hereditate defraudari.* Impedit ergo hanc transmissionem liberorum defectus, quae facti circumstantia communi interpretum calculo in casu *l. 2. C. ad Sc. Orph.* supponitur, licet rescripti verbis non satis clare expressa. Nec THEODOSIANVM hoc beneficium adscendentes attinet, adeoque ius transmissionis reciprocum non operatur, neque ex indole iuris singularis, quod solis prospexit descendentes, ad aliorum commoda porrigendum; quod enim *in l. 18. C. d. iur.*

iur. delib. habetur, huc non spectat & §. proximum sequente a nobis explicabitur.

§. LI.

Succedit denique constitutio IVSTINIANI, quam *l. 19. C. d. l. D.* exhibet, qua cuius extraneus heres post scientiam delatae hereditatis currente deliberandi spatio annuo mortuus, arbitrium & ius deliberandi, adeundique in quemcunque successorem transmittit. Quod ergo defuncto in deliberando leges humanitatis rationibus innixae indulserunt, id omne eiusdem heredi profuturum, statuit. Sed qua ratione heredis scientia requiratur, id quidem non satis expeditum videtur. Suadet aequitas, fons legum & interpretationis cynosura, ut iuste ignorantibus potius consulatur, quam scientibus *l. 86. ff. acqu. hered.* & si curatius legis verba inspiciantur, id quidem ex illa colligitur, non nisi scientibus currere deliberandi tempus, quod etiam in aliis annuae praescriptionis casibus obtinet; ignorantem vero, sibi delatum esse ius succedendi, & intra annum mortuum, nihil iuris transmittere, id nulla idonea ratione inde conficies. Quicquid sit, quis tantas aures componere lites? postquam Pragmaticorum turba contrariam sententiam inter inuicta fori dogmata referre coepit. Ita enim, quem communis huius opinionis defensores dabimus, SANDIVS *Dec. Fris. Lib. IV. t. 9. d. 1. verius*, inquit, *Iustinianeam Constitutionem in hac transmissionis specie exigere scientiam heredis.* Et paulo post: *nam cum scientes tantum deliberent, nemo, qui ignoravit, potest ius deliberandi habere, & quod non habet transmittere.* Sed parum haec ponderis habere, scopus *d. l.* satis euincit, qui,

Transmissio
iuris delibe-
randi.

qui, si non alius est, quam ut succurratur heredi intra annale tempus ex tempore scientiae computandum decedenti, sequitur, quod multo aequius sit succurrere ignorantibus. Habet deliberandi tempus heres ipsa legis providentia, quod verba legis *deliberatione minime petita* satis innuunt, & sic illud minime pendet a delatae hereditatis scientia. Ceterum quod de restitutione in casu ignorantiae ex *l. 86. ff. d. acqu. her.* disputari solet, lubenter seponimus, vid. CUIAC. *ad C. Vl. Resp. Pap. & ANT. FABER. L. XIV. Coniect. c. 1.*

§. LII.

Num vera sit transmissionis species, quae in *l. 18. C. d. l. D. occurrit?* disquiratur.

Nec silentio praetereunda constitutio, quae in *l. 18. §. 1. C. de iur. del.* habetur. Agitur in eadem de infante herede instituto, patrique adeundae hereditatis facultas conceditur, eo effectum, ut infanti quoad proprietatem; patri quoad usumfructum acquiratur, quod ex *l. f. C. de bon. matern. l. f. de bon. quae liber.* post peculiariorum iura constituta verissimum putamus, secus ac iure veteri, quo hereditas filiofamilias delata & acquisita tota transferebatur in patrem *l. 79. ff. d. A. v. O. H.* His addunt AVGUSTI: *Si parens hoc neglexerit, & in memorata aetate infans decesserit, tunc parentem quidem superstitem omnia ex quacunque successione ad eundem infantem devoluta IVRE PATRIO, quasi iam infanti quaesita capere.* Fingitur ergo hereditas infanti quaesita, & adeo casum potius, quo ipso iure capitur hereditas, quam verae transmissionis, quam nos tractamus, speciem exhibet. Ratio tum in favore aetatis posita, cui consentaneum videtur, ius in Bonorum Possessione teste VLPIANO in *l. 1. ff. d. B. P. furiosi* consti-

constitutum ad aditionem hereditatis transferre, tum de decantato illo iuris Romani de vnitatis inter patrem liberosque vinculo eruenda est. Nec patri, mortuo infante, neglectae aditionis exceptio recte opponitur, cum iam suo loco monitum fuerit, heredem, nullo existente, qui aditionem vrget, omni tempore eandem perficere posse. Sed videamus, quae sit legis sententia, paulo curatius. Infantis hic causa agitur, non eorum, qui in adultiore aetate positi sunt. Qui veniant infantum nomine, contra ANTONIVM FABRVM disputat HILLIGERVS *ad DONELLVM Lib. VII. c. 9. l. D.* latiusque deducit PETRVS FABER *ad L. 5. ff. d. R. I.* sed lex nostra extra dubitationis aleam ponit, quando *in pr.* ait, *qui minores sunt septem annis*, quibus consentit *l. 1. §. 2. ff. de adm. tut.* Meminit quoque lex nostra patriae potestatis, adeo, vt inde colligi debeat, ad emancipatos eam non pertinere. Porro cum patrio iure hanc assertionem niti legamus, consequens est, matri nihil inde iuris competere.

§. LIII.

Praeter transmissionum species hucusque legitime expositas, & illa commemoranda venit, quae per modum restitutionis in integrum certis ex causis conceditur, & mediata salutarur. Etenim facile euenire potest, vt heredes aliunde impediti hereditate potiri nequirent, eisque interea ante aditionem, effluxo deliberandi spatio, mortuis, nec heredes eorum, vi illius regulae decantatae, ad adeundum admitterentur. Quod si igitur Praetori aequitatis & iustitiae studiosissimo eiusmodi impedimenta legitima proponerentur, noluit heredum heredibus compe-

De transmissio-
ne hereditatis
mediata.

tentem sibi hereditatem inuidere, hincque postulantibus per restitutionem in integrum ex generali clausula succurrebat. Casum huc pertinentem praecipuum nobis suppeditat VLPIANVS in *l. vn. ff. si mul. vent. nom.* Solebant enim mulieres apud Romanos sese interdum ventrem perferre fingere, cum primis cum scirent optime, eos nascituris, si de eorum ageretur commodo, plus fauisset, quam natis *l. 3. pr. ff. si pars hered. pet. l. 5. eod.* atque adeo posterioris gradus heredes, vel extrarii tamdiu ab aditione remouebantur, donec certum esset, num nasci id posset, quod in utero erat; cum liberi, quos CICERO Reipl. Seminarium appellat, non tantum parentibus, sed & Reipubl. nascerentur. Quoties igitur fictae praegnautes bonorum possessionem impetrauerant, sicque heredem legitimum ab adeundo arcuerant; toties eo interim mortuo, ac comperto ex post mendacio, heres eius, aequitate praetoria contra omissam hereditatis perceptionem, ex persona defuncti in pristinum statum reducitur atque heres efficitur. Alia exempla occurrunt in *l. 84. ff. de A. v. O. H. l. 12. ff. de carbon. edict.* quae ex ipsa earum inspectione patent. Illud tamen singulare in *l. 3. §. 30. ff. de SCto. Silan.* hic praetermittendum non est, dum nimirum ex eiusmodi SCto Sillan. ob necem occisi per vim testatoris examen instituitur, heresque eo pendente e vita discederet. PAVLVS *c. l. SCAEVOLAM* laudat de istiusmodi herede ita loquentem: *Vt ad heredem suum utiliter actiones transmittat, si forte ante aditionem decessit.*

§. LIV.

Aditio tollit.
substitutionē,

Tollit aditio, cuius hucusque effectus perlustrauimus

mus substitutionem, non omnem, sed *Vulgarem* in casum impotentiae & voluntatis conceptam. Qui enim instituto heredi substitutus, in subsidium saltem, & ad evitandum casum testamenti destituti, hincque evenientis caducitatis scriptus censetur. Idque leges expressis loquuntur verbis. Ita enim DIOCLET. in l. 5. C. d. imp. & aliis subst. rescripsit: *Post aditam hereditatem directae substitutiones, non impuberibus filiis factae, expirare solent.* Excluduntur ergo ab hac regula, tum substitutiones *fideicommissariae*, quae etiam ad heredis scripti mortem usque extendi queunt, tum *pupillares*, quae in casum filii ante pubertatem decedentis fieri assolent. Idem ut de quasi pupillari substitutione feratur iudicium, eius suadet indoles. Pendet ergo ab aditione heredis instituti ius spesque vulgariter substituti, quod egregie illustrant facti species l. 60. 69. d. A. v. O. H. & l. 3. C. d. impub. & aliis subst. relatae. Idque adeo verum, ut, si ex pluribus heredibus scriptis vnicus eorum saltem adierit, is, qui omnibus substitutus est, nihil lucretur, vnico illo adeunte iure accrescendi totum as hereditatis acquirente. Aliud dicendum, si singulis heredibus singuli substituti, quo pertinere videntur, quae scripta legimus l. 10. C. & l. 32. ff. de V. & P. S. Quod & tunc locum obtinet, quando vnus pluribus heredibus singulatim substitutus; quo casu respectu ceterorum, vno ex illis adeunte non tollitur substitutio. ZASIVS ad l. 21. ff. de V. & P. S. n. 31. Vltius ex dictis colligimus, repelli substitutum, si minor heres scriptus adiit quidem hereditatem, sed deprehensa forte laesione contra aditionem impetrauit in integrum restitutionem. Tractant Interpretes hanc quaestionem occasione l. 7. §. 10. ff. d. minor, quam solide explicat, & a dissen-

su aliorum vindicat **COCCEIVS** in *Iure Contr. ad tit. ff. d. V. & P. S. qu. VIII.* Denique illud quoque notatu non indignum videtur, nec, mortuo licet herede instituto ante aditionem, admitti substitutum, quamdiu heredis demortui heredes ius adeundi exercere possunt. Transmissio ergo hereditatis, quam paulo ante tractauimus, siue **THEODOSIANA**, siue **IVSTINIANEA**, siue quae su-
tatis iure contingit, substitutionem penitus eneruat. Institutus enim heres non dici potest, noluisse adire hereditatem, qui ius, ex delatione enatum, legitime transmissit in posteros. Adde, quod transmissio in *l. 3. C. d. l. D.* praeferatur iuri accrescendi, quod ubi deficit, certissimum iudicium praebet, nullam hereditatis partem vacare. Et quod quidam defendere conati sunt, filium, qui testamento patris vulgarem substitutum accepit, desinere esse suum heredem, solide profligatum legimus a **VIN-
NIO** *Lib. II. Select. Quaest. c. 23.* euidenti argumento, quod effectus su-
tatis in transmittenda hereditate ante immix-
tionem maxime conspicuus, ius substitutionis penitus excludat, & adeo hoc casu verum esse, quod vulgo tradunt, *sola sui heredis existentia expirare substitutionem.*

§. LV.

De Commo-
do & oneri-
bus heredita-
tis.

Vidimus hucusque aditionis effectus specialiores. Monet nunc crescentis dissertationis moles, ut vela contra-
hamus. Diximus supra, heredem succedere in *commoda*
& *onera* hereditatis. De vtrisque colligemus adhuc quae-
dam notatu non indigna, antequam dicta ad usum fori
transferamus. Possumus hac in re breuiori opera defun-
gi, cum non *iuris hereditarii* effectus omnes, sed eos cum
primis

primis, qui *ab aditione pendent*, conquiramus. Tribuit ergo aditio heredi non solum, quicquid defunctus habuit, & transmissibile in successores fuit, sed & quod iacenti hereditati, quippe quae personae vicem sustinet, accersit. Retrotrahitur aditio ad tempus mortis, seu, ut rem exprimit Ictus in *l. 54. d. A. v. O. H. heres adeundo hereditatem, iam tunc a morte successisse defuncto intelligitur conf. l. 193. ff. d. R. l. 61. ff. d. A. R. D.* Et cum porro aditio ex voluntate defuncti expressa aut praesumpta ius hereditarium indiuiduum producat, ex eodem fundamento heredi adeunti commoda *Iuris accrescendi* obueniunt. Totum hoc natales Romano iuri debet, siue a media Iurisprudencia, siue Lege Papia introductum credamus, nec tamen ideo aut iniquum, aut absurdum dici potest. Quid enim magis coniectura assequimur, quam quod vulgo traditur, maluisse defunctum, ut portio vacans instituto, & ad eandem rem a lege, vel testamento vocato obueniat, quam aliis, aut fisco, cuius olim lucro vacantia cedebant. Nec minus adeundo heres onera hereditaria subit. Lucri enim & damni parem esse rationem aequitas iubet. Potuit heres non adire vel abstinere. Post ergo, quam suscepit defuncti patrimonium, non tam defuncti, quam suo facto obligatur. Venit autem aeris alieni nomine, quo non deducto non intelligitur hereditas, omne id, quod vel debuit defunctus, vel iacente hereditate, velut in eiusdem rem versum est, quo maxime gestio negotiorum hereditariorum spectat. Ita Ictus in *l. 21. §. 1. ff. d. neg. gest.* Qui negotia, inquit, hereditaria gerit, quodammodo sibi hereditatem, seque ei obligat, ideoque nihil refert, an etiam pupillus heres existat: quia id aes alienum cum caeteris hereditariis oneribus ad eum transit. Proxime huic accedit

Retrotrahitur
aditio ad tem-
pus mortis.

Operatur ius
accrescendi.

Obligat here-
dem aeri alic-
ui.

actio funeraria aeque, certo tamen modo, aduersus heredem concessa, ita enim **VLPIANVS** in *l. 14. §. 16.* *Si tamen quasi negotium heredis gerens funeravit, licet ratum non habeat, tamen funeraria eum agere posse.* Iunge *l. 12. §. 4. eod.* Et hinc hereditarias actiones heres, peracta additione, suscipere tenetur *l. 2. C. d. her. vend.* inque hac facti circumstantia, ut actor, intentionis fundamentum collocet necesse est; idque si indiuidua est res, quae debetur, aut obligatio, ex pluribus heredibus quilibet tenetur in solidum *v. l. 25. §. 9. ff. fam. ercis.* si diuidua, proportionibus hereditariis *l. 6. C. fam. ercisc.* Paucis ut complectamur multa, additione transeunt bona defuncti cum onere personali & reali, idque introducto rerum dominio coaeum recte dixit **GROTIVS** *d. I. B. & P. Lib. III. c. 2. §. 1.* cum alias ex facto alieno nemo obligetur. Et haec sunt, **LECTOR** **HVMANISSIME**, quae ad hereditatis additionis ex Iure Quiritum veteri & nouiori illustrationem spectant. Cumque satis diu per pelagum Romanarum legum nauigauerimus, lintea iam domum dabimus conuersa.

DE

*Aditione Hereditatis ex Iure
Germanico*

CAPVT II.

§. I.

Placet nunc, quae ex iuris Romani latifundiis de adeunda hereditate collegimus, ad vsum fori Germanici referre, ea nobis lege dicta, ne persequamur singula, sed attingamus saltem potiora. Pertinet ad officium Icti, non omnia ad antiquitates Romanorum solummodo reuocare, sed altero etiam oculo ad vsum Germaniae, suis quoque legibus conspicuae, respicere. Vtut enim Iure Romano, quod Iustinianus & seruauit & emendauit, egregia Iuris naturalis atque Ciuilis prudentiae documenta occurrant; certum tamen, peregrinas has leges a Germanis saltem ad vsum subsidiarium ciuitate donatas, nec adeo omnia eius sanc-

Transitus ad
vsum aditio-
nis heredita-
riae in Ger-
mania.

ta

Sententia de
usu lur. Rom.
generatim ex-
posita.

ta applicari posse. Pro regula ergo tenendum, ea quae
Ius Civile ex iure naturae gentiumque, aut ex vniuersali
prudentiae civilis fonte deriuauit, vti insita velut virtute
obligant, ita nec usu destitui apud Germanos, eo ad mi-
nimum effectum, vt valeant, donec probentur patriis legi-
bus aduersa; illa vero, quae vel instituta Germaniae
ignota supponunt, aut propriis Romanorum rationibus
aptata, auctoritate destitui, donec probentur recepta.
Restat ergo, vt hoc ad aditionis hereditariae negotium ap-
plicemus. Haec, quatenus solam voluntatis declaratio-
nem de suscipienda hereditate denotat, non Romanis pro-
pria, sed principiis iuris naturalis nititur. Quis heredi-
tatis transferendae modus legibus ratione insitis conue-
nientior fingi potest, quam, vt testator eligat heredem,
aut eos sibi successores tacite exposcat, quos sanguinis vin-
culum ad hereditatem adspirare iubet? heres autem, siue
ex supremis tabulis, siue iure gentilitio succedens, an velit
oblato lucro potiri, sese declaret, & sic ex mutua defuncti
& heredis consensione nascatur eiusdem ius & obligatio.
Vti vero leges successoriae, quas gentibus moratioribus
dictamen rationis suggessit, ciuitatum statutis ad decus &
emolumentum familiarum & ad publicam vtilitatem cu-
ratius adaptari coeperunt; ita eodem modo gentes, &
cum primis Romanos, aditionis negotium specialius de-
finiuisse, constat. Non ergo dubitandum, Germanos in ac-
quirenda hereditate heredis consensum requisivisse, licet
forte gens simplicitatis naturalis tenax formulas ritusque
Latii ignorauerit. Sed postquam ius Iustinianicum Ger-
maniam penetrauit, eo redit status controuersiae: an tra-
dita Iuris Civilis de aditione hereditaria insimul recepta
sint vniuersa? Ad quod vti distinctius respondendum; ita
dabi-

dabimus operam, ut praecipua sub examen reuocemus. Certe Iuris Ciuilis sancita, in quibus vel antiquae Cretionis vestigia apparent, vel quae ex indole actuum legitimorum, qualis apud Romanos erat aditio, fluunt, illa parum curat vsus fori Germanici; quamuis negari nequeat, nonnullas eius generis conclusiones & axiomata ex scriptis Actorum veterum in Digestorum libris occurrere. Hinc recte asseritur, moribus hodiernis aditionem per procuratorem fieri posse. Inutilem ergo putat, etiam quoad aditionem, TITIVS *Obs. 895. ad LAVTERB.* antiqui iuris doctrinam, quo procuratori *directe*; mandanti *utiliter* acquirebatur. Cessant ergo hae tricae, & quod quis per alium facit, ipse fecisse putatur. Nec, quae de curatoribus pro minoribus, & tutoribus pro maioribus infantia adeuntibus non ad effectum transmissionis *in l. 5. C. de iur. del.* habentur; nec, quod de furiosi curatore legitur *in l. f. § 7. & 8. C. d. cur. fur.* vsu praestant in Germania, Par apud Germanos curatorum tutorumque ratio, & ex facto horum pupilli minoresque & acquirunt & obligantur. Ignorant leges patriae differentiam auctoritatis & consensus, quam leges Romanae retinuerunt. Nec idonea ratio reddi potest, cur, quod mores in contractibus sequuntur, ut tutor & curator solus gerat negotia, non obtineat eodem modo in acquirenda hereditate. Deinde quod *in d. l. f. de furioso* habetur, ut per curatorem ius perpetuum circa delatam hereditatem non obtineat, si in furore decesserit, & iniquum est, & a mente testatoris prorsus alienum, obseruante TIT. *Obs. LAVT. 847.* atque, an eueniente casu ad ipsa rerum argumenta adhibendum? dubitamus v. *Cap. I. §. 15.* Nec prodigus aditurus sine curatore hodie obligabitur, licet iuxta *l. 5. §. 1. ff. d. A. v. O. H.*

aliter iudicandum videatur v. l. 6. ff. d. V. O. Sed cum praesens aetas, in peiora ruens, prodigalitatis poenas plerumque negligat, haec rarius euenientia non fusius persequemur.

§. II.

An aditio iure
Saxonico re-
quiratur?

Quam euidenti etiam ratione nituntur ea, quae de aditione hereditatis eiusque necessitate non multo ante diximus; non defuerunt tamen, qui omnem, in extraneo herede Romano iure cum primis conspicuam, usu non seruari in Saxonia contenderent. Hac haeresi infecti Triumviri, & fori Saxonici Palladia, COLERVS *Lib. 1. Dec. 20. & 68.* RICHT. *Dec. 67. n. 26.* CARPZ. *P. 3. C. 14. D. 15.* Ita vero rationes nectunt: Inquiunt, in Saxonia hereditatem semper repudiari posse, nec heredem teneri ultra vires hereditarias *Land X. Lib. 1. art. 6.* Inde concludunt, nec aditionem requiri, & hereditatem, quamuis non aditam, transmitti. De posteriori conclusionis membro paulo post; de priori nunc videbimus. Non ea solum aditionis ratio, ne heres damnosa hereditate citra voluntatem suam oneretur. Nec inuito quidem beneficium datur. Forte onus seu conditio testamento heredi adscripta efficit, ne heres potiri hereditate cupiat. Absurdum quoque denique est, ut inuito obtrudatur successio. Sunt & alia teste HORNIO *in Diss. de Die Triges. §. 29.* quae hanc foro Saxonico obtrudere consuetudinem dissuadent. Is enim Iuris Saxonici quondam solertissimus Antistes, Scabinos Lipsienses iam olim aditionem agnouisse, contendit, atque a praescriptione iuris adeundi hereditatem in *Land X. Lib. 1. art. 28. & 29.* fundata, argumentum sat validum contra dissentientes ducit.

ducit. Denique quod nouiores leges Electoratus Saxo-
nici attinet, citra dubium illae de vsu certissimo iuris ciui-
lis quoad aditionis negotium testantur, quod DECIS. E-
LECT. LVII. §. 20. & 70. ex Resolut. Grau. d. a. 1661.
abunde probant. Verba legum adductarum si inspicia-
mus, inde quidem patet, Saxonum iure hereditatem obae-
ratam, licet susceptam, beneficio inuentarii vel iuratae
specificationis repudiari posse; ast quod Colerus adstruxit,
apertissime destruitur, cum cit. DECIS. ius deliberandi
in Saxonia receptum; quia potius repudiatio, quam Sa-
xones permittunt omni tempore heredi, ultra vires pa-
trimonii non obligato, aditionem aut pro herede gesti-
onem supponit. Agnoscit aditionis necessitatem REF.
FRANCOF. P. VI. t. 1. §. 1. vbi: Einem jeden/dem
ein Erbfall aus einem Testament oder ohne Testament,
auferstorben / und er dessen in gewisse Erfahrung kom-
men / gebühret sich öffentlich mit Worten oder Thaten/
ob er solchen Erbfall antretten / und annehmen oder a-
ber dessen sich (da er vtelleicht besorget / daß derselbige
zu viel mit Schulden beladen seyn mögte) entschlagen
wolte / zu erklären: [adiecta sequenti ratione, qua legata-
riis & creditoribus ita consulitur] darmit / im Fall ein
Testament vorhanden / die legatarien / und andere / da a-
ber kein Testament vorhanden / die Creditores und Gläu-
biger (so der verstorbene einige verlassen) wissen mögen/
an wen sie sich ihrer habenden Forderung und Zusprü-
che halben / sollen halten. Et in Parte III. tit. 54 §. 1.
des Herzogthum Francken Lands: Ger. Ordnung /
similiter differtis verbis heredibus aditio hereditatis, ad-
iecto insimul, quo fieri debet, temporis spatio, iniuncta
est, ita enim ibi legislator differit: Damit die letzten
Willen

Wollen nicht lange unvollzogen bleiben / auch diejenigen / denen etwas im Testament geordnet / oder sonst zugesetzt / wieder die Gebühr nicht aufgezoget werden: So ordnen und wollen wir / daß derjenige / so zum Erben instituiert und im Testament gesetzt ist / innerhalb dem 30ten Tag; oder / im Fall derselbige abwesend / innerhalb 4. Wochen / von Zeit an ihm die Erbeinsetzung wissend worden / annehmen und unterziehen solle. Sufficiant haec ad probandam aditionis necessitatem, quippe quae ex ipsa negotii hereditarii natura resultat, variisque praeterea rationibus in locis hic adductis suffulta deprehenditur.

§. III.

Im suorum hereditum an in Germania receptum?

Maiores momenti videtur esse dispectio de usu *suitatis*, maxime circa hereditatis paternae acquisitionem, & transmissionem conspicuo. Occurrit vero inter Ictos recentiores cum primis HUBERVS in *Prael. Pand. t. d. A. H. §. 4.* Non est valde mirandum, inquiens, ius illud rigidum *suitatis* post tot secula multarum usu gentium esse abolitum, quando & ipso iure Romano non parum ex eo detritum. Sed l. c. §. 1. idem Ictissimus Belga monet, usum *suitatis* dependere ab usu patriae potestatis excellentiumque eiusdem effectuum. Quod uti verissimum; ita euidenter satis probat *suitatis* effectum, de quo nos loquimur, a Germanorum moribus nulla ratione abhorрere. Quis enim negaverit patriam potestatem vna cum iure Iustiniano ea ratione receptam, qua efformata in eodem deprehenditur? Nouimus quorundam dissensum v. THOMASII *Diff. d. Quasi-Emancip. Germ. §. 34.* & SCHILTERVM ad *Pand. Diff.*

*Diss. 3. §. 11. seqq. & Eiusdem Diss. d. Vsu pratico tit. Inst. d. Patr. Potest ; & concedimus ante ius Romanum in fora Germaniae introductum, atque adeo a prima gentis origine usque ad Seculum XV. effectus iuris patrii a Romanis constituti Germaniae fuisse incognitos ; sed postquam peregrinae leges successu temporis, iure ciuitatis Germaniae donatae, obtinere auctoritatem coeperunt, indeque factum subinde, vt ad iuris patrii, lege IVSTINIANI constituti, vsum prouocasse legamus statuta ciuitatum & prouinciarum Germaniae [vid. ne desint exempla, REFORM. FRANCOF. P. 2. t. 1. §. 8. & 9. & ex legibus SAXON. nouioribus P. 2. Const. 10. & DEC. ELECT. LXII. STRYK. V. M. ff. ad tit. d. his, qui sui] Quid vetat igitur asserere, nostra aetate mores legesque patrias doctrinam Romanorum de patria potestate recepisse, licet forte quasdam inde deductas conclusiones mutandas, vel addendum quicquam crediderint. Vigente ergo patrii iuris vfu in Germania, prona inde consecutione colligimus, eandem obseruantiae coniecturam de IVRE SVITATIS capient. Certe suis quoad successionem prae aliis liberis, heredibusque extra lares paternos existentibus ipsa naturalis ratio videtur praerogatiuam quandam indulsisse. De his enim prae ceteris intelligo effatum PAVLI in l. 7. ff. d. bon. damnat. vbi ait : *Naturalem rationem, quasi legem quandam tacitam, liberis parentum hereditatem addicere.* Nec Germanis suos heredes penitus incognitos fuisse ante receptum Ius Romanum, indicio sunt antiquitatis vestigia, quae Ius Lubecense seruauit in liberis separatis, quos emancipatis aequiparari & a successionem excludi constat, in fauorem liberorum ; quos pater in potestate familiaque retinuit v. STRYK. Vj. Mod. ad t. d. adopt. §. 25. Idem*

de Succession. ab intest. p. 124. Non ergo dubitamus adstruere, suorum heredum iura forum Germanicum agnovisse, addemusque nonnulla, quae id ipsum illustrabunt.

§. IV.

Specialia de
usu iuris sui-
satis.

Sic sui heredis qualitatem inter characteres indelebiles refert LEYSERVS *Spec. CCCLXIX. Med. IV. iuxta l. 30. §. 10. ff. d. fideicom. libert.* quam aliquoties in partes vocauimus, indeque concludit, liberos patris obaerati hereditati sese non immiscentes, nihilominus retinere nomen heredum, hocque usurpando non suscepisse hereditatem, quod in extraneis leges non permittunt. Nec minus notatu dignum est, quod idem loco citato refert fictum illud, quo sui in rebus paternis gaudent, dominium allegatum fuisse, licet perperam, ad alienationem a patre moribundo factam infrigendam. Probat etiam quodammodo suitatis praxin, quod CARPZ. *P. III. C. 14. D. 30.* asserit, dogma illud a nobis supra refutatum de nonagenaria iuris immiscendi praescriptione, quam complures inter suitatis effectus referunt, in foris Saxoniae receptum, & supremarum curiarum decretis confirmatum esse. Decantatam differentiam suorum & extraneorum heredum ratione probandae immixtionis aditionisque supra tetigimus, retulimusque & Romani Iuris argumenta & sententiam communi, ut vocant, calculo probatam, qua creditores contra suos heredes acturi, immixtionem eadem ratione, ac si extraneos heredes conuenirent, probare tenerentur STRYK. *V. M. tit. de A. v. O. H. §. 4.* Inde qui suitatis effectus usu seruari negant, argumentum suae assertionis inuictum, ut putant, desumi posse statuunt.

Si

Si auctores haec afferentes inspicias, eos plerumque de hereditate damnosa loqui deprehendes, quo casu immixtionis praesumptio contraria coniectura eliditur. Sed parum praeiudicii sententiae nostrae adferetur, si dixeris, id ipsum dogma, quo suos ipso iure heredes fieri edocemur, quoad onerosos effectus, quod paulo post praeiudiciis quibusdam probatum dabimus, concessio abstinenti iure exoleuisse. Quicquid sit, superest suitatis effectus quoad hereditatis transmissionem, cuius usum adstruit LEYSERVS *l. c. Spec. CCCLXIX. Med. 8.* prouocatque ad tradita BERGERI *in supplem. ad Electa Discept. P. 1. p. 381. seqq.*

§. V.

Haec, quae pro iuris suitatis usu in Germania §. antec. adduximus, nunc nouo quodam praeiudicio illustrari lubet. Esto igitur, ad stabiliendam eo firmiter nostram sententiam, Responsum ab illustri Collegio Iuridico, quod Ienae est, Anno 1727. d. 28. Febr. datum: ubi suus heres ante immixtionem & abstentionem decedens, hereditatemque ad se deuolutam esse ignorans, pro sua portione transmisit hereditatem in heredes legitimos. Verba illius Responsi ita fluunt: Obwohl / daß ihr von des anno 1717. verstorbenen Schwieger Vatters N. N. Verlassenschaft / eures / nach ihres Vattern Todte anno 1722. gleichfalls verbliebenen Weibes wegen / etwas zu fordern nicht berechtiget / es das Ansehen gewinnen mögte; dieweil 1) aus der specie facti nicht zu ersehen / daß euer Eheweib entweder anno 1717 / da ihr Vater verstorben oder anno 1720. da ihr selbige geheurathet / ihre ratam
in

Ulterior usus
iuris Suitatis
moderni illustratio.

in der Väterlichen Erbschaft angetreten / und also dieselbe weder von der Mutter auff eure Kinder ex potentia sanguinis , noch von diesen auf euch hätte können transferiret werden. Hereditas enim non adita , non transmittitur ad heredes *l. 7. C. d. I. D. CARPZ. P. III. c. 14. d. 23. LYNCKER. Dec. 479.* & heredis heres regulariter hereditatem adire non potest. *l. un. §. 5. C. d. cad. toll.* vielmehr 2) so wohl eure Verstorbene Frau / als ihr / um die Väterliche Verlassenschaft euch nicht sonderlich bekümmert / sondern dieselbe der Schwiegermutter zu ihrer disposition überlassen und euch gleichsam derselben begeben habt. Alldieweil aber 1) euer Eheweib bis an den anno 1717 erfolgten Todesfall ihres Vatters in der Väterlichen Gewalt gewesen / des Vatters Erbin in sua portione ipso iure geworden / in welchem Fall denn die Rechte keine besondere Erklärung und Antretung der Väterlichen Erbschaft erfordern. *§. 2. Inst. d. her. qual & diff l. 11. ff. de lib. & posth. §. 3. Inst. de succ. ab intest.* und also ihre ratam an der Väterlichen Verlassenschaft etiam ante immixtionem & abstentionem auf ihre Kinder ex potentia sanguinis allerdings transferiret hat *l. 8. C. d. suis & leg. lib.* so müssen ic. Non deessent plures adhuc nouiorum Ictorum sententiae, quibus suorum heredum praerogatiua prae aliis hodie agnita probaretur, nisi breuitati studendum esset, vid. SAND. *Lib. 4. tit. 9. def. 9.* Nec minus inter illustres effectus, quibus sui heredes a reliquis distinguuntur heredibus, dispositio Imperatoris IVSTINIANI in *l. ult. C. de repud. her.* referenda venit ; qua videlicet suis heredibus paternam hereditatem recusantibus, nondum distractis fortunis, si minor intra septennium , sin vero maior intra tri-

triennium, suam reuocare concessum fuit abdicationem, quod adhuc hodie obseruante BRVNNEM. *ad c. l. ult.* in foris Germanici Regni obseruari dicitur. iunge *l. 8. ff. de I.D.* Addi his meretur locus insignis REFOR. FRANCOF. *Part. VI. tit. 2. §. 5.* quo sui & emancipati aequo pari que iure censentur, ipsisque immissionis necessitas remittitur. Ita enim lex patriae: Doch da die Instituirte Erben keine Extranei sondern Leibes Erben wären (quibus & emancipati subintelliguntur, quum solius sanguinis hoc loco in parentum successionibus habeatur ratio) dieweil denn dieselben von Rechtswegen/ auch vermöge unserer alten Reformation der Immission nicht bedürffen / so lassen wir es auch dabey verbleiben; sie wären denn frembd und ausländisch (quod a iure ciuili plane recedit, quo domicilii mutatione sui heredis iura minime auferebantur) denn auff solchen Fall sollen sie nicht allein um die Immission anhalten / sondern auch was im dritten und nachfolgenden §. §. (loquuntur de extraneis) verordnet/ zu leisten schuldig seyn.

Iure Franco-
furtensi sui ac
emancipati
pari passu am-
bulant.

§. VI.

Nostra quoque nunc intererit, postquam de effectibus Iuris Suitatis, praecipue circa hereditatis transmissionem conspicuis, differuimus, in pauca ulterius conferre, quale Pragmatici moderni de probatione immixtionis suorum heredum ferunt iudicium. Reiiciunt cumprimis omnem necessitatem, vtpote ex rigidissima Romanorum patria potestate ortam, in casu damnosae hereditatis paternae; respectu vero lucrosae, ipso iure acquisitionem ac transmissionem agnoscunt. Quod vel exinde probare

Cul immix-
tionis proba-
tio hodie in-
iungitur?

conantur, quum nemo in sui detrimentum sese hereditati nociuæ immiscuisse praesumatur. Verum tamen, si quis a lege ipsa nolens volens pro herede habeatur, quod nec jure Prætorio mutatum: qui in contrarium nequitur praesumptionis nexus, concidit & reiicitur. Nec eos ratio iuat, quando aiunt, filium non debere esse deterioris conditionis extraneo; imo si id verum esset, sequitur, eum quoque & in reliquis huic similem esse oportere. In utroque enim herede, acquisitionis hereditariae intuitu, compendii ac detrimenti aequale debet esse ius ac ratio. Sed quis audet, in tanto contradicentium numero iuris civilis dispositionem, haud spernendis rationibus subnixam, quasque omnes hic enarrare longum foret, in vitam rursus reuocare, postquam ex nimio erga liberos fauore usu fori inductum, ut hi in favorabilibus legis ministerio, nulloque eorum facto concurrente, optimo iure fiant heredes; in odiosis ex aduerso pro talibus non censeantur. Hinc si forte a Creditoribus paternis conueniantur, ac callide negent, sese haud immiscuisse herediolo paterno, onus probandi creditoribus iniungi solet. Facti enim esse immixtionem clamant, & ius negantis potius, contra quem factum non praesumi, nisi assertum legitime ab allegante probetur, *l. 20. C. d. probat.* Subiungemus his praeiudicium aliquod ex *RICHTERO Vol. II. cons. 39.* depromptum, unde apparebit praxin hodiernam hoc in passu Iuri Ciuili nuncium remisisse, & suum heredem citra facta vel expressam voluntatis explicationem de adeundo patrimonio in odiosis pro herede amplius haud fingere. Verba illius ita fluunt: *Weilen die hereditatis aditio & immixtio in facto bestehet / und von dem/der solches assertet / erwiesen werden muß / auch ohne des dem actori obliegt*

obliegt/fundamentum intentionis darzuthun und zu probiren/ und die Kinder nicht gehalten wieder ihren Willen sich hereditati paternae zu immisciren/ dahero auch/ wann sie sich derselben enthalten/ die debita paterna abzutragen nicht verbunden/ so folgt hieraus und euren angeführten rationibus und motiuen so viel/ daß ihr mit dem Beweis zu verschonen/ und vielmehr eure Gegentheileil/ daß ihr euch der väterlichen Erbschaft angemasset/ wie recht zu probiren schuldig etc. adde EIVSD. *Conf.* 38. n. 9. vbi opinionem eorum, qui filium indistincte ipso iure heredem faciunt, eique probationem, se beneficio abstinendi vsum fuisse imponunt, contrariae postponit sententiae, hisce verbis: Es ist aber die andere Meinung/ daß nemlich dem Kläger das onus probandi: filium se immiscuisse hereditati paternae zuzuköme/ besser und von mehreren Rechtslehrern beliebt/ dahero Beklagter N. weisen er excipirt/ daß er seines Vatters Erbe nicht worden/ die väterliche Schuld zu zahlen nicht ehe mag angehalten werden/ als wann/ daß er seinen Vater geerbt/ erwiesen. In eo tamen propemodum omnes conueniunt, non tam exactam, vtpote in extraneo, immixtionis demonstrationem exigere, modo creditores leuibus saltem argumentis suffulti [filium scilicet bona paterna aliquando administravisse, fructusque ex fundo percepisse,] probare queant, quo casu praesumptionem pro immixtione capiendam esse dicunt, adeoque negatiuam & contrariam iuramento interdum corroboratam probationem in se suscipere filium compellunt. Subministrat nobis ad id demonstrandum praeiudicium praefatus RICHTERVS *Conf.* 35. eum in modum conceptum: Seid ihr N. nach Absterben eures Vatters in seinem Gut verblieben/ daß selbige

selbige nicht allein bestelt / sondern euch auch der Frucht-
 nieszung angemasset ; Ob nun wohl dahero von den
 Gläubigern gemuthmasset wird / daß ihr gedacht eu-
 res Vatters Erb worden / deswegen auff die Bezahlung
 hart in euch gedrungen wird / da ihr aber nicht in
 Meinung euch des Vatters Erbschaft zu immisciren/
 sondern nur allein deswegen eures noch rückständigen
 Muttertheils / des Iuris retentionis euch zu gebrauchen
 im Euth verblieben wäret / auch daselbige vermittlest
 Endts / damit ihr gestalten Sachen nach zugelassen /
 erhalten würdet : so mögte euch solches zu Schaden
 und Nachtheit nicht gereichen / noch auch die aditio he-
 reditatis dadurch erwiesen werden B. R. W.

§. VII.

An iure Ger-
 manico pos-
 sessio ipso iu-
 re transeat ?

Monuimus suo loco , possessionem sola aditione
 in heredem non transferri. Quod vti Romano iure cer-
 tissimum, ita & ipsa naturali ratione adiuuari videtur,
 nec Germanorum mores aliam sequi regulam crederes,
 nisi quorundam opinio dogma illud inuexerit : *transire*
possessionem ipso iure in heredem. Sententiae huius natales
 HAHNIVS in *Diss. d. Transitione possessionis &c.* ex legibus
 Taurinis, quibus regitur Hispania, repetit, quibusue cau-
 tum, *ut bonorum Maioratus naturalis possessio, citra vllum*
apprehensionis factum in successorem transeat, licet alius bona
apprehenderit ? Penetrauit haec sententia in fora Galliae,
 quod probat vulgata Gallorum paroemia : *Le mort saisit*
le vif, variisque prouinciarum Francicarum statutis robur
 accepit. Idem in Italia contigit & Belgio. Ne ad fidem
 dictis faciendam accumulamus Auctorum nomina, effe-
 cit

cit HAHNIVS *c. Diff. & SCHILTERVS Exerc. ad Pand. XV. §. 12.* Nec doctrinam hanc ICtis Germanis ignotam esse, teste CARPZ. *P. III. Dec. 224.* credimus, qui SCHILTERVM cumprimis *l. c.* defensorem nactus est. Addunt, & in eo maxime assertionis fundamentum ponunt, quod praeter aliarum gentium Germanicae originis leges vetustas eandem sententiam stabilientes, ipsum ius ALEM. *C. 224.* & SAXON. in *LandX. Lib. III. art. 88.* pro illorum effatis suffragium ferat. Sed nec certa satis est prisci iuris sententia v. omnino STRYK. *V. M. Pand. ad tit. d. A. v. A. P. §. 7.* & de descendentibus solum heredibus, & successione, quae ab intestato defertur, loquitur, & denique non de alia, quam *potestatiua*, vt ait SCHILTERVS, *possessione intelligenda*, quod eo nobis redire videtur, quod heredi non nisi *possessionis arripiendae potestas* competat, consentiente nobiscum ICto celeberrimo LEYSERO in *Med. ad ff. spec. 371. Med. 4.* Non ergo est, vt deseramus ius ciuile, quippe quod heredi facultatem arripiendae vacuae possessionis nunquam denegauit, sed quae contradicit sententia, potius ad errores Pragmaticorum, hodie ferme explosos, referenda; quod etiam ICti rerum forensium, morisque patrii peritissimi COCCEIVS *Iure controu. ad tit. d. A. H. Quaest. fin. GAIL. Lib. II. obs. 129.* HILLIG. in DONELL. *Lib. 7. c. 10. lit. C.* BRVNNEMANN. *ad l. 23. ff. d. A. & A. P.* SLEVOGT. *Disp. d. Possessione non transeunte* STRAVSSIUS *Disp. de herede ipso iure non possidente* approbarunt, eoque inclinasse SCABINOS LIPS. de iure consultos a 1691. GEORG. BEIERVS in *Pos. ad ff. tit. d. Acquir. Her. §. 6.* refert.

§. VIII.

Exempla possessionis ipso iure transeuntis.

Interim, vti non negamus, effectus possessionis vacuae posse heredi legis auxilio sine apprehensionis facto applicari, ita necesse est, vt id asserens, tanquam assertum iuri communi aduersum, probet. Eius generis consuetudinem in Archi - Episcopatu Colonienſi vigere testatur ESBACH. *in Add. ad CARPZ. Part. III. Const. 9. dec. 27.* Aliud exemplum notatu dignissimum ex ORD. POLIT. MAGD. *d. a. 1688. c. 44. §. 15.* exhibet STRYKIVS *l. c.* Meretur ipsa dictae Ordinationis sententia apponi. Distinguit illa heredes *descendentes* ab *aliis*, & rerum quidem incorporalium possessionem, sine facto apprehensionis, quibuscunque heredibus addicit. Verba, quae huc spectant, ita fluunt: Die quasi - possessio iurium wird ohne einzige Weiterung auf alle Erben / so sich der Erbschaft angemasset (quod non de gestione solum pro herede, sed & verbali additione, intelligo) ohne Unterscheid verfället. De rerum vero corporalium possessione ita loquitur: daß der Besitz oder Gewehr der Güther / sie seynd liegend oder fahrend / ohne einige leibliche Ergreifung / auf der Verstorbenen Erben in absteigender Linie (sive sui sint, sive emancipati) verfallen. Denique in laudata lege sanctio adiicitur: und einen andern / der zu Ergreifung einer Possels vorkommen / und sich in solchem Fall des Besitzes zu nähern unterstehen würde / es zu keinen Vorthail in und ausserhalb Reichens gedenen / sondern vielmehr vor eine straffbare That gehalten werden soll. Quo ipso heredi egregie prospectum, & violentiis turbis, fraudibus, quibus vacans

cans possessio hereditatis saepius inuadi solet, omne ad-
mitur iuris praesidium, prudenterque cautum, ne impro-
biores hereditatum captatores abuti possessorio summa-
rio queant. Ex hac ergo lege sequitur, heredem con-
tra eos, qui rerum hereditariarum possessionem arripue-
runt, interdictis retinendae possessionis, & mandati ma-
nutentiae tuendum esse. Si enim iuris fictione heres
pro possessore habetur, is sine dubio turbat aut spolium
committit, qui arripit rem a possessore non vacuam. Id-
que verum, non solum, si quis titulo hereditario iacen-
tem hereditatem vniuersam, aut eius partem inuase-
rit, quam successionis iure ad alium pertinere sciebat,
sed etiam, si quis ex alia causa iacenti hereditati turbatiuo
actu nocuerit; quo casu secundum ius Civile dubium o-
mnino, an heres remediis pro retinenda possessione pro-
ditis adiuuandus sit. Enim vero, licet aditio ius heredis
ad tempus mortis retrotrahat; vix tamen illud de pos-
sessione dixeris. Nec dici heres poterit turbatus, qui
nondum possedit.

§. IX.

De Romanorum spatium nouendiali supra vidimus.
Habet quoque ius Germanicum, quod illi comparandum.
Triginta dierum spatium maiores nostri constituerunt,
quo quiescere hereditas, & defuncti familia ex luctus
squalore emergere debebat. Meminit illius IVS SAXON.
Lib. I. art. 20. 22. 23. Lib. III. art. 15. & IVS LVBEC. P.
2. t. 2. art. 27. cuius verba sub calcem huius §. addidimus
Plura collegit HORNIVS in *Disp. de Die Trigesimo*. Seruat
hoc spatium nostra adhuc aetas, quod ob regulas forte
decori,

Germani po-
trigesimu
adunt.

decori, & vt heredi prospiciatur, receptum. Et ita in foro Saxonico ist vor dem Drensigsten der Erb niemand zu antworten schuldig / oder etwas zu geben verpflichtet. Quod ad aditionem hereditatis, disquiritur, vtrum ante trigesium hereditas iure Germanico adiri possit. Et Romanorum quidem institutis indecorum videbatur, negligere spatium quiescentis hereditatis, & velut vulturio more inhiare lucro sperato, non tamen simpliciter prohibitum nouimus heredi statim post mortis momentum, licet nondum apertis tabulis, voluntatem de suscipienda hereditate declarare *ex l. vn. §. 5. C. d. cad. tollend.* Nec certe ius patrium aliud seruare, crediderim, nec aliud retenta trigesimali obseruatione suggerit, idque cum primis, si de praxi nostri temporis iudicium ferendum [conf. COLER. *Lib. II. Dec. 202.*] quicquid forte alii contraxerint. Notabilis est, quem in hac causa iuris Germanici vetustioris cultores in scenam proferunt, textus I. S. in **Land R.** *Lib. 1. art. 22.* vbi sequentia leguntur: Der Erbe mag wohl einfahren zu der Wittbe in das Haus / oder Gut / ehe dem Drensigsten. Non de aditione loquuntur, sed compossessionis arripiendae potestatem heredi haec verba tribuunt, addita ratione, auf das er bewahre / das nichts verlohren werde / das ihm angehört. Custodiae causa ipsi esse licet in praedio, eo modo, vt scriptum est in *l. 2. ff. pro hered. saluo iure viduae*, quod retinendo bona, donec ipsi satisfactum, exercet, idque heredi cum primis necessarium, si forte alius possessionem praesumatur arrepturus. Addit demum SAXO: Anders soll er keine Gewalt haben in dem Gut bis an dem Drensigsten. Eiusdem prorsus tenoris constitutionem in **STATVTIS LVBEC.**, quae eodem ferme tem-

tempore vna cum Iure Saxonico, testante STRYK. *diff. prael.* in publicum prodierunt, deprehendimus, praeterquam, quod verba illius de heredibus solummodo legitimis, & ab intestato venientibus concepta videantur. Et vt eo commodius horum locorum consonantia pateat, tenorem *c. l.* hic adiicere libuit. Haben Mann und Weib keine Kinder / stirbt der Mann / so mögen die nächsten Erben desselben wohl zu der Wittib in das Haus fahren binnen den Dreyßigsten Tag / auff daß sie zu dem Gute mit sehen / das ihnen und ihren Erben anfallen mögte / und soll die Frau mit ihrem Rath die Begräbnis bestellen. Sonsten aber sollen sie an dem Guth keine Macht haben / bis so lang sie theilen werden / nach dieser Stadt-Recht. Gleicher gestalt wird es auch gehalten / wenn die Frau stirbt: Quibus verbis non adeundi libertas adempta videtur, sed ius disponendi de hereditate, quod ex aditione sequitur, restringitur. Inde inualuit, vt nec resignatio, nec inuentarii confectio, nec erciscundae familiae negotium ante lapsum trigesimi suscipiantur, licet negandum non sit, hanc legem inter coheredes consentientes tuto posse negligi, v. STRYK. V. M. ff. *ad tit. fam. hercisc. §. 12.* Certum ergo, ante trigesimum adiri posse hereditatem, idque cum primis ad effectum transmissionis STRYK. *l. c. ad tit. d. A. H. §. 10.* vtile videtur, decedente forte herede ante trigesimum, quamuis hac cautione opus non videatur, cum instituti heredis heredem ius deliberandi, & huic innixa transmissio adiuvet.

§. X.

De praescriptione iuris adeundi ita Ius Saxonicum antiquum in Land R. *Lib. 1. art. 29.* an Eigen uñ Erbe

Quo tempore
Iuri adeundi

Q

mag

apud Germa-
nos praescri-
bitur?

mag sich der Sachs verschweigen bey dreßsig Jahren/
und Jahr und Tag / und eher nicht des Reichs Schatz-
Cammer / und die Schwaben mögen sich nimmermehr
verschweigen an ihrem angefallenen Erbe / dieweil sie
es bezeugen mögen. *Varia hic occurrunt, quæ meren-
tur, ne prorsus transmittantur intacta. Receperunt Sa-
xones vetustiores triginta annorum praescriptionem in re-
bus immobilibus iuribusque, (idque & aliae gentes imi-
tatae sunt,) ea forte ratione ducti, quia Germanis XXX.
anni Seculum constituebant. PLIN. Hist. Nat. Lib. XVI. c.
44. Anni & diei adiectionem explicat SCHILT. Exerc.
ad ff. XLV. §. 52. Idque adhuc servant Saxones iis casibus,
quibus ius civile longi aut longissimi temporis praescri-
ptionem applicat. Quare eadem praescriptionis ratio in
iure adeundi hereditatem delatam observanda. Sueui an
vli fuerint praescriptionis iuribus dubitari posset, si con-
ferantur, quae IVR. SVEV. habentur & excepta legantur
apud SCHILT. l. c. §. 52. vbi historia privilegii habetur,
quod Alemannos a nexu praescriptionis eximebat, nisi
SVEV. IVR. quae vulgo circumfertur, COLLECTIO art.
294. & 265. vestigia Iuris Ciu. in hac causa luculenter ex-
presserit. Cum Saxonica compilatio longe sit vetustior,
quem Sueuica, mirum non est, hanc complura exotica ex
peregrinis legibus immiscuisse. De fisco Caesaris dubia
est legislatio Saxonica, an de bonis Principis patrimonia-
libus, hereditario iure quaesitis, siue de bonis vacanti-
bus, quae fiscus successionis iure suscipit, intelligenda ve-
niant? De vtrisque intelligi potest verborum figura an
ihren angefallenen Erbe / quibus omnis casus, quo fiscus
hereditario iure succedit, indigitatur, & si haec sequamur,
non incongrue excludendi forent casus, quo fiscus here-
ditati*

ditates in poenam aufert. Quicquid sit, videntur nobis Saxones vetustiores imitati esse gentium multarum mores, quibus fisco in damnis & lucris non nisi immemorialis possessio obstat. Iuris civilis sententiam exposuit STRYK, *d. Succ. ab. intest. D. 5. c. 1. §. 56*. Nostrum vero non est disquirere, an fiscus Caesaris statuumque hoc iure gaudeat? De Gerada singulari patrimonio foeminarum apud Saxones, itemque de Heergevvetta, masculis debita, notissimus & frequens casus existit, ut siue reversionis iure, siue ob successorum defectum Magistratui acquirantur. Vti ergo Saxones ius capiendi bona vacantia Magistratui addicunt v. CONST. ELECT. SAX. XXXVIII. P. III. **Land R. Lib. III. art. 80.** & in rebus mobilibus generatim praescriptione annua utuntur; ita de Heergevvetta & Gerada idem dispositum in **Land R. Lib. I. art. 28.** ubi ita: **Was erblosz stirbt / als ein Heergewett Erb oder Gerade / das soll mann antworten dem Richter oder Frohnboten / ob er es heischet nach dem dreysigsten / das soll dann der Richter behalten Jahr und Tag unverthan / und warten / ob sich jemandts darzu ziehen wolte mit Recht. Kommbt da niemandt so kehre es der Richter darnach zu seinem Nutz.** Quod tamen ita intelligendum esse censemus, ut si heres ex post legitima ac iusta impedimenta, veluti belli calamitatem, captivitatem, probare possit, iudicem res expeditorias s. Geradicas interim possessas illi restituere obligari. Huc collineare videntur, quae leguntur, in STAT. AQVISGRAN. num. XVIII. in verbis: **Wenn fahrend und beweglich Guth und Haab in der Stadt zu Alach / oder uff dem Land in den Dörffern darzu gehörend / erblichen anfält und ansirbt / das er / als fern er im Land ist / solch erblichen**

lich Guth binnen Jahr und Tag / darnach ihm solch Guth und Haab angefallen und anersorben ist / oder darnach als er zu Land kommen is / in eines Jahres Frist fordern und heischen soll / von dem / und an den Stellen / als sich des gebüh: en werde: Wer aber diß in Jahres Frist nicht fordert / der in dem Land wäre / oder zu Land quäme / der soll hinnach kein Recht haben solch Guth zu fordern. Quae vero de bonis tantum mobilibus hic disposita conspiciuntur, ad bona quoque immobilibia in STATVT. HAMB. P. III. t. 3. art. 18. extensa fuisse legimus. Sic enim ibi: Fält Erb auf dieser Stadt Bürger und Einwohner / darinnen sie mit Recht gewaltiget und immittiret seyn / und haben solches Jahr und Tag besessen / kähme darnach ein anderer aus frembden Landen / der sich in nähern oder gleichen Grad an gäbe / wird derselbe bey seinem endtlichen Eynd erhalten / daß er sich / als ihm wissend gemacht worden / daß sein Verwandter gestorben / auff den Weg gemacht: So hindert ihn solches nicht an seinen Rechten / sondern soll die Verwandtnuß / wie Recht bezeugen / und mag der Erb nochmahls bey Jahr und Tag / nachdem er den tödtlichen Abgang seines Verwandten erfahren / fordern. IVRE FRANCOF., cum certum temporis spatium hoc in casu praefinitum non sit, illud tacente statuto, ex iure Ciuili omnino erit supplendum, & ne heredis negligentia in infinitum relinquatur impunita, ex supra adducta ratione triginta annorum cancellis includendum.

§. XI.

An aditio nec

Cum Iure Germanico hereditas ex pactis deferatur,
non

non inutile videtur disquirere, *an heres ex pacto successorio, eoque uniuersali, non nisi acquirat hereditatem?* Sed cui non, haec meditati, statim in oculos incurrit insignis, quae inter pactitiam & testamentariam aut legitimam hereditatis delationem intercedit differentia? Qui testamento scriptus heres, aut cui lex addicit defuncti patrimonium, ei non nisi ius nascitur post mortem, mediante voluntatis declaratione suscipiendum; sed qui paciscitur de acquirenda hereditate, iam praesens voluntatem suam de eadem suscipienda exponit, & ex pacto ius hereditarium nanciscitur. Et certe non inepte sentiunt, qui successionem conuentionalem solis iuris naturae regulis apud Germanos regi asserunt, nisi statutis modificatam & determinatam. Pacto inest aditio, ex quo ius ortum in heredes transit, eo effectū, ut reuocari nequeat, sed heredibus quoque profit, &, nisi ex voluntate paciscentium, aut negotii indole, ad certam personam restringatur, adeoque nihil ex testamentorum natura adsciscat. Superuacaneum ergo foret, post mortem paciscentis nouam de hereditate acquirenda requirere declarationem, licet certum sit, heredem pactitium hereditati renunciare posse. Quicquid ergo de aditionis effectibus hucusque dictum in successione iuris communis, illud in hac successione anomala ex pacti potentia consequitur. Idem eo casu dicendum, si testator viuus heredes scriptos pacto ad seruandam vltimam voluntatem, & ne forte deserant hereditatem, adegerit. Licet enim hoc modo testamentum, quoad ipsam institutionem, naturam conuentionis nancisci, non ausim adstruere, ipsa tamen, quae testamentum confirmat, pactio, vim aditionis habere videtur. Sed an haec eodem modo de *mixtis*, quae vocant Pra-

cessaria heredi pactitio?

gmatici, *pactis successoris*, & quorum cumprimis in pactitia coniugum Successione usus occurrit, intelligenda sunt? Mixta vero dicunt, quae mutuo quidem consensu fiunt, ad instar tamen mortis causa donationum, atque ita inter pacta & ultimas voluntates fluctuant, & ex communi fori doctrina ad regulam Iuris Romani, licet perperam, constitui solent. Alienum ab instituto videtur, eorum naturam fusius persequi, quod praeter plurimos egregie executus est Ictus Celeberr. BOEHM. in *Diss. d. Succ. Coniug. hered. ex pact. dot.* Ad nos haec saltem pertinent intuitu aditionis hereditariae, cuius usum demonstramus, & eatenus, quatenus heredem vniuersalem constituunt, quem casum apud SAXONES in donatione mortis causa omnium bonorum iudicialiter facta exhibet CONST. I. p. 3. Sed non alia nobis de illis sententia, quam de pactis successoris asserta generatim, videtur ferenda. Requiritur illa acceptationem eius, cui successionem addicunt, illaque ipsissima est aditio, cuius effectus, quia reuocari omnino possunt, suspensus, morte eueniente plenissime sese exferit.

§. XII.

De aditione
hereditatis
Religioso de-
latae?

Non prorsus a scopo nostro alienum est, si de hereditate Monacho delata, per aditionem acquirenda, paucis dispiciamus. Cum enim Civile ius monachos & monasteria non penitus ab acquisitione hereditatis arceat, v. l. 56. §. 1. sq. C. d. episc. & cler. & quae habet SCHVRF. FIVS Cent. III. Cons. 41. DECIVS Cons. 674. GOED. DAEVS Cons. 25. n. 79. Vol. I. Cons. Marpurg. ; ita multo magis acquisitiones monasticae ad amplificandas Eccle-
siae

fiae opes facientes Pontificio iure iuventur. Primis na-
 scentis Ecclesiae temporibus rarior forte quaestio occur-
 rebat de Clerico aut Ecclesia heredibus institutis. Post-
 quam Ecclesia in republica pleno iure frui coepit, nec
 Clericis defuit occasio per delatas hereditates acquirendi,
 Vti clerici, quicquid intuitu officii olim sacri acquisite-
 rant, non Ecclesiae, cui inserviebant, sed sibi lucraban-
 tur, sic singulis hereditates delatas adire permissum erat.
 Omnes hac acquisitiones Castrensis peculii nomine venie-
 bant, spiritualis militiae analogia supposita, quod iam
 suo tempore HIERONYMUS in *Ep. 2. ad Nepot.* repro-
 bavit, & AVGVSTINO haec particularis proprietas dis-
 placuit, adeo, vt illius abolitionem summa ope obtinere
 annisus fuerit, remque eo demum perduxerit, vt sui,
 qui cum eo communem vitam colebant, nihil proprii
 haberent, sed Ecclesiae patrimonio acquirent. Tandem
 Imperator IVSTINIANVS in *Auth. Ingressi in Monaster.*
C. d. SS. Eccles. omnem hanc sibi acquirendi facultatem
 monachis ademit. Ceterum Ius Pontificium Clericis,
 non monachis, aliqualem acquisitionem permisit, vt patet
 ex *c. 3. x. de testam. & c. 5. eod.* introducto licet pauper-
 tatis, quod dicunt, voto, eoque non solum ex regula
 Basilii maxime monachis, sed etiam aliis Clericis certo
 modo imposito. Hodie monachum nihil proprii habe-
 re posse, NICOLAUS de VBALD. de *Sucess. ab intest.*
Cler. P. II. n. 1. seqq. adeoque hereditatem ipsi delatam
 claustro, cui subiectus est, ad exemplum filii familias lu-
 crari *l. f. C. de bon. quae liber.* neque eam adire, neque
 repudiare, ei concessum, nisi hoc fiat Praelati sui supe-
 rioris consensu. Quo posito corrui quorundam opinio,
 qua Monachi civili sensu habentur pro mortuis, & qui-
 bus

bus satisfecit BOEHM, in *Diss. de Success. in bona Cleric.* §. 19. Quin potius, filium monachum, licet P. P. per ingressum religionis liberetur, nihilominus iura & priuilegia suitatis retinere, asserunt Pontificii *arg. Nou. 81. c. 2. it. c. 61. de R. I. in 6.* Facili ergo negotio respondendum ad quaestionem, an hereditatis aditio Religioso herede nuncupato demandari possit? Nullum restat dubium, quin a Praelato, cuius iussus omnino praecedere debet, vel ipsi Monacho heredi, quod necessarium esse vult BRVNNEM, ad l. 4. C. de iur. del. n. 9. vel alii ex Monasterio *Clement. 3. de procur.* vel ut supra dictum, administratori aut aduocato deferri queat: cum primis cum hodie, explosis scrupulosis solemnitatibus, per Procuratorem vel aliam personam hereditatis aditionis negotium perfici legitime valeat. Pertinent ea, quae huc vsque differuimus ad coenobia bonorum capacia. Merito itaque ab hac excluduntur vniuersali acquisitione omnes, qui professione, quae non seculo solum eximit, sed etiam ab omni proprietatis usu excludit, obstringuntur, vt Franciscani, Capucini, aliaque minorum ordinum monasteria, quippe quae, nisi ex speciali summi Pontificis indultu, bona possidere nequeant. Et quidem hanc monasteriorum acquisitionem, quam in communi dicunt, CONC. TRID. *Sess. XXV. c. 3.* permisit quibuscunque virorum & mulierum coenobiis, etiam mendicantium, exceptis Capucinis & fratribus minoribus de obseruantia. Sed de Monachorum indiuiduali seu particulari acquirendi facultate expresse statuit c. 6. X. de statu monach: *Abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis adeo est annexa regulae Monachali, vt contra eam nec Summus Pontifex possit licentiam indulgere, adeo, vt CANISIVS ad Decretal. p. 267.* Monachum hoc impetrato indultu, ex

monachari asserat. Verum quis crederet Pontifices, qui omnia possunt, hos iuris dispensandi limites positos agnoscere, si meminerit, INNOCENTIVM III. in c. 4. X. de concess. praeb. asserere, se secundum plenitudinem potestatis de iure posse supra ius dispensare v. ZIEGL. in notis ad LANCELL. Ed. Thom. p. 567. & 659, LVDOVICVS de CASANATE Cons. 26.

§. XIII.

Deliberandi beneficium ius Romanum in fauorem heredis introduxisse, supra scripsimus, ne heres adeundo, ante institutum de hereditatis viribus examen, se aere alieno exsoluendo oneraret. Eiusdem vsus exiguum complures ex ipsa iuris ciuilis sententia adstruunt, postquam introducto inuentario heredi satis cautum. Sed vti ad vnum finem pluribus contendere mediis nusquam prohibitum, hincque apposite SCHILTER. Exerc. ad Pand. XXXVIII. §. 107: *Est tamen neque prohibitum, neque inconsultum, aliquando spatium deliberandi sumere. Nam & ipsum inuentarii conficiendi beneficium spatium requirit, & confectio deliberationis & animi destinationis norma est*; ita spatii deliberatorii vsus, Germaniae non incognitum, complura euincunt documenta. Insignem hanc in rem ex LL. SAX. ELECT. nobis locum suggerit DEC. LVII. in verbis; *Wollen wir / daß zwar denen Erben das spatium deliberandi annum, so ihnen die Rechte verstaten / und auff 52. Wochen zu rechnen ist / allerdings verbleiben ic.* Praeter vsus deliberationis, quam lex Saxonica ex iure ciuili hausit, duo hic occurrunt singularia, alterum, quod indistincte annus heredi ad deliberandum ipso iure indul-

geatur,

An ius deliberandi valeat iure Germanico?

geatur, nec, quae iure civili obtinuit, spatii deliberatorii petitio requiratur, forte ex sententia *l. 9. C. d. l. D.*: alterum, quod civilis ille annus modo computetur, non additamento Saxonico amplificatus. Idque notatu dignum ex eadem lege Saxonica, heredem beneficio *iuratae specificationis* hereditatem aditam repudiaturum, illam intra deliberationis annum debere edere, in verbis: **Je- doch pflichtig seyn sollen / in Mangel des Inuentarii vor Ausgang des Jahres** solche specification in Gerichten niederzulegen. Porro in ORD. SAX. PROC. RECOGN. *ad. t. 17.* vbi de processus reassumptione prorsus abolenda agitur, ita inter alia: **Und ihnen allerselts mit dem beneficio deliberandi sich zu behelffen nicht nachgelassen seyn**: euidenti argumento, generalem iuris deliberandi usum obstitisse nouae sanctioni, qua heredes ad litem a defuncto coeptam citra reassumptionem statim, aut continuandam, aut refutis expensis deferendam obstringuntur. Aliud exemplum iuris Statutari, quo usus spatii deliberatorii ex regulis prudentiae modificatus sistitur, suggerit nobis REF. *Vrbis Imper. FRANCOFVRT. Moeno flunio adsitae*, vbi *P. VI. tit. 1. §. 2.* sequentia leguntur. **Und nachdem die Rechte dem Erben hierzu [ad adeundum] Bedenck^{ts} Zeit** (dieweil es etwan mit der Erbschafft gefährlich und mißlich ist / also daß sich oftmahls dabey mehr Beschwerden mit der Zeit / als man Anfangs gewüßt hat / befinden) eines Jahr lang gnädiglich mitgetheilet / & mentione in subsequentiis de beneficio inuentarii facta demum pergit: **So wollen wir den Unsern / auch den Ausländischen hiermit freyge- stellet haben / solcher Weg einen / welchen sie wollen / zu wehlen.** Sic generatim, iure deliberandi asserto, tem-
pus

pus laudatae *R. Franc. §. 3.* ita determinat. Die weilen aber die obgemeldte Zeit des Jahres / denjenigen / so etwan auch Erben seyn / oder werden mögten / desgleichen den Legatarien und Gläubigern zu erwarten zu viel beschwerlich / sonderlich wenn auch zu besorgen / daß mittler Zeit mit denen Güthern in den Erbfall gehörig / nicht zum besten noch treulichsten mögte umgegangen werden. Equidem sat valide hae rationes ad coarctandum deliberationum tempus ; ast an his cessantibus , cesset quoque subsequens sanctio , affirmare non auesim? Audiamus vero , quae insequuntur verba: So ordnen und setzen Wir / wann der oder die / welchen ein Erbfall / in oder außerhalb Testaments auferstorben / alhier anwesend / auch/daß solcher Erbschaft sie berichtigt / wissend seynd / daß sie obbemeldte Erklärung innerhalb zweyer Monathen / so sie aber abwesend / und doch wissend wären (denn denen Unwissenden hierin keine Zeit zu setzen) inwendig eines Viertel Jahres oder Dreier Monathen zu thun schuldig seyn sollen. Pariter ius deliberandi in STATVT. WORMAT. receptum est , cuius verba *P. III. Lib. 4. tit. 10.* ita sonant : Ein jeder der in einen Testament zu Erben gemacht oder gesetzt / ist er gegenwärtig / so soll er haben 4. Monath / ist er aber abweslich oder ausländisch / der soll ein Jahr haben sich zu bedencken / ob er das Erb annehmen / oder des sich entschlagen woll. Notatu quoque digna est de iure deliberandi dispositio , quae habetur in ORD. IVDIC. MERCAT. LIPS. Tit 23. Wenn ein Fallit verstorben / und bey seinem Leben nicht allbereit bonis cedirt / es seye das Falliment annoch bey seinem Leben / oder allererst nach seinem Todte ausgebrochen / sollen des-

sen Kinder / oder wenn sonst die Succession vermöge der Rechte gebühret / innerhalb 8. Wochen / ob sie entweder ohne Bedingung, oder nach den Kräften der Verlassenschaft / und cum beneficio inuentarii der Erbschaft sich anmaßen / oder auch derselben sich begeben wollen / sich deutlich erklären / in dessen Verbleibung aber von der Succession gänzlich ausgeschlossen / und ein Curator bonorum ex officio bestätigt werden / allermaßen denn das denen Erben vergönte spatium deliberandi, so sich sonst nach gemeinen Rechten auf eine Jahr Frist erstreckt / in so weit gänzlich aufgehoben seyn soll. Vt-terius notamus probrosam non nullis prorsus videri quoad defuncti personam, inuentarii confectionem COLER. Dec. 68. n. 4. CARPZ. P. 3. c. 33. d. 18. n. 7. Nec adeo defunt constitutiones ac leges diuersarum regionum, quibus simpliciter adeuntes proximioribus, inuentarium conficere volentibus, praeferuntur. Hoc in Gallia teste PAPON. Lib. 21. tit. 9. obtinet; vnde Regum rescriptis, quibus inuentarii beneficium implorantibus respondetur, sequens adiungi solet clausula: *Dummodo alius non sit, qui se heredem simplicem dicat.* Idem receptum esse in Belgicis Prouinciis testatur GVDEL. de Iure Nouis. Lib. II. tit. 18. conf. ZOESIVM ad ff. tit. d. Iur. Del. in fin. Sed haec in pagoda.

§. XIV.

An beneficium
inuentarii va-
leat iure Ger-
manico?

Sed num inuentarii beneficium ius patrium & praxis fori Germanici recepit? Sunt, qui dubitant, idque, inquiunt, deberi moribus Germaniae antiquis, secundum quos heredes adeundo hereditatem se non ulterius obligasse censetur, quam
pro

pro quantitate patrimonii, adeoque nec ius deliberandi, nec beneficium inventarii iure Germanico necessarium fuit. Scribimus haec testibus SCHILTERO *Exerc. XXXVIII. §. 151.* HARTM. PISTOR. *Lib. II. quaest. 2.* Nituntur maxime *iurata*, quam dicunt, *specificatione*, de qua nos paulo post, qua exhibita, nec inventario heres indiget, nec retinere aditam hereditatem tenetur. Sed licet non prorsus fallantur, qui ita sentiunt, certum tamen est, id, quod de iurata specificatione asseritur, non in omnibus Germaniae provinciis pari ratione observari, & prodesse inventarium iis, qui iurare detrectant, nec deesse statuta, ius civile, quod ad inventarii effectum attinet, confirmantia, qualia laudat STRYK. *V. M. ff. ad tit. d. I. D. §. 2.* REF. NORIMB. *t. 38. leg. 1. §. 2.* IVS STATVT. HAMBURG. *P. 3. t. 7. art. 2.* WORMAT. *P. 3. Lib. 3. t. 27.* Sed omnium loco nobis memoranda venit REF. FRANCOF. ubi *P. 3. t. 1. §. 2.* haec habentur: Darneben auch noch einander Mittel / nehmlich die Wohlthat des Inventarii verordnet / also wenn der Erbe protestiret / daß er die Erbschaft anders nicht / dann mit solcher Wohlthat des Inventarii wolle angenommen haben / daß als denn ohne ferner Bedencken und Fürsorg er den Erbfall wohl antretten möge / und demnach den Creditoren weiter nicht / denn so viel in der Erbschaft gefunden wird / zu bezahlen verpflichtet. Et in legibus quoque Saxonie recentioribus inventarii mentionem factam legimus. Exemplum ne desit, in supra laudata DECIS. LVII. occurrunt verba: Nach Inhalt eines beständig auffgerichteten inventarii. Non placet in re notissima plura conquirere exempla. Magis ad scopum facit inspectio de inventarii conficiendi requisitis. Recordamur

An necessaria
obsignatio?

certum modum conficiendi inuentarii in *l. f. d. I. D.* praescriptum, quem an Praxis Germaniae receperit, quidue addiderit, videamus. Occurrit primo loco *obsignatio* rerum hereditariarum, quam vsus introduxit: eaque *solenis* a Notario, adhibitis testibus, aut a Iudice perficienda. Ignorat eam Ius Romanum quippe quod ad euitandam expilatae hereditatis suspicionem *c. l. f. §. 10.* inuentarium iureiurando confirmare heredem iusserat. Et licet extra casum statuti eam expresse approbantis nec hodie ad necessitatem & formam inuentarii pertineat obsignatio, suadet tamen prudentia, ut adhibeatur. Rem ipsam moribus locorum & statutis in Germania passim definitam legimus, quo pertinet exemplum ex *IVRE MAGDEB.* cum adiuncto Responso apud *STRYKIVM V. M. ff. ad tit. d. I. D. §. 3. seqq.* Facta obsignatione, eaque a Magistratu disquiritur, an resignatio ab aliis, aut priuata heredum auctoritate perfici queat? Mores & statuta locorum uti in obsignando, ita in resignando obseruanda esse non abnuimus, quae, si deficiunt, standum communi iuri, quod, cum obsignationis & resignationis negotium ignoret, ex regulis generalioribus & iuris analogia ferendum est iudicium. Obsignat autem iudex vel imploratus, vel ex officio; illo casu non dubium, quin consentientibus heredibus licita sit resignatio ab ipsis, quorum interest, aut a Notario legitime requisito facta. Contra ius fasque est, iudicem se obtrudere inuitis in negotio ciuili extra contradictionem posito, & eo pertinent, quae tradidit *LEYSERVS in Med. ad ff. spec. 364. med. 4. & 5.* Ast aliud dicendum, si minorum cura iudici incumbens, aut iudicis comodum forte ob ius detractus, aut creditorum petitio iudicis officium ad obsignandum excitauerit.

§. XV.

Inuentarium Iustinianus intra menstruum post aper-
tas tabulas spatium inchoari, intra LX dies praesente he-
rede, eo vero absente intra annum absolui praeceperat.
Equidem prostant statutarii iuris quaedam in sententiam
iuris ciuilis concepta exempla, quod STAT. HAMB.
P. III. tit. 7. art. 2. & NORIMB. tit. 38. leg. 1. & 2. pro-
bant, & moribus hoc tempus prorogari posse asserit
CARPZ. P. III. C. 33. D. 13. idque ex momento arre-
ptae possessionis computandum censet MEVIVS P. VI.
D. 180. ; vnde videtur pro vsu practico iuris ciuilis fe-
renda sententia: docet tamen optima rerum magistra ex-
perientia, spatia illa plerumque negligi, & adeo vera esse,
quae habet MEV. P. II. D. 356. n. 11, vbi notanter ait:
*Hodie nullibi tam strictam constitutionis Iustinianae formae in-
uentario praescriptae obseruantiam reliquam esse, sed aliqua i-
mo multa in vsu esse desisse. Deinde uti certum est plerisque
in locis, praesertim in Germania, pluribus eius legis praescri-
ptis contraria vel alia consuetudine esse derogatum, ita etiam ei
consequens, non praepriis, ubi de inuentarii forma & sub-
stantia quaeritur, considerandum, quid constitutio illa velit,
sed quid consuetudo alicubi receperit. Porro & inuentarii so-
lennia Nou. I. c. 2. citatio creditorum & legatariorum, his-
que absentibus tres testes, insimulque heredis subscriptio,
& ut tabularii manu scribatur appposito venerabili signo
crucis requiritur. Et haec plerumque negligi praxiedo-
cemur. Notarii testiumque aut Iudicis praesentia has so-
lennitates supplere solemus. Ad id probandum, placet
nunc modum conficiendi inuentarii IVRE PATRIO ad-
iicere,*

An requisi-
ta
Iuris Romani
circa inuenta-
rium recepta?

iicere. Apparebit exinde satis abunde, iuris ciuilibis solennitates vt plurimum in defuetudinem abiisse. Commemorat hoc expressissimis verbis REFORM. FRANCOF. P. VI. t. 3. §. 5. in sequentibus: **Wiewohl nun auch die Rechte zu solcher Inuentirung mehrerley Solenniteten erfordern / welche doch fast allenthalben / und also auch bey Uns in Abgang gekommen. So ordnen und wollen Wir / daß die Form der Inuentirung allermaßen / wie die von Alters her bey Uns herkommen / auch nachmals soll gehalten werden.** Oportet autem eo iure heredem intra mensem, non vt Iur. Ciu. post apertas tabulas, sed a tempore mortis eius, ad cuius bona adspirare velit, confectionem inuentarii petere [adiecta insimul certa poena, si hoc tempus absque iusta ac legitima causa neglexerit] illudque intra duos menses, si bona extra territorium sita, finire. Quae omnia quum potissimum Iure Rom. procedant, verba Reformationis ipsa apponere, superfluum esse putauimus. Notabimus tamen singulare illud, quod circa tutores inuentarii confectionem curantes *cit. loc. §. 3.* occurrit, vbi ita: **Wären auch die Erben unmündig und doch mit Vormündern versehen: So sollen dieselben Vormünder / in den nächsten acht Tagen nach den sie aufgenommen und bestätigt worden / die Inuentirung vornehmen / und aufs längst in Monatsfrist vollenden.** Personae vero inuentarium conficientes *c. 4. §. 5.* ita denominantur. Nämlich aber / daß die Inuentarien durch unsern geschwornen Gerichts-Schreiber (doch mögen Zeit sterbender Lauff auch andere glaubwürdige Notarien hierzu gebraucht werden) und Obersten Richter / und dann derjenigen / so um die Inuentirung haben angesucht / geschehen. Et sic nec subscriptione

ptione heredis, nec citatione legatariorum ac creditorum opus est, sed vt praeter annum, mensem & diem, nomina Inuentarii confectionem impetrantium sub initio duntaxat adiiciantur, omnesque res tam mobiles, quam immobiles simpliciter non aestimatae, tam obligationes, vt vocant, actiuae, quam passivae, bona fide inserantur, quod verba *c. l.* posteriora innuunt, Solches auch zu Eingang des Inuentarii, item in was Jahr / Monath / und Tag / auch durch wen / und auf welcher Person Begehren und Beyseyn daselbige Inuentarium aufgerichtet / eigentl. gesetzt und beschrieben / demnach alle des Verstorbenen Haab und Güther / liegend und fahrend auch Brieffe / Register / Schulden und Gegen Schulden / in solches Inuentarium treulich gebracht werden. In IVRE FRANCONICO DUCALI *Part. III tit. 55.* solenne inuentarium expresse sublatum est, vtque coram duabus personis iudicialibus a Notario conscribatur, inductum, hac addita ratione, ne nimium Iuris Ciuilis subtilitatibus heredes forsan sentiant incommodum. Denique dicta ORDINATIO *cit. loc.* persequitur: Und soll der Erb zu Verfertigung eines solchen Inuentarii ordentlich drey Monath dilation und Zeit haben / gleichwohl aber ihme aus genugsamen Ursachen / nach Erkündt nüss iho genannten unsern Gerichte / eine längere Zeit darzu gegeben werden. Er der Erb auch unmittelbar von jedermännlichen solcher Erbschaft halben ungemüßet und unangefochten bleiben. Et in *art. 1.* der **Hamburgischen Fallit-Ordn.** singularia quaedam circa hereditatis aditae restitutionem, mediante inuentario faciendam, occurrunt. Merentur ipsa praedictae Ordinationis verba hic apponi: wenn die Erbschaft nicht hinlänglich / sollen

die Erben alsobald denen Creditoribus es anzeigen /
 Darbeneben auff deren Anfordern und Begehren / auch
 wenn nur gleich einer derselben anhielte / schuldig und ge-
 halten seyn / mit einem Cörperlichen End zu erhalten /
 daß sie mit beregter Inuenturung richtig verfahren / nichts
 verschwiegen noch veräußert / und darauff die ganze he-
 redität denen Creditoribus abtragen sollen. Et quamuis
 hodie praesumptio sit pro inuentario, quod iuratae speci-
 ficationi aequiparetur, adeo, vt tantum alterutrum exigi
 soleat, Ein zu recht beständiges Inuentarium, oder in Er-
 mangelung dessen eine Endliche specification, nihilo tamen
 secius IVRE FRANCOE. Iuris Ciuilis dispositio recepta,
 si suspicio aliqua fraudis in heredes, siue in eos quorum
 desiderio inuentarium confectum, cadat, (cum facile, vbi
 obsignatio defuit, aliquid supprimi potuerit,) ita vt illam
 iureiurando expurgare heredes adigi valeant, verba c. l.
 §. 11. ita audiunt: Es sollen auch den Legatarien / Glau-
 bigern und allen andern / so der Erbschafft halben in-
 teresse haben mögen / zugelassen seyn / gegen dem Inuen-
 tario, wenn sie vermeynen / daß es nicht rechtmäßig
 nach dieser Ordnung gemäß / aufgerichtet / oder daß nicht
 alles darinn treulich gebracht seyn sollte / nicht allein ih-
 re Einrede zu thun / sondern auch die Erben / so inuen-
 tiren lassen / auf den End / daß nichts durch sie hinter-
 halten / sondern alles so ihnen bewußt / treulich in das
 inuentarium kommen sey / zu dringen.

§. XVI.

Forma inuen-
 tarii Iure Ro-

Quod, licet satis certum sit, notamus tamen, nec
 hac in parte deesse leges prouinciarum Germanicarum
 for.

formam Iure Ciuili praescriptam pressius sequentes: vid. LAUTERB. *disp. de Inuent. hered.* Occurrit eius generis legislatio memorabilis in STATVTIS HAMB. *P. III. tit. 7. art. 4.* Nec desunt Icti, qui in dubio solennitates Iuris Ciuilis adhibendas putant, vid. RICHT. *Dec. 59.* Alicubi solennem inuentarii formam deprehendimus aliquatenus expressa lege mutatam vel auctam. Sic IVRE WÜRTEMBERG. requiritur, ut heres apud iudicem profiteatur, se inuentarium confecturum, atque duas sibi personas iudiciales adiungi petat, denique vt confectum rerum hereditariarum repertorium in iudicio deponat, vid. in **Württemberg. LandX.** *P. III. tit. 22.* In STATVTIS NORIMB. *tit. 35.* cautum, vt inuentaria priuatim confecta, in iudicio praesentibus legatariis aut creditoribus iureiurando confirmantur. Aliter res decisa **Chur = Pfälz. LandX.** *P. III. tit. 39.* Et si dicendum, quod res est, legatariorum aut creditorum praesentia Notarii testiumque fide, & quae inde nascitur, praesumptione suppletur. Si quae forte fraudis adsit suspicio, ea facile iureiurando heredis purgari poterit, ipsa adstipulante *lege 22. §. 10. C. de I. D.* vid. MEV. *P. IV. D. 92.* & STATVTARII IVRIS *dispositionem*, quam §. *anteced.* adduximus. Nec dupli poenam heredem hodie euitaturum, credo ex *l. f. §. 10. C. d. t.* si fraudis conuictus fuerit, licet dissentiat RICHTERVS *Dec. 59.* Notabilis hoc loco, si heres aliquid ex rebus hereditariis dolose reticuerit vel surripuerit, nobis se offert quaestio: Num heres hodie, si fraudis fuerit conuictus, beneficio inuentarii priuari, atque adeo ad vniuersa legata praestanda, nec minus ad omne aes alienum exsoluendum obstringi possit? In Iure Ciu. nullibi extat huius beneficii priuatio, quippe quod

mano praescri-
pta vbi hodie
obseruatur?

An heres do-
lose quaedam
surripuens be-
neficio inuen-
tarii priuetur?

in tali casu heredem ad duplum resarciendum obstringit, inde patet eum, qui expilauit hereditatem ultra vires patrimonii non teneri, nisi lege expressa id volente. Ea occurrit priuationis Inuentarii legislatio in REFORM. FRANCOF. *Part. VI. tit. 3. §. 8.* cuius verba haec sunt: **W**ürden dann in solcher Inuentirung etliche nahinhaffte **S**tücke durch die Erben wissentlich und vorseßlich verschwiegen und hinterhalten: **U**nd man sie dessen also überwiese: so sollen sie damit obgemelte Wohlthat des inuentarii, darzu derjenige / so den Vlumfructum und **B**ensetz an solcher Nahrung ganz oder zum theil haben mögte / denselben auch verwirckt haben. Ita quoque statutum est in IVRE HAMBVRG. *Part. III. tit. 7. art. 5.* in verbis: **W**ürde aber der Erbe die obgesetzte Form zu inuentiren in einen oder mehrern Puncten überschreiten / oder etwas gefährlicher weise zu inuentiren verschweigen / verhalten / oder verbergen / und dessen überwiesen werden: so soll er die Schulden / und alle legata, ungeachtet daß er ein Inuentarium auffgerichtet / und die Erbschaft vielleicht nicht so viel vermöchte / zu bezahlen verpflichtet seyn; Adde eiusdem Ciuitatis **N**eu und reuidirte Banqueroutier und Falliten **O**rdnung *art. 2. in fin.* In IVRE WÜRTENBERGICO in **L**and **X.** *Part. III. tit. 2.* idem expresse sancitum. Praeterea eodem loco *Part. IV tit. 3. §.* **I**nnassen wir den **x.** de coniuge superflite & ex bonis mariti quaedam dolo malo surripiente singulare illud dispositum legimus, vt mulier restituta re abemta vsumfructum iure prouinciali in defuncti bonis constitutum, non tantum amittat, sed & alia carceris vel pecuniaria poena plectatur. De usu fori hac de re quoad SAXONIAM, vid. RICHT. *Dec. 59. num. 16.* Eadem poena

poena heredibus fraudem in inventarii confectione committentibus, nec non aliquid surripientibus in *Part. III. tit. 55. §. ult.* **des Herzogthum Francken: Lands Gerichts: Ordnung** dictata reperitur, vbi haec legimus: Würde aber der Erb in Inuentirung des Verstorbenen Haabe und Güther etwas gefährlicher weise hinterhalten / verschweigen / und nicht in das Inventarium bringen und beschreiben lassen / und sich dasselbe hernach beständig befände / so soll ihm das gemachte Inventarium weiter nichts nützen oder fürträglich / sondern er von wegen solches begangenen Betrugs schuldig und verbunden seyn / alle legata und Schulden gänzlich ohne Abgang / da es gleich die Erbschaft nicht erreichen thut / von den seinigen zu bezahlen und auszurichten.

§. XVII.

Postulat tractationis ratio, vt de *iurata*, quam vocant, *specificatione*, cuius iura *Ingens fori Germanici Decus*, MEVIVS, eleganti Schediasmate exposuit, videamus. Utuntur hac Saxones cum primis, eamque in Electoratu DECIS. LVII. approbatam nouimus, Dantur etiam, qui eam generali Germaniae consuetudine niti asserunt, quo pertinent verba sententiae a LEYSERO *spec. 365.* relatae, vbi: vermittelst Ueberreichung eines richtigen Inventarii, oder in dessen Ermanglung nach der in Teutschland heut zu Tage eingeführten Gewohnheit die Herausgebung einer Endlichen specification mit einem solennen Inventario gleiche effectus hat. Sed non videtur illud simpliciter asserendum. Audiamus MEV. P. 6. D. 411. ubi ita:

De vsu iuratae specificationis.

*Quod alias obtinet, ut qui aliena bona, detinent & admini-
 strant, teneantur edere inventarium, aut eo non confecto iura-
 tam designationem, & cum illud deest, per hanc debito defun-
 guntur, non pertinet ad heredem, ut etiam per talem designa-
 tionem iurata beneficio inventarii fruatur, nec ultra vires
 hereditatis teneatur. Soli enim inventario, eique solenniter con-
 fecto a lege is effectus tribuitur, non nudae designationi, utut
 iuramento corroboratae. Et certe statuta, quae huc usque
 allegauimus, pleraque eius mentionem non faciunt.
 Quare nec eandem, nisi probatis moribus aut statuto,
 inventario aequiparandam credimus. An aequa sit haec
 consuetudo, consultaue cum LEYSERO l. c. non dispu-
 tabimus. Spes lucri & auri sacra fames quem ad peieran-
 dum inducere potest, ei etiam suppeditabit callida con-
 silia, quibus Notarii testiumque aut iudicis in conficien-
 do Inventario circumspectam solertiam fallere queat.
 Quod effectum iuratae designationis attinet, afferunt eam
 vim solennis inventarii obtinere, adeoque non solum
 confusionem patrimonii impedire, & heredem a solu-
 tione aeris alieni ultra vires hereditarias liberare, sed il-
 lud etiam cumprimis operari, ut licet simpliciter heres
 adierit hereditatem, possit tamen huius beneficio quo-
 cunque tempore repudiare patrimonium susceptum, &
 se a molestiis damnosae hereditatis liberare. Et quod
 ad forum Saxonicum spectat de his nullum fere restat
 dubium. Alibi usum iuratae designationis ad solos he-
 redes restringi videas, adeo, ut ratione creditorum vim
 inventarii nulla ratione tueri valeat. Testis huius affer-
 ri esto MEVIVS P. II. Dec. 96. qui tamen sibi ipsi con-
 trariari videtur P. VII. D. 50. Sed dubito, quin solida
 diuersitatis ratio dari queat. Nam quod heredes in lucro,
 cre-*

creditores in damno vitando versentur, gratis dictum videtur a BERGERO *Oecon. Iuris* p. 492. n. 2. Vtriusque interest, res hereditarias servari, & contra utrosque aequa ratione militat enata ex iureiurando praesumptio. Denique an heredis heres ad iuratum specificationem admittendus, eo cumprimis fine, ut iudicet, quid ad utramque hereditatem pertineat, seu ut clarius rem eloquamur, an locus in hoc negotio iuramento credulitatis detur? Celebris est inter Pragmaticos disceptatio. Tractant illam RICHTERVS *P. I. D. 58.* BRUNNEM, *ad. l. f. C. d. I. D. n. 43.* CARPZ. *Part. III. Const. 33. Def. 14.* LEYSERVS *in med. Spec. 365. med. 4.* Et quamvis in eo facile largiendum, quod debilius omnino sit fides iuramento credulitatis munita, cum tamen non alia supersit via cognoscendi hereditatis vires, meliusque sit probabili, quam nullo veritatis fundamento niti, ab aequitate alienum esset, heredem heredis ab omni iurisiurandi vinculo absolvere.

An heredis heres specificationem iuratum edere teneatur?

§. XIX.

Iure Civili heres negligens inventarii beneficium in solidum & creditoribus & legatariis obligatur. Praestat ergo legum germanicarum de hoc obligationis effectu sententiam in medium proferre. Ita vero in REF. FRANCOF. *Part. VI. tit. 3. §. 17.* Da jemand diese Ordnung überfahren / und nachdem er die Erbschaft angenommen / das Inventarium gar unterlassen hätte / derselbe soll wissen / daß er nicht allein alle des Verstorbenen hinterlassene Schulden / sondern auch / wenn derselbe ein Testament aufgerichtet / alle darinn vermachte Lega-

An iure germanico creditoribus heres in solidum tenetur?

ra vor allen zu bezahlen und zu entrichten (obgleich
 sich so weit nicht erstreckt) schuldig seyn / darzu auch
 des Abzugs Falcidiae sich gar nicht zu gebrauchen habe.
 Et ne minores, delata ipsis hereditate & a curatoribus adi-
 ta, damno afficiantur, vel restitutionis ambagibus impli-
 centur, in eadem *P. VI. tit. 1. §. 6.* sancitum: So auch
 die Erbschaft etwan minderjährigen Kindern / oder
 Personen / so mit Vormündern und Curatoren verse-
 hen / anfiel: So sollen dieselbe Vormünder den Erbs-
 fall nimmer anders / denn mit ausdrücklichen Vorbe-
 halt obbemeldter Wohlthat des inventarii, in ihrer
 Pflieg-Kinden Mahmen annehmen. Ad idem praestan-
 dum *STATUTA COLONIENSIA de anno 1437. art. 12.*
 heredem obligant: Et postquam ibidem in praecedentibus
 liberis sine inventario hereditatem suscipientibus debito-
 rum paternorum exsolutionem incumbere, dictum: ita
 in subsequentibus inventarii confecti effectus apposite
 notatur: Mehr nehmen sich die Kinder des Guths
 und Erbs an / ouermiß eines inventarii, so sollen sie nicht
 fürter schuldig seyn zu bezahlen / denn also viel des Guths
 wäre / das sie sich also angenommen und unterwunden
 hätten / als fern das reicht und langt / und fürter nicht.
 Addemus his quoque dispositionem des **Hertzogthum
 Franken: Lands Gerichts-Ordnung** *P. III.
 tit. 55. §. 1. vbi:* Und weilen diejenigen / so ex testamen-
 to vel ab intestato Erbschaften angenommen / Verles-
 hung der Rechten nach grosse Beschwerden und Nach-
 theil offtermahls daraus entstehen mögen / den der also
 schlechterdings eine Erbschaft annimmt und adiret /
 würde dadurch verbunden / alle des testatoris Schulden
 darzu auch die Legata an zu nehmen und zu bezahlen /
 unge-

ungeachtet in der Erbschaft so viel nicht gefunden und ererbet würde. *Postea autem heredibus hereditatem sibi delatam adeuntibus consulitur, ut negotium illud, ne aeri alieno sese impliceant, neque legatariis ac fideicommissariis ultra patrimonii vires tenti sint, inventarii ope perficiant;* verba *c. l. §. 3.* haec sunt: Und da sie besorgten / die Schulden mögten das Vermögen des Erbs übertreffen / daß er ante aditionem hereditatis protestire / daß er solche Erbschaft nicht anders wolle annehmen / denn so weit sich die Güther derselben erstrecken / und darauff wolle er ein gebühlich Inventarium aufrichten und denn dieser Ordnung nach alles was in der Erbschaft zu finden ist / ordentlich verzeignen und aufschreiben lassen. Eadem habentur in *STATVTO WOR. MATIENSI P. II. Lib. 3. t. 27. & HAMBVRG. P. III. t. 7. art. 2.* *IVS CIVICVM LVBECENSE* rem quidem expresse non exprimit, testatur tamen *MEVIVS ad Ius Lubec. P. II. t. 1. art. 7. n. 3.* omisso inventario heredem in solidum, vti iure civili cautum, teneri in illis locis, vbi usus iuris *LVBECENS.* viget. Non ergo statuta Germaniae a civili iure fecerunt diuortium, quae post hoc in fora nostra receptum inualuerunt. Facili negotio plura possent colligi, ni operae & chartae parcendum esset: Sunt vero, ne quicquam, quod ad rem pertinet, relinquamus intactum, qui iure Canonico, cuius iam, ante Ius Romanum introductum, insignis apud Germanos auctoritas extitisse creditur, inualuisse putant, non teneri heredem ultra vires patrimonii, quod a defuncto in eos transiit. Allegant *c. 5. x. d. rapt. incend.* vbi *ALEXANDER III.* rescripto ad Episcopum Claremontanum iussit, *ut heredes incendiarii his, quibus ille per incendium vel alio*

modo damna contra iustitiam irrogavit, iuxta facultates suas condigne satisfaciant. Voluit hic Archiclaus totius Monarchiae Ecclesiarum, vt damnum datum a defuncto refarciat heres, idque secundum modum patrimonii, quod reliquit, definiendum, sed id ipsum, quod nos disputamus, de obligatione heredis inuentarium non conficiendis, nullatenus tangit. Sed his contradicunt iure civili sancitis cum primis Saxones, quibus cum iurata bonorum hereditariorum designatio inuentarii vicem suppleat, eaque omni tempore edi queat, consequens est, heredem licet neglecto inuentario nunquam teneri ultra hereditatis vires. Accedit veteris iuris Saxonici dispositio, quae in *Land R. Lib. 1. art. 6.* his verbis concepta legitur: *Wer aber das Erbe nimmt / der soll durch Recht die Schuld gelten / als fern / als das Erb gewähret / an der fahrenden Haab.* Duo hic notamus, alterum, ultra hereditatis substantiam non teneri heredem, alterum, aes alienum saltem ex mobilibus soluendum, quod postremum tamen ob diuersas Codicum lectiones dubium redditur teste *SCHULTERO Ex. 38. §. 151.* nec cum moderna praxi Saxonica conspirat. Prius obseruari, omnium suffragia testantur. Nec in allodialibus solum, sed & feudali successione obtinet. Huc praeter alia legum Saxonicarum loca, quae paulo post dabimus, spectant verba des *Torganischen Ausschreibens* *tit. welcher Gestalt die agnati § dieweil aber dennoch re.* *v. HARTM. PISTOR. Lib. 2. q. 2. COLERVS P. II Dec. 68. RICHTERVS Dec. 60. FRANZKIVS Lib. III. Res. 6. CARPZ, P. 1. d. 25.*

§. XIX.

Si ergo ex Saxonum moribus heres non tenetur ultra id, quod adeundo ex hereditate acquisiuit, liceat que id ipsum beneficio iuratae specificationis indicare, consequitur ulterius, regulam iuris ciuilis, qua hereditas simpliciter adita repudiari nequit l. 3. & 4. C. de repud. vel. abst. hered. Saxonum moribus non obseruari. Nihil enim refert, siue heres, siue curator bonorum creditoribus satisfaciatur, & recte in hac causa CARPZOVIVS P. III. Conf. 14. def. 31. vtitur communi axiomate: cessante prohibitionis ratione, ipsam repudiandae hereditatis prohibitionem eneruari. Et quod debitori conceditur flebile cessionis Bonorum beneficium, cur denegatur heredi, qui aes alienum non contraxit, & cum Iure Saxonum non teneatur de suo soluere, iustissime deprecatur damnosae hereditatis molestias. Non vero possum non his, quae de Saxonum legibus adduximus, ea addere, quae in ELECTORATV, DECISIONE LVII. habentur, & mores Saxonum certa ratione ad Romani iuris sententiam reduxisse & attemperasse videntur. Verba eiusdem ita fluunt: Da sie die von ihnen angemaste Erbschaft denen Glaubigern / nach Inhalt eines beständigen auffgerichteten Inuentarii, oder in Mangel dessen einer eydtlichen specification abtreten wolten / sie zwar damit zugelassen werden / jedoch pflichtig seyn sollen / in Mangel des Inuentarii, vor Ausgang des Jahres solche specification in Gerichten niederzulegen / und zugleich in der endlichen Bestärkung / auf Begehren derer Glaubiger / anzuerbiethen / auch solches bey Abtretung der

Iure Saxónico hereditas adita repudiari potest.

Erbſchaft ohne rechtliches Erkäntnuß würcklich zu leiſten. Salua ergo, ſi haec expendas, manet Iuris Saxoni-
ci regula, repudiari poſſe hereditatem aditam; ſed ſpatio
eandem deliberandi annuo adſtringi, adeoque ius ciuile
& Saxonium coniungi. Pergit decifio: Würde aber einer
oder andere ſolchen vorgeschriebener Maſſen nicht nach-
kommen / oder obgeſetzte Friſt verſtreichen laſſen / ſo ſol-
len ſie ferner mit der renunciation der Erbſchaft nicht
zugelaſſen ſondern dieſelbe / ſo weit ſie ſich / vermöge ei-
nes beſtändigen Inuentarii, oder endlichen ſpecification,
erſtrecket / zu vertreten / bey verſpürter Vortheilhafti-
ger Gefährde aber auch ultra vires hereditatis die Glau-
biger von ihrem eignen Vermögen zu bezahlen ange-
halten werden.

§. XX.

An & quate-
mus moribus
heres ex de-
functi delicto
obligetur.

Nec ergo dubium, quin, quod ipſum ius naturae
aeterna ſanctione muniuit, & Romanorum inſtitutis ſu-
pra probatum, apud Germanos valeat, heredem ſuſtinere
defuncti perſonam, eiusque obligationibus obſtringi. Sed
cum Romani hanc regulam in delictis cum primis limi-
tandam cenſuerint, ad nos videtur pertinere, vt diſquiramus,
an Germanorum Iuriſprudentia ciuilis iuris placita
adoptauerit, temperetque heredis ex defuncti delicto ob-
ligationem. Priuatam laeſi ſatisfactionem, quam ius ci-
uile heredi non imponit, niſi ex defuncti delicto locuple-
tato, aut poſt litis conteſtationem, velut interpoſita noua-
tione, quaſi ex conuentione obligato, complures ex ae-
quitate Canonica deriuare ſolent in foro Germanico, a-
deo vt ſecundum c. f. x. de ſepult. c. 5. x. d. rapt. c. 3. x. d.

pign.

pign. heredem, aditione defuncti personam representantem, pro viribus hereditariis damnum reparare fas sit. Sed non defunt, qui pro usu Iuris Civilis in foro Germanico pugnant. Quod enim imprimis negent, ius civile recedere ab aequitate, nec tutum esse in conscientia heredem, frustra iactatur. Male actum esset cum rebus humanis, si leges subditi obsequium iisdem praestantis conscientiam laedere dicamus, quis negaret, in statu Civili eam esse imperantis potestatem, ut obligationis effectus limitare queat? accedit Ictorum autoritas RICHTERI *Dec. 96. n. 156.* CARPZ *P. IV. Const. 12. Def. 9.* STRVVII *S. I. C. Ex. 46. §. 82.* TABORIS in *Racemat. Crim. Diss. 1. §. 64.* Adde, quod ipse textus *des Land R. Lib. 1. art. 6.* actionem aduersus heredes indulgeat, quatenus ad eos peruenit, his verbis: *Dieberey/ Raub oder Spiel-Geld ist er [heres] nicht pfflichtig zu gelten/ noch keine dergleichen Schuld/ denn solche/ der er Nutz oder Wiederstattung empfangen hätte &c.* & *Land R. Lib. III. art. 31. in f.* ad litem contestatam respiciat, atque sic cum *l. un. C. ex delict. defunct. her. in quant. conu.* amicissime conspiraret. Quod ad obligationem ad poenam attinet, intuitu patrimonii primo loco actiones poenales occurrunt, quarum usum practicum in foris nostris complures prorsus negant, quod cum in praesentiarum sub examen reuocare non liceat, saltem notandam putamus doctrinam CARPZ, *Lib. III. tit. 4. Resp. 39. n. 2. seqq.* afferentis hodierna praxi omnem mulctam fisco applicandam non nisi post sententiam heredes obligare, nec litis contestatae tempus, quod ad hanc attinet, attendi, idque forte *ex l. 20. ff. de accus.* haustum. Sed vti haec suis auctoribus relinquimus, ita silentio praetereundum haud est, quod GLOSSA ad *IVS*

Land R. Lib. II. art. 35. habet: Mit dem Tode wettet man zugleich dem Richter/ und büßet den Kläger/ quod Praxis & leges Saxoniae maxime in furtis & homicidiis applicare solent, ita, vt reo corporis afflictiuam poenam patiente, heres nec iudici ad expensas in inquisitionem & executionem factas, nec laeso ad damni restitutionem teneatur. De homicidio & recepto apud Saxones Werigeldo expresse loquitur **CONSTITVTIO XII. P. IV.** in verbis: Wann jemand wegen eines begangenen Todtschlages auf peinliche Beschuldigung am Leben/ oder aber auch nach Gelegenheit mit Abhauung der Hand/ oder Staupen, Schlägen gestraffet/ und verwiesen/ derselbe soll des umgebrachten Söhnen oder nächsten Freunden/ die Gerichts, Kosten oder andern Abtrag [quo intelligitur satisfactio priuata occisi cognatis necem defuncti vindicantibus praestanda, Werigeldum, Sühn oder MannGeld **Land R. Lib. III. art. 45**] zugeben nicht schuldig seyn. Eadem legislatio iam olim teste **HEIGIO P. II. §. 23.** in similibus delictis, incendio, rapina, veneficio, applicata, demum **DECIS. ELECT. 86.** ad furtum, quod Saxones poena patibuli plectunt, traducta, cuius verba ita fluunt: So ist doch unserer **XII. Const. P. IV.** gemäß/ und in unsern Landen vorläugst also gesprochen/ wenn ein Dieb gehangen/ oder mit Staupen, Schlägen des Landes ewig verwiesen/ oder anstatt der ordentlichen Straffe/ ihm das Gefängniß zuerkandt/ und er darinnen versterben wird/ auch die entwendete Sachen nicht mehr vorhanden/ oder veräußert/ daß die Erben den Werth derselben zuerstattten nicht angehalten werden sollen. Tandem per **MAN-DATVM REGIVM d. a. 1719.** haec Saxonici iuris

ris regula exolevit penitus, quod reo licet ultimo suppli-
cio adfecto, eiusque heredi damni restitutionem & im-
pensarum refusionem imponit.

§. XXI.

De herede ad necem defuncti vindicandam obliga-
to addemus paucula. Nemo Romano iure ad accusan-
dum propter inscriptionis cumprimis necessitatem cogi
potuerat *l. 7. pr. de accusat.* excepto herede *l. 15. §. 2. de*
Scito Silan. Sed videas disquiri, an ea etiamnum hodie in
eodem manserint robore? Primum, quod pro negatiua
producamus assertione, esto generalis sanctio CARO-
LI. V. in *Const. Crim. art. 214.* vbi: auch in diesem [lo-
quitur ibi IMPERATOR de furto] und andern derglei-
chen Fällen zu klagen wider seinen Willen nicht ge-
nöthiget/ und wo der Beschädigte nicht peinlich klagen
wolle / so soll dennoch die Obrigkeit den Thäter nicht
destoweniger von Ambtswegen rechtfertigen / und nach
Gelegenheit der Persohn und Überführung straffen
lassen. Et licet *c. art. de furto* solo loqui videatur sua-
det tamen iustae interpretationis ratio, omnibus haec a-
ptari delictis: Alium plane Roma vetus hoc in casu ser-
uauit modum. Non poterant eo iure Iudices sine accu-
satore procedere. Sic TVLLIVS *pro Roscio c. 20.* No-
centem, inquit, nisi fuerit accusatus, damnari non posse. IDEM
& alio loco ita differit: Cum crimen est sine accusatore, sen-
tentia sine consilio, damnatio sine defensione, certe immanis
quaedam barbaries est. Vid. EVNDEM *Lib. II. c. 45. in Ver-*
rem. conf. hic GLOSS. in *l. 2. §. pen. verb. sine accusatio-*
ne ff. ad L. Iul. de adult. Vnde evenit, vt heredes hocce
accusa-

Heres occisi
testatoris ne-
cem non vin-
dicans hodie
se indignum
haud reddit
hereditate.

accusationis onus, ne poena nefandi eiusmodi sceleris prætermittatur, suscipere tenerentur. Verum, quum hodie ad iudicis officium pertineat, aduersus delinquentes inquisitionis processum excitare MEV. *P. V. dec. 301.* consequens est, ratione legis cessante, eius quoque dispositionem amplius in usu esse non valere. Accedit secundo usus fori & Academiæ in Germania contrarius v. CARPZ. *Pr. Crim. Quest. 34. in f.* & HERTIVM in *Opusculis* de hoc themate ex professo tractantem. Dantur & alii, qui in hac materia hanc adhibent limitationem, dicentes, obtinere moribus modernis, vt heres possit hereditate priuari, si iudici forsan ignoranti patratum homicidium non denunciauerit, quod si admitteremus, hereditas neque ad substitutum neque ad legitimum heredem deuoluitur, vt vult BERGER *Oec. Iur. p. m. 512.* Sed cum fructibus omnibus ab herede interim perceptis Fisco adiudicatur, cuius rei rationem clare exhibet VINNIVS in *select. Lib. 1. qu. 14. in fin.* Aliam limitationem v. apud PISTOR *Obs. 56.*

§. XXII.

Deusul. 7. ff.
de Reg. Iur.
in foris Ger-
maniac.

Heredem in re certa, etiam minima, institutum, alio coherede vel simpliciter vel pro parte haud dato, integrum defuncti consequi patrimonium, supra retulimus. Quod vti de Iure Romano certissimum & a CICERONE *secundo de Inuentione c. 12.* graphicae quoque proditum, ita nonnulli testante LEYS. *Spec. 361. Med. 5.* Ictos Belgas sectati, & hac in materia ius Quiritum subtilius, quam par esse, versari statuerunt, eiusque usum in foro Germanico aeque nullum esse, adstruxerunt. Fallun-
tur

tur tamen, qui hanc tuentur sententiam, cum praeter plura praecudicia passim obuia non ita pridem in Camera Imperiali in causa v. KERSENBREVCK contra v. BVSCH confirmata inferioris iudicis sententia, vsum l. 7. ff. d. R. l. § l. 41. ff. de V. & P. S. verissime comprobat. Ad iudicavit enim haec inter cetera heredi, in certo fundo instituto, reliqua bona alodialia omnia, testamento haud expressa, inque alieno territorio sita, secundum l. 30. §. 1. ff. d. excusat. & l. 141. §. 1. d. R. l. dispositionem. Meretur casus, qui huic disceptationi ansam dedit, paucis adici. v. K. in vltima sua testatione sequentem in modum disposuerat. So viel nun meine Haabseeligkeit / als dieses Guth Neuasebrück / und was an baarem Geld seyn wird / davon disponire ich folgender Gestalt / daß nach meinem Tode dieses Guth Herr von Busch nach Art eines fideicommisses dergestalt besitzen soll &c. Eo postea mortuo plura adhuc alibi extabant bona allodialia, de quibus in testamento ne verbulo quidem cogitatum. Heredibus feudalibus ea interim occupantibus, litaeque mota, iudex inferior reliqua bona alodialia dispositione non expressa actori adiudicavit, quae, postquam causa appellatione interposita ad Imperiale Iudicium devolueretur, hisce verbis confirmata est: Daß Beklagter und Appellant nunmehr nicht allein zu Abtretung der eingeklagten bey dem Münchs-Hoff befindlichen alodial Stücke mit denen Nutzungen nach vorhergehender liquidation pure zu condemniren / sondern auch &c. Videtur tamen quicquam a recepta iuris Civilis regula in verbis STATUTI COLONIENSIS d. an. 1437. latitare, ita enim art. 5. Aber wäre es Sach / daß jemand sein Testament, Vermächtniß / Giff oder Auff Dracht

V

allein

allein fahrende Saab antreffende von sein selbst
 freyen Willen in das Schrein gelegt oder geschrieben
 haben wolte / den soll man das nicht wägern 2c. & dum
 rerum mobilium per testamentum translatarum iniicit
 mentionem, crederes, partiariam ibidem testamenti fa-
 ctionem stabiliri. Sed de genuino legis sensu videant a-
 lii. In IVRE CIVICO AQVISGRANENSI expressa le-
 ge introductum, posse aliquem de bonis duntaxat mobi-
 libus, quæ Gereidt vocant, nouissimam suam voluntatem
 conficere, sicque contra *l. 7. ff. d. R. I.* ab initio suo fa-
 cto pro parte testatum decedere; ita vt reliqua bona testa-
 toris imobilia, & alia quaedam mobilia, quæ vno sub no-
 mine Erb-Güther veniunt, intermissa, de his simul coram
 septem Scabinis testatione vltima, quem actum *Realisa-
 tionem* vocant, ad heredes ab intestato deuoluantur. Di-
 spositionem ipsam qui desiderat, CHRONICA eiusdem
 ciuitatis euoluat. Proinde certum euictumque habemus,
 elogium vltimum secundum solennia loci confectum vbi-
 uis valere debere. HERT. *de Collis. LL. Sect. 4. §. 10. & 23.*
 Nisi statuto loci vel lege quadam prouinciali facultas de
 bonis alodialibus ibi sitis per testamentum alio loco con-
 fectum restricta, vel prorsus adempta sit, & ita intelligendi
 sunt SAND. *ad l. 7. ff. de reg. iur.* & SCHILT. *Exerc. ad ff.*
Ex. 38. §. 80. quando aiunt in pluribus prouinciis admit-
 ti, vt quis possit testatus pro parte, pro parte vero intesta-
 tus mori. Vid. omnino GAIL. *Lib. 2. Obs. 129. n. 1. seqq.*

§. XXII.

Transire defuncti iura, siue *actiua* siue *passiua*, in he-
 redem, quorum natales ex conuentione deriuandi supra
 monui-

Aditionis ef-
 fectus relative

monuimus, nec Germanorum ab his principiis abludit
 Iurisprudentia, quae ex fonte iusti vniuersalis profluunt.
 Superfluum ergo esset conquirere legum Germanicarum
 copiam, quibus iuris civilis naturalisque regula repeti-
 ta deprehenditur. Duo notabimus civili iuri incognita.
 Primum suggerit successio feudalis. Ea enim est feudi
 natura, ut licet hodie sit in patrimonio dominique, sed re-
 stricta & directi domini effectibus limitata, non aliam
 tamen admittat succedendi rationem, nisi pactitiam &
 singularem. Non ergo Vassallus succedens facto anteces-
 soris, aut aere alieno obligatur, nisi ipse consenserit, vel
 debitum iuris dispositione ad onera feudalia pertineat.
 In Marchia ita cautum est: daß ein Agnatus, wann zu
 Vergnügung eines abgefundenen Bruders / Ausstat-
 tung einer Schwester oder Tochter / Bestellung des Rost-
 Dienstes Schulden gemacht / seinen consens zu geben
 schuldigseyne / oder er kan cum causae cognitione pro con-
 sentiente erkläret werden / vid. REC. MARCH. d. A. 1653.
 §. 32. Eadem iuris feudalis Germanici regula obtinet, siue
 iure agnationis siue simultanea inuestitura nitatur successor.
 Notissima est hanc in rem LONGOBARDICA DISPO-
 SITIO II. F. 45. Sed quae maxime huc spectant, duae
 ab hac doctrina occurrunt exceptiones, altera, quod le-
 gibus beneficiariis quarundam Prouinciarum Germanica-
 rum *feuda aeri alieno in subsidium* subiciantur, altera, quod
 de filio patri successuro in allegato textu habetur, vnde
 axioma conficitur tritum usu fori & praxi comprobatum,
filium feudum absque allodio retinere non posse. 2. Feud. c. 51.
 §. 4. In filio ergo, quem pietas erga patrem arctius ob-
 ligat, nulla iurium diuersitas; aut agnatum non simul a-
 ditione heredem factum natura successionis singularis ab

commemo-
rantur.

Vassallus suc-
cedens facto
antecessori
praeferre non
tenetur.

Exceptio I.

Exceptio II.

An ob defun-
cti cambium
impositio per-
sonalis arresti
in herede lo-
cum habeat?

obligatione hereditaria liberat v. CARPZ. *P. II. Const.*
46. def. 4. STRVV. *Syntagm. I. F. c. 14. §. 28.* LEYSE-
RVS *de Feud. Brunswic. p. 36.* Alterum, quod com-
memoratione dignum suggerit obligationum Cambiali-
um vsus nostra aetate non solum in Emporiis, sed & Pro-
uinciis Germaniae compluribus frequens, nobisque dis-
quirendi ansam praebet, quatenus heredem post aditio-
nem obstringat? Equidem quod ad ipsam rem, quae
Cambio promissa est, non dubium, quin illam heres prae-
stare cogatur; nec processus executiui effectus cuius chi-
rographo liquido & clausulis executiuis, *ist oder ohne*
Recht vel similibus verbis, vallato, vsu Germaniae ple-
rumque proprius, in herede cessat, liquidamque contra
heredem probationem constituit. Sed haec non in quae-
stionem veniunt. In eo potius cardo negotii vertitur,
an ex cambio in ipsam heredis personam executio are-
sto personali imposito fieri queat? Negant hoc plerique
ex Ictis, ob durissimum & a iuris Communis ratione
prorsus abhorrentem iuris cambialis rigorem, quo he-
redem innocentem constringere ab aequitate videtur a-
lienum v. Illustr. BERGERI *Electa Proc. Execut. §. 50.*
Ita legitur in *Append. ORD. PROCESS. Recogn. Elect.*
Sax. §. 12. Wie aber solches alles nur von den Schuld-
ner selbst zu verstehen / also hat wieder dessen Erben der
Personal Arrest nicht stat / obwohl im übrigen der Wechs-
selbrieff auch auf selbige / als ein Documentum guaren-
tium seine Krafft und Gültigkeit behält. Et ne de-
sit exemplum legislationis, quae contrariam sententiam
tuetur adiiciemus sequentia ex ORD. CAMB. MAGD.
art 6 Und auf gleiche Weise sind der Wechsel debitorum
heredes dem Personal Arrest gleich ihren Eltern und Erbo-

do V

Erblasern unterworffen; es mag auch ihnen der sonst gewöhnliche actus deliberandi nicht zu statten kommen/ es wäre den/ daß sie mediante inventario oder iurata specificatione, die ganze Erbschafft so fort abtreten/ und bonis credere würden/ auf welchen Fall sie des Arrests erlassen/ und de propriis etwas zu bezahlen nicht ange- strengt werden sollen.

§. XXIII.

Cum supra de suitatis effectibus tractaremus, transmittendae quoque hereditatis mentio iniecta fuit. Nunc ad finem dissertationis properantibus commodum videtur recordari vulgaris axiomatis, quo hereditas non adita non transmitti dicitur. Confirmat hanc iuris Civilis sententiam REFORM. FRANCOE. P. VI. Tit. 1. §. 4. in verbis: So ist es auch mit ihnen den Erben selber dran/ wenn sie solches förderl. thun/ dieweil in Rechten eine gemeine Regel ist/ quod non adita hereditas non transmittatur; das ist/ wann derjenige/ dem ein Erbfall auf- erstorben/ denselben nicht hat angenommen/ sondern verläßt/ und darunter verstirbt/ daß er solche Erbschafft auf andere (es wären denn seine leibliche Kinder und wenn die Erbschafft von derselben Anheren herrühret) nicht transmittiren noch bringen kan. Quod uti vsum transmissionis hereditariae adstruit, ita non possumus, quin notemus breuiter errorem, quem ex lCtis Saxoni- cis quidam sequuntur. Placet rem verbis Illustris BERGERI, quibus vsus est in *Dp. de Transm. Hered. §. 2.*, ex- primere. Ita vero ille: *in foro Saxonum hereditatem, inquit, quantumvis non aditam semper transmitti COLERVS vult.*

Iure Franco-
furt. heredi-
tas non adita
non transmi-
titur.

I. decis. 202. n. 6. & decis. 68. n. 13. eo, quod aditionem hereditatis non requiri, putet. Quam etiam sententiam non semel iudicando receptam tradit RICHTERVS I. Decis. 67. n. 26. Sed primo probandum erat Colero, quod supponit, quasi Saxones aditionis usu se abdicauerint; Nunc cum iubente etiam natura aditio facti sit, & Colerus firmandae rationi allatae non offerat textum, quid est, quod hac parte a iure civili recessum arbitremur? Praejudicia, quae apud Richterum extant, euincunt quod tunc ita placuerit respondere non item hoc, quod aut non possit, aut non debuerit iuxta iuris Romani solita pronunciari. Quemadmodum & Responsum, quod Colerus affert, fatente ipsomet datum est in casu, quo testamentum clausulam habeat Codicillarem quae efficit, ut hereditas iure fideicommissi, non transmissionis transeat.

§. XXIV.

De Decima
hereditatis iure
Patrio ex
soluenda,

Ultimam huic dissertationi adhibentes manum pauca de Decima hereditatis commemoratione haud indigna in medium proferemus. Eiusdem quae fuerit ratio apud Quirites primum videamus. Diximus supra Augustum Imper. laborasse de Fisco ditando hereditatibus eorum, qui ante apertas tabulas defecerant. Sed alia erat Vicesimae Constitutio, eadem licet lege Iulia Fisci locupletandi causa ab eodem Imperatore inuenta. Pendi illud vectigal debebat hereditarium ab omnibus pene hereditatibus siue ab intestato siue ex testamento delatis. Antonini Caracallae Imperatoris in milites liberalitas successu temporis effecit, ut incrementum acciperet haec fiscalis accessio inque Decimam partis mutata fuerit. Denique obtinuit ut illa non tantum de hereditatibus, verum & de

de legatis aliisque donationibus deduceretur. Et licet omnes ab initio huic detractationi subiacerent hereditates, idem Imperator ab ea inopes heredes domesticos, subsequentes vero Augusti Patres & Matres, Fratres ac sorores, Avum & Aviam, Nepotes, ac Neptes, immunes praestare, in iis solum bonis, quae sanguine, gentilitate, sacrorum societate, meruissent. Plura huc facientia ex antiquitatum scriniis conquirere, variasque annotare per tempora mutationes non vacat. Vide interim SCHULT. *Jurispr. Anteiust. pag. 400.* Sed quid haec ad Patria iura? Rem omnino deprehendimus licet modo & ratione ab institutis Romanorum distinctam. Quid enim aliud Gabella, [originem huius vocis v. in Append. Num. I.] quam soluunt hinc inde heredes extranei. Sic in REFORMATIONE FRANCOFVRTENSI P. VI. tit. 6. Decima haec ab hereditatibus civium extraneis delatis pendi solet, quo loco nequidem heredes sui extra Civitatem domicilium constituentes huius Gabellae onere leuantur, non attenta personarum unitate, nec quod filius post patris obitum hereditatem haud percipere, sed magis bonorum administrationem liberam, sicque quodammodo suum consequi, patrimoniumque potius retinere, quam acquirere, ac hereditatem sibi debitam expectare videatur. Vltcrius liquet, quod nec personae alias immunitate a Detractu Emigrationis e. g. Ministri Principum, Clerici, Professores, Doctores, Studiosi, gaudentes, a Decima nostra sese liberare valeant. Tam late enim concepta sunt nostri Privilegii verba. Nec minus ab hoc vectigali statuario vacui sunt qui decem liberos habent l. 24 C. de Decur. licet alias vacatione ab omnibus oneribus fruuntur BOGER, de Collect. c. II. n. 5. Unica tamen in Lege Pa-

Patria occurrit exceptio, quando scilicet extraneus in Civitate domicilium figere velit, quo casu differtis verbis *l. c. §. 3.* ita scriptum: Daß da derselbig Ausländisch solche Güther selbst beziehen / sich hierin in Unser Statt thun und die Bürgerschaft annehmen wolle / ihme auch auf sein Begehren dieselbig also von Uns vergünstiget würde: So soll er bey solchen Gütern / wie andre Bürger ruhig gelassen werden; Et in *§. 4. eod.* ita pergit: Da aber seine Gelegenheit nicht seyn würde / solche Güther selbst zu beziehen / noch die Bürgerschaft bey uns annehmen / So soll es aldann mit den Güthern inmaßen obstehet gehalten werden. Es verkauffe auch der Ausländische solche Güther *re.*; So ist alle Wege uns der Zehende Pfennig [*deducto tamen aere alieno l. 39. §. 1. ff. d. V. S.*] vermög habender Privilegien [*vid. Appendicem Num. II.*] verfallen / welchen sie die Ausländischen gleichergestalt auch von aller fahrenden Haab / so sie in dieser Stadt ererbet [*quae verba non tantum de locali rerum mobilium, vt loquuntur, praesentia, verum & de omnibus alibi extantibus intelligenda sunt*] und abführen / zu entrichten schuldig seyndt. Quod cum ita sit, de nominibus alibi positis quin quoque detractationi huic subiaceant, nullum restat dubium, quippe quae in *REF. FRANC. P. II. tit. 3. §. 5.* expressa ad mobilia referuntur. In his vero ubicunque sita sunt, ad iura domicilii ratione detractus quoque respiciendum esse, recte Iurisconsulti apud *ESBACHIVM* ad *CARPZ. P. 3. c. 38. def. 19. n. 10.* asserunt. Vti igitur olim in Fisci aliorumque quorum intererat fauorem cautum, vt tabulae intra triduum vel quinque dies aperirentur vectigalque illud hereditarium solueretur; ita quoque in vrbe Imper.

Imper. Francos. heredibus extraneis certum tempus praefinitum, intra quod res hereditariae immobiles, ne fraus fieret Fisci emolumentis, vendi debeant: Ita enim l. c. §. 1. Da sie aber in demselben Jahr solche Güther nützlich über angewendeten Fleiß nicht verkauffen könten / und sie uns dessen gläublich berichten / so soll auch das zweite Jahr ihnen darzu vergünstiget werden. Ne vero in infinitum ab extraneis heredibus proteletur venditio, suspicione fraudis animadversa, sub hasta demum bona hereditaria iussu Magistratus venum exponuntur, pretiumue heredi, deducta parte decima restituitur; quod verba l. c. §. 2. ita eloquuntur: Doch da dieselben Ausländische hierinnen Gefährde brauchen / solche Güther übersehen und um billigen Werth / wenn schon Kauffer vorhanden / inwendig der obbestimmten Zeit der zweyer Jahren nicht hinlassen / sondern vortheiliger weise / in ihrem Posses / Nutz und Gebrauch darüber behalten wolten: so soll uns dem Rath alsdenn bevorsiehen / solche Güther öffentlich von Obrigkeit wegen / zu fernem Rauff anzuschlagen / und um rechtmässigen gebührlichen Werth dieselben zu verkauffen: Non incongruum est, his dispositionem IVR. HAMBVRG. annectere vbi P. III. tit. 3. art. 19. eadem ferme referuntur. Wasserlen Erbguth in dieser Stadt von Bürgern oder Einwohnern verstirbt auff Leute / die alhier keine Bürger seyn / die sollen aus des Verstorbenen Guths / den 10. Pfennig dieser Stadt entrichten. Wolte aber der fremde Mann / den Erb-Guth in dieser Stadt angefallen / innerhalb Jahres nach beschehener Theilung / in dieser Stadt sein Häußliche Wohnung anstellen / und die Zeit seines Lebens mit dem angefallenen Erb-Guth

X

woho

wohnen bleiben / und solches genugsam versichern / der
 soll den 10. Pfennig von den ihm angeerbten Guth zu
 geben nicht verpflichtet seyn. Viget quoque ius Detra-
 ctionis ab hereditate in Ducatu Magdeb. vid. MAGD.
 POLICEY *Ordn* c. 56. §. 3. Et in Marchia Brandenb. li-
 beri extra ciuitatem viuentes quindenam relictæ patrimo-
 nii partem Magistratui pendere tenentur, vti refert
 SCHEPLITZ *ad Consuet. Brand.* Idem in Principatu Anhal-
 tino, Palatinatu, Episcopatu Bambergensi, & Ducatu Wür-
 tenbergico obtinet. Nec ratione ius patrium destituitur.
 Incumbit cuilibet Reipublicae prouidere, ne ciuium fa-
 cultatibus, exportatis hereditatibus, nervis velut suis de-
 stituatur. Sicuti ergo patrimonia priuatorum a patri-
 monio velut Reipublicae, institutis heredibus extraneis,
 diuellantur: aequum omnino est ac iuri naturali consen-
 taneum, vt detractionem aliquam forenses patiantur.
 Rationes pro negatiua a LEYSERO *Sp.* 430. adductae
 & ad Detractum emigrationis praecipue spectantes, no-
 stram sententiam haud stringunt. De iure Ciuili anti-
 quo res expedita est, cuius abrogatio in *L. ult. Cod. d.*
Edict. D. Hadr. toll. occurrit. Iure codicis simile quid, in
 certo quantumuis casu, constitutum fuisse ex *l. r. & tot. tit.*
C. quando & quibus quarta pars &c. patet. Denique Legibus
 Publicis validitas eius consuetudinis confirmatur v. REC.
 IMP. *de anno 1549. §.* und so viel & *Recess. de anno 1555.*
§. wo aber conf. MEVIVS *ad IVS LVBEC. P. II. tit.*
2. art. 4. Durius vero prorsus videtur inueterata illa a-
 pud Gallos consuetudo, qua Fiscus Regius contra *Auth.*
Omnes Peregr. C. Commun. Success. denatorum peregrini-
 norum bona, ex notissimo illo Albinatus Iure, exclusis
 omnibus heredibus exteris, occupat v. GOTH. *ad l. 7. de*
capt.

capt. & post. KLOCK. I. cons. 29. n. 871. Sed plura, quae rem illustrant colligere non vacat. Hic ergo pedem figimus his observationibus contenti, quas vt LECTORES BENEVOLI leni & aequo iudicio admitturi sint, speramus.

APPENDIX

Num. I.

De origine vocis Gabellae.

Non inconueniens erit, quaedam de eiusmodi vocis origine hic subiicere. *Gabellam* idem esse, tam quoad originem, quam notionem, ac *Gablum*, ait du FRESNE in *Gloss. Scriptor. Med. & Inf. Latin.* *Gablum* vero significare censum, tributum. Huius vocis Etymon ex Saxonico *zap ol* vel *zap el* depromsit, idque ex hebraeo *Gab* eiusdem significationis descendere, subiecit. Hodie superesse videtur in Composito *Gafel-Recht*/ quod ius vectigalis exequendi denotat. Paulo aliter huius vocis originem designat Vir Cl. WACHTERVS cum honore mihi nominandus in *Glossario Germanico* opere praestantissimo sub voce *Gabel*, cuius verba integra merentur, vt hic adiiciantur: ita enim ILLE c. l. differit: *Gabel tributum & quacumque exactio summae potestatis, quae cum antiquitus minutatim fere pendebatur, dicta est Gabel a Gabe donum quasi paruum munusculum. Nam L. finale diminutivi nota est, vt saepe alias. Postea vox ad omnes redditus & solutiones extensa est, praecipue apud Anglosaxones, quibus Gafol Gafel est tributum, census.* Alii inde arcessunt *Gablum Gabellam*, cuiusmodi sunt *Gabella salis, Gabella vini, & huius loci Gabella hereditatis.*

Num.

Num. II.

**Kaiser Maximilian des Andern Pri-
vilegium / über die Nachsteuer und Zehenden
Pfennig vor dem Abzug.**

WIR Maximilian der Aender
von Gottes Gnaden / Erwelter Römischer
Kaiser / zu allen Zeiten Mehrer des Reichs /
in Germanien / zu Ungern / Behem / Dalmatien /
Croatien und Slavonien &c. König: Erzhertzog
zu Osterreich / Herzog zu Burgundt / zu Brabant /
zu Steyr / zu Kärnten / zu Krain / zu Lüttemburg /
zu Württemberg / Ober vnd Nieder Schlesien / Fürst
zu Schwaben / Marggrafe des Heiligen Römischen
Reichs / zu Burggau / zu Märhern / Ober vnd Nie-
der Lotharing / Gefürsteter Grafe zu Habsburg / zu Ty-
rol / zu Pfirzt / zu Kyburg vnd zu Görz &c. Landt-
grafe in Elsass / Herr auf der Windischen Marckt &c.
zu Portenaw vnd Salins &c. Bekennen öffentlich
mit diesem Brieff / vnd thun kundt allermänniglich /
daß uns die Ehrsamten unsere vnd des Reichs Lieben
Getreuen N. Burgermeister vnd Rath der Stadt
Frankfurt am Mayn / vndertheniglich zu erkennen ge-
geben / welchermassen sie durch daß verschinen zwey
vndfunfzigsten Jahres erlitten ganz unverschuldene
schwere Belegung vnd andere vielfältig zugestandene
unglückliche Zustend / dergleichen auch ihres Not-
dürfftigen Barrens / zur Befestigung der Statt vnd
anderer

anderer vnöffhörlichen vberschwenglichen Aufgaben halben / in mercklichen Schuldenlast gerathen waren: Dieweil sie sich aber schuldig erkennen / vff alle mögliche vnnnd zimbliche Weeg vnnnd Mittel / wie ehegedachte Statt Franckfurt mit der Zeit solches Lusts widerumb so viel möglich / erleichtert werden mögte / zu gedencken / vnnnd sich dan vielfältiglic begibt / daß Frembde Außländische Personen sich in gedachter Statt Franckfurt heußlich nieder ließen / die Bürgerschaft annehmen / etwo daselbst ein Stattliche Nahrung eroberten / vnnnd ererbten / volgendes aber sonder Eheliche Leibes . Erben mit Tod abgienge / daß alsdenn ihre Außländische Bluts . Verwandten deroselben nachgelassenen Erbschafftē gänzlich zu sich zögen / die liegenden Güther verkauffen / vnnnd das erlöst Geld sonder einigen Abgang aus obgedachter Statt in ihre Gewarsame vnter Frembde Herrschafften führeten / da doch billig wäre / das von solchen Erbschafften dem gemeinen Nutz des Orths / da solche Güther erobert vnnnd erworben worden / auch etwas zu gutem kommen solte / vnnnd Vns darauß demüthiglich angeruffen vnnnd gebethen / das wir als Regierender Römischer Kayser in Erwegung oberzehlter / auch anderer mehr Vrsachen / vnnnd sonderlich zu Erleuterung / vnnnd Wiederergebung vorangeregter zugestandener Beschwerden und Schäden / sie Burgermeister und Rath der Stadt Franckfurt dahin zufürsehen vnnnd zu befreyen / genediglich geruhten / damit sie in solchen Fällen / da zuvor / vnnnd biß dahero die Erbschafften ledtlich auß obgemelder Stadt Franckfurt an frembde Orth gefallen / desgleichen auch den außziehenden Bürgern daselbstien alles ihr vermögen

lediglich gefolget / nun hinfür von den Bürgern / so ihr
Burgerrecht ander Abwesenden Endts begeben / vñnd
an ander Orth auß der Statt Franckfurt verrückhen / des
selbengleichen von den Außländischen / welche et was in der
Stadt Franckf. oder deroselben in andere Herrschafften u.
Gebiet abführen / allwegen den Zehensten Pfennig zur
Nachsteuer nehmen vñnd inn behalten mögten / des haben
wir angesehen solch ihr demüthig ziemlich Pitt / auch die
angenehmen Getrewen nützlichen vñnd erspriesslichen
Dienst / so ihre Vordern / Vervandte Vnsere Vorfahren
am Reich Röm. Kayf. und Königen / auch sie selbst Vns
vñnd dem Heiligen Reich in mannigfaltige Wege /
offt willig vñnd unverdrossenlich erzeigt / und bewie-
sen haben / vñnd sich hinfür noch ferner zu thun ges-
horsamlichen erbiethen / auch wol thun mögen / vñnd
sollen: Vñnd darumb auß überzahlten Vrsachen / vñnd
damit oftgedachter Statt Franckfurt zu desto bes-
sern Auffnehmen / vñnd Bürden geholffen werden /
mit Wohlbedachten Muth / guetem Rath / vñnd rech-
ter Wissen / denselben gnediglich zugelassen vñnd bewil-
liget / thun das auch bewilligen vñnd lassen ihnen zu
vñnd geben ihnen also von newen diese Freyheit / Gnad
vñnd Privilegium hiemit / vñnd in Crafft dieses
Brieffs / auß Keyserlicher Macht Vollkommenheit /
also / daß sie vñnd ihre Nachkommen nun hinfür von
allen und jeden Bürgern Mann vñnd Weibs Persoo-
nen / Wittiben vñnd Burgers Kindern / so auß der Bur-
gerschafft bey Zeit u. Leben ihrer Elttern / oder nach deren
Todt / auß der Statt ehelichen verheurath / oder sonst
ihren Burgerlichen Ansat an andere Orth verrücken
werden / oder denen Außländischen / so etwas in der
Statt

Statt oder derselben Landtgewehr ererben / vnd mit
sich an andere Orth bringen vnd führen / gar niemand
ausgenommen nun hinführo ewiglich von allen vnd
jeden deroselben Baarschafften / Haaben vnd Güthern
welcherley die seyn möchten / so sie also / wie obstehet /
auß der Statt vnder Frembde Herrschafften vnd Geo-
bieth führen / allwegen den Lebenden Pfennig / nach
gleichmässigem Anschlag / zu Abzug vnd Nachsteuer
heben vnd nehmen sollen vnd mögen / die auch ein
jeder Burger vnd Inwohner der Statt Franckfurt /
es sey Mann oder Frauenperson / Wittiben vnd an-
dere / so gemelten von Franckfurt / ohne das Steuro-
par / vnd sich mit ihrer Wohnung an andere Orth be-
geben / desgleichen deroselben Kinder / so wie obgemelt /
außer der Statt verheurat / vnd was ihnen zur Ehe-
steuer oder Erbfall von ihren Eltern / als burgerlichen
Gütern / es sey liegendt / vahrendt / beweglich / oder un-
beweglich zu geben / auch die Außländer / so etwas in
der Statt ererben / und mit sich an andere Ort nehmen
werden / von solchen ihren burgerlichen / vnd anderen
Gütern zu erlegen / vnd zu bezahlen schuldig sein sol-
len / sonder alle Gevehrde / Einrede oder Verhinderung /
vnd gebieten darauf allen vnd iegklichen Churfürsten /
Fürsten / Geistlichen vnd Weltlichen Praelaten / Gra-
fen / Freyen / Herrn / Rittern / Knechten / Hauptleuten /
Landvögten / Bisdomben / Bogten / Pflegern / Ber-
wesern / Ambtleuten / Schultheissen / Burgemeistern /
Richtern / Rāthen / Bürgern / Gemeinden / vnd sonst
allen andern vnsern vnd des Reichs Vnderthanen vnd
Getreuen / in was Würdten / Stand oder Wesens die
seindt / vnd sonderlich allen denjenigen / so obgemelte vn-
sere

fere Begnadung / der Nachsteuer halben berühren möchte
 te / ernstlich vnd bestigklich mit diesen Briefe / vnd wol-
 len / daß sie genannte Burgermeister vnd Rath der Statt
 Franckfurt / vnd ihre Nachkommen / an solcher unser
 Kayserlichen Genadt vnd Freyheit nicht irren oder ver-
 hindern / noch sich die bemelte Nachsteuer vnd Abzug zu
 geben / sperren oder verwiedern / sonder die ohne alle
 Waigerung / gehorsamlich erlegen / vnd die gedachten
 von Franckfurt dieselben entpfahen / deren gerubiglich
 gebrauchen / genießten / vnd gantzlich dabey bleiben
 lassen / vnd hierwider nicht thun / noch zuthun gestatten /
 als lieb einem jeden sey / Unser vnd des Reichs schwere
 Bagnadt vnd Straff / vnd darzu ein Peen neimblichen
 funffzig Marck löttiges Golts zu vermeiden / die ein-
 jeder so vffter freuentlich hierwider thäte / vns halb ist
 unser vnd des Reichs Cammer / vnd den andern halben
 theil gedachten Burgermeister vnd Rath der Statt
 Franckfurt vnd ihren Nachkommen / so hierwider be-
 leidiget würden / vnablässig zu bezahlen verfallen sein
 solle / doch vns vnd dem Heyligen Reich an vnsern vnd
 sonst menniglich in andere Weeg an seinen Rechten vn-
 rechtigkeiten vnuergreifflich vnd vnschedlich / Mit Ur-
 kundt diß Brieffs besiegelt mit vnserm Kayserlichen an-
 hangenden Insiegel / Geben in Unser vnd des Reichs
 Statt Speyer / den fünfften Tag des Monaths Se-
 ptembris / nach Christi vnser lieben Herrn Geburt funff-
 zehen hundert vnd im siebenzigsten vnserer Reiche des
 Römischen in achten / des Hungarischen im
 siebenden / vnd des Böhmischen im
 Zwenundzwanzigsten
 Jahren.

Num. III.

Vertrag zwischen Mannß und Franck-
furt / den Abzug und zehenden Pfennig betreffend : des
Inhalts/ daß die Mannßische auch der Herrschafft Kö-
nigstein Unterthane mögen frey / jedoch die Leibeis-
genschafft ausgeschieden / zu Franckfurth : Wie auch
hingegen alle Franckfurthische Bürger und Underthano-
ne auff dem Landt in des Erbstifts Mannß / und
Herrschafft Königstein uff und abziehen/ auch
angefallene Erbschafften abführen.

Wir Wolfgang von Ottes
Bischoff / des heiligen Stuhls zu Mannß Erbo-
Bischoff / des Heiligen Römischen Reichs durch
Germanien Erbkantzler und Chur-Fürst ꝛc. Und wir
Burgemeister und Rath des Heiligen Reichs Stadt
Franckfurt / bekennen und thun kundt hiermit. Als
sich ein zeithero zwischen vnsern beyderseits zugewand-
ten Bürgern und Unterthanen/ wegen der Nachstew-
rung oder Abnehmung des Zehenden Pfennigs allero-
hand Beschwerung erregt und zugetragen. Dahero wir
zu Fortpflanzung und Erhaltung guter Nachbarlicher
Benwohnung nicht vor vnratksam ermessen / darunter
ein Nachbarliche Vergleichung zu treffen / daß wir
uns demnach unser beyderseits Unterthanen und Bür-
gern zu gutem dahin Nachbarlich vereinbart und
verglichen haben/ nemlich wenn künfftiglich über kurz
oder lang einer unser des Erzbischoffen Underthan oder
Bürger

Bürger aus Unserm Erbstieft oder Herrschafft Königs-
 stein sich in des Heiligen Reichs Stadt Franckfurth o-
 der Dero angehörige Flecken und Gebieth auff dem
 Land / und hergegen unsere des Raths zu Franckfurth
 Bürger und Unterthanen / sich in Unsern / des Erbs-
 bischoffen zu Mainz Erbstieft und Herrschafft Kö-
 nigstein (auff zuvor erlangte jedes Orts Herrschafft
 Bewilligung / so viel den Einzug betreffend) häufiglich
 nieder schlagen und setzen / oder aber auch einer Unser
 des Erbsbischoffen Unterthan oder Bürger unter uns / dem
 Rath zu Franckfurdt / und in unserm Gebieth / oder her-
 gegen unsere des Raths Bürger und Unterthanen / in
 unser Erbsbischoffen Wolfgang Erbstieft und Herr-
 schafft Königstein jectwas ererben würden / daß solchen
 aus- und abziehenden Bürgern und Unterthanen ihre
 Güter und Nahrung / auch die angefallene Erbschafft
 ten / ohne Beschlahung und Abnehmung der Nach-
 steter oder Zehenden Pfenniges fren gefolget werden /
 und also nun Fürbaß in obgesetzten benden Fällen (doch
 in allemweg die Leibeigenschafft außbehalten / welche sei-
 ne sonder Maas hat / und in dieser Vergleichung nicht
 mit eingezogen oder begrieffen ist) durchaus ein Nach-
 barliche Gleichheit seyn und gehalten werden soll. Des-
 sen zu Urkundt und Bestättigung haben Wir Erbs-
 bischoff Wolfgang Churfürst ꝛ. Auch wir Bürger-
 meister und Rath des Heil. Reichs Stadt Franckfurth
 unser Insigel für uns und unsern Erbstieft und Nach-
 kommen zue End hieran gehangen. So geschehen ist uff
 Donnerstag den erstten Januarii Anno Domini
 Millesimo , quingentesimo , nonagesimo.

*PRAENOBILISSIMO ATQVE PRAECLARE
DOCTO*

DN. CANDIDATO

S. P. D.

SIMULQVE

SUPREMOS HONORES ACADEMICOS,

QVOS

PRAECLARA DOCTRINA SVO MERITO

AMBIT,

IMPENSE GRATVLATUR

D. IO. FRIED. KAYSER,

ANTECESSOR ET ORDIN. SVI H. T. DECANVS.

Vere non minus quam scite & eleganter GREG. NAZI-
ANZENVVS in oda quadam historiam συμφέρειν σοφίαν
vocat, quae varios fructus per omnem vitam & in quo-
cunque hominum statu profert, maxime in civili philo-
sophia, in qua plus praestant exempla ex historia de-
prompta, quam praecepta philosophorum. Vnde histo-
riam ipsa philosophia civili non inferiorem esse, AGA-

THIAS in *Prooem. Lib. I. de bello Goth.* probat. Ac in morali disciplina, plus exempla prodesse quam praecepta vitae, nemo est, qui ambigit. Quid enim aliud est historia, nisi virtutum vitiorumque diligens & perspicua demonstratio, lux veritatis, & ut **TVLLIVS** loquitur, vita memoriae & magistra vitae. Itaque cum quis ad fortitudinem, moderationem, iustitiam instituitur, eum longe felicius clarissimis Deciorum, Fabiorum & Camilli documentis, quam Socratis ratione usurum, non fine ratione statuunt. Nam Philosophi, quid agere homines oporteat, historici, quid praeclare gesserint, docent. Igitur, nisi philosophorum praecepta historiarum exemplis comprobentur, nae, inanes illae sententiae commeditiaeque doctrinae videntur. Non minorem autem fructum & utilitatem in Iurisprudencia, quam in aliis disciplinis historia praestat. Nam licet ipsa per se sua Maiestate & proprio nitore praefulgeat, nihilosecius tamen historiarum lumen efficit, ut eo dilucidius in intimiora eius penetralia inspicere liceat, ipsaque adeo longe blandius menti nostrae se infinuet, & sua velut sponte illabatur. Vnde qui Iurisprudenciam nostram cum Matrona in publicum procedente comparant, illi eam sine comitatu historiae minus honeste procedere statuunt. Atque illud etiam omni aevo exemplo suo testatum reliquerunt Celeberrimi Iuris Antistites, **JACOBVS CVIACIVS**, vterque **GOTHOFREDVS**, & plerique omnes elegantiores Icti, qui ex vita Legislatoris, statu reipl. aliisque occasionibus historicis saepe difficillimas leges quam felicissime illustrarunt, & velut novum lumen eis apposuerunt. Nemo autem de studio Iurisprudenciae cum historia coniungendo gravius praecepta dedit,

dedit, quam FRANCISCVS BALDVINVS. Is enim in *Praefat. ad Iurisprud. Mucian.* eam Iurisprudentiae cum Romana historia, & historiae cum Iurisprudentia Rom. perpetuam coniunctionem agnoscit, vt duas vnus velut corporis partes indiuisas esse putet; tamque indiuisas, vt qui eas diuidunt, vtramque corrumpere videantur, & iure iis responderi posse dicit, quod olim Caelius respondit cuidam mercatori, nauem cum socio communem diuidere volenti. Cum enim multis annis, pergit, reuoluam illam eorum, quos Iustinianus nobis reliquit librorum *εὐαγγελὴν*, magis atque magis sentio, quandam illius, vt appellatur, corporis legitimi *ἀνάγνωσιν* historicam imprimis utilem fore: & cum multi multa disputent de ratione docendi discendique Iuris, nihil tamen agi video, nisi si fiat, quod apto. Quam rationem excolendae Iurisprudentiae postea fusius explicat. Cum vero Iurisprudentia, qua nos vtimur Germani, non tantum praeceptis Romanorum, sed propriis quoque institutis suis consistat, non minorem fere in ea recte tradenda & discenda utilitatem praebet historia patria quam Romana. Quare debita laude merito prosequendi sunt ex nostratibus Ictis illi, qui Iurisprudentiam patriam cum Romana coniungentes, vnamquamque ex propriis suis fontibus deriuant, & sicut Romana ex Romanis; ita Germanorum instituta ex antiquitatibus Germanicis illustrent. TV vero Praestantissime Dn. Candide eximiam omnino nauasti operam, quod pro Dissertatione inaugurali thema, vtriusque tam Romanae quam Teutonicae Iurisprudentiae, refertissimum, de additione sc. hereditatis, TIBI elegeris, in eoque excolendo

ita utriusque Iurisprudentiae limites exacte custodiueris,
ut quomodo Romana Romanis, Teutonica patriis prin-
cipiis vindicanda sint, hoc TVO publico, eoque eximio,
documento demonstrares. In quo cum praeclaram tuam
eruditionem & in Iurisprudentiae studio non vulgares
profectus satis superque demonstratum dederis, non fal-
sor, si TE aliquando genuinae Iurisprudentiae statorem
& iustitiae sacerdotem incorruptum fore, TVO merito,
auguror. Faxit D. O. M. ut hi honores Academici,
quos haecenus modeste ambiisti, quique TE nunc pro-
pius expectant, fortunatissima sint augurii
mei initia, quae mox prospera
quaeque consequantur.
Vale.

VIRO

**PRAENOBILISSIMO CONSULTISSIMOQUE
DOCTORATVS HONORVM
CANDIDATO DIGNISSIMO**

IO. CASPARO GOETHE

S. ET OFF.

**HENRICVS CHRISTIANVS
SENCKENBERG.**

Non sine insigni voluptate, TE, IVRIS honorum
CANDIDATE DIGNISSIME! Cathedram conscen-
dentem videbo, partim communium, partim mihi pe-
culiarium causarum ergo. Commune hoc habeo cum
aliis, dum Academiae nostrae TE euenisse gratulor, cu-
ius Eruditionem honoribus ornasse, eique hoc pacto quasi
colophonem addidisse gloriae cedit, nosque eos praeci-
pue eligere, qui honores merentur, in luce ponet. Pe-
culiaria vero sunt plura. Primum Tecum mihi est Ius
necessitudinis peculiaris, quem ciuem meum colo, quem
Reipublicae patriae olim profuturum, quem ei decus al-
laturum

laturum noui; deinde floruit inter Parentes nostros amicitia, in me Iure quasi hereditario transcripta; Ad haec, quod maxime me afficit, prima studiorum Iuris tyrocinia ex me hausisti. Scio, haec non admodum ad TE pertinere, cum me Francouadum nostrum cum domicilio Dhunensi commutante, me longe meliores Lipsiae & alibi audiueris, cum studiis egregie gestis, quicquid Praxeos Iudiciariae est, in celeberrimo illo Themidos Germanicae domicilio Camera Imperiali Wetzlarienti addideris. Ad me tamen ea spectant, & permittes, ut ex more eorum, qui egregii alicuius aedificii vel fundamentis iaciendis adhibiti sunt, eo surgente, eo perfecto, laetitiam dissimulare ulterius nequeam. Hoc magis vero iure quasi meo gaudeo, quo magis iam ei honores meritos simul conferre obtingit, cuius laetissima primordia olim spectare contigit. Scilicet, id ego tum augurabar, euasurum aliquando TE in Iure Consultum haud infimi nominis, nunc vero spei factus propior, denuo augurari non desino. Differis in disceptatione TVA Academica, *de hereditatis aditione*, & vel hic foetus TVVS, si nil aliud extaret, cunctos docere potuisset, mereri TE summa quaeque, & Themidi Sacrae in primis charum esse. Multa in hacce materia singularia suppeditat IVS PATRIVM FRANCOVRTENSE *Lib. VI. tit. 1.* cuius scita TV haud dubie vberius excussisti. Mihi in praesentia tantum id recolere liceat, (1) spatium deliberandi apud nos tantum bimestre in iis, qui praesentes, extraneis autem quadrimestre statui, (2) requiri tam in adeundo, quam repudiando declarationem iudicialem, (3) immissionem fieri praetoriam ore calamoque. Neutrum horum Iuri Romano

Romano conforme est. Primum ex libera voluntate, pro arbitrio Legislatorum statuentium fluxit. Secundum rationem antiqui Germanorum Iuris sapit, ubi integra alterius substantia, nec sine iudiciali declaratione acquiri, nec delata sine iudiciali actu recusari poterat. Quae patrii Iuris placita cum iis quadantenus conueniunt, quae olim Romanis intuitu cretiorum fuerunt obseruata. Tertium iterum a Iure patrio est, atque immisionem iudicialem signat, omnibus immobilibus aut Vniuersitatibus bonorum necessariam, de qua nos alibi satis disseruimus. Germanica ergo hic plurima, & ad ultimam traditionem iudicialem cernis, sine qua nil fieri potuisse iudicabant maiores. Ore proferuntur tam verba additionis, quod signant voces *mit Mund*/ adhibeturque symbolum traditae possessionis calamus siue stipula, notatum per verba: *mit Halm*. Cum ergo hic pleraque Germanica, dubitare quis posset, an saepiuscule commendata Inuentarii confectio, tanti adhuc vsus esse queat, ut ea neglecta, haeres in plus quam acceperit, etiamsi designationem iurata[m] edere paratus sit, obligetur? mihi verba satis clara *d. tit. 1. §. 5.* id velle videntur; & habebit sane quod sibi imputet is, qui cautionem a Iure suppeditatam negligit, hacque ab onere Iuris communis se liberat. Vniuersalis equidem Germaniae vsus quodammodo contrarium hic vult, qui tamen num statuta nostra hoc casu ad Ius commune se referentia regat, mihi dubitationis multum alere videtur. TV de eo videris, cum ego quidem nunquam audiuerim, ultra vires patrimonii defuncti aliquem esse condemnatum. Mihi contra nil restat, quam ut egregio e Romano & patrio

patrio Iure decerpto specimimi, cuius priora folia lustra-
ui, ex animo applaudam, vt TVIS tantas dotes gratu-
ler, vt patriae plures TVI similes ciues votis decernam,
vtque a DEO O. M. splendida quaeuis praemia egregiorum
studiorum feras precibus contendam, vt me TVAE
amicitiae ac beneuolentiae de meliore com-
mendem, eis vicem lubente reddi-
turus animo. Dab. XV. Dec.
elo 10 cccxxviii.

SPHALMATA EXTANTIORA.

Cap. I.

- Pag. 17. lin. 5. pro intricatoribus leg. intricatioribus
 - 26. - 15. post verbum adscribi, inserte: locus
 - 28. - 6. pro l. 134. de R. I. pone l. 124.
 - 30. - 13. - quas leg. quia.
 - 32. - 23. - his - hi
 - 34. - 17. - Apronianianum leg. Apronianum
 - 36. - 21. - aus - aut
 - 44. - 22. - constitutus - institutus
 - 51. lin. antepen. in has - in hac
 - 52. - 12. pro fui - sui
 - 54. - 10. - doceat - doceant
 - 56. - 21. - consecrandis - consecrandis
 - 59. lin. antepen. pro fisci - fisci
 - 62. - 7. - ibidem - itidem
 - 63. in margine - de praescriptione
 - 66. lin. 26. pro in - id
 - 71. - 15. - privilegia leg. privilegia personalia
 - 72. - 16. - l. 6. ff. de tut. pone l. 16.
 - 77. - 3. - poenae leg. poena.
 - 80. - 17. - habebit - habebat
 - 80. - 24. - satisfiat - satisfaciatur.
 - 84. - 5. - iudicio - indicio.
 - 84. - 23. - nitatur - nitantur
 - 88. - 25. dele cumque
 - 94. - 9. pro C. pone Liber.
 - 98. - 13. - iudicio leg. indicio.
 - 100. - 2. post, §. 16. adde de relig. & sunt &c.

Cap. II.

Pag. 123. lin. 2. post *non nisi* inserte: *adeundo*

- 125. 14. pro *sui* leg. *bi*

• 152. antepen. pro *Obs.* 129. n. 1. leg.

Obs. 124. n. 13.

Goethe, Johann Caspar, / Kayser, Johann Friedrich, / Senckenberg, Heinrich
Christian <<von>>,

Dissertatio Inavgvralis, Electa De Additione Hereditatis Ex Ivre Rom. Et
Patrio Illvstrata Sistens

Giessae [1738]

4 Diss. 494#Beibd.21

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10655087-7

VD18 14472643